

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อัมเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

พระพนมธ ชาญอุโต (ห้องกฤติยา)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

B 15313

**THE PEOPLE'S OPINION TOWARDS ADMINISSTRATION BASED
ON GOOD GOVERNANCE OF NONGPLINGTAMBOL
ADMINISTRATION ORGANIZATION MUEANG
DISTRICT, KAMPHAENGPHEP PROVINCE**

PHRA SOMYOS SANYATO (KONGKITTIYA)

A THESIS PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS

DEPARTMENT OF GOVERNMENT

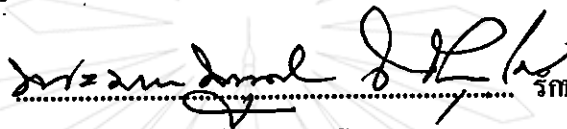
GRADUATE SCHOOL

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

B.E. 2556 (2013)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
ชื่อนักศึกษา : พระสมยศ สลุลโต (ก้องกฤตยา)
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ศรชัย ท้าวมิตร

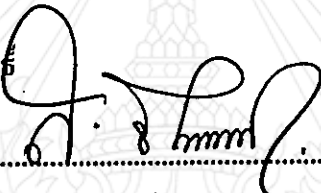
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

..... วิทยาการคอมพิวเตอร์บัณฑิตวิทยาลัย

(พระมหาบุญศรี ภาณุวฑฺฒโน (ศศ.ดร.))

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

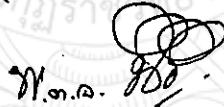
..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ศรชัย ท้าวมิตร)

..... กรรมการ

(ดร. ขวลิต ไหลรินทร์)

..... กรรมการ

(พันตำรวจเอก ศาสตราจารย์ ดร. นิธิ ศรีวัฒนา)

..... กรรมการ

(ดร. ปัญญา กล้ายเดช)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Title : The People's Opinion Towards Administration Based on Good Governance of Nongpling Tambol Administration Organization, Mueang District, Kamphaengphet Province

Student's Name : Phrasomyod Sanyato (Kongkittiya)

Department : Government

Advisor : Assoc. Prof. Sornchai Taomitr

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P.S. Nanavuddho
..... Acting Dean of Graduate School
(Phramaha Boonsri Nanavuddho (Asst. Prof.Dr.))

Thesis Committee

S. Chaimusik
..... Chairman
(Asst. Prof. (Emeritus) Dr. Sukit Chaimusik)

Sornchai Taomitr
..... Advisor
(Assoc. Prof. Sornchai Taomitr)

Chawalit Lairin
..... Member
(Dr. Chawalit Lairin)

N. Srivatana
..... Member
(Pol. Col. Prof. Dr. Niti Srivatana)

P. Klaydesh
..... Member
(Dr. Panya Klaydesh)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	: ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
ชื่อนักศึกษา	: พระสมยศ สลุลโต (ก้องกฤติยา)
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: รองศาสตราจารย์ศรชัย ท้าวมิตร
ปีการศึกษา	: 2555 (2012)

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร วิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้ที่มีสิทธิเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรจำนวน 378 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 ประเภท ได้แก่ 1) สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 2) สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) หากทดสอบแล้วพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffé)

ผลการวิจัยพบว่า

1) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร รวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาลำดับ ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ

2) ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศและอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ไม่แตกต่างกัน

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 1) ด้านหลักนิติธรรม ได้แก่ อบต.ควรบริหารงานตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด 2) ด้านหลักคุณธรรม ได้แก่ อบต.ควรทำให้องค์กรปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน 3) ด้านหลักความโปร่งใส ได้แก่ อบต.ควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถรับรู้การปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงาน 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ อบต.ควรประชาสัมพันธ์ ธารงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ ได้แก่ อบต.ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตประชาชน และการสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า ได้แก่ อบต.ควรให้ความสำคัญการวางแผนการปฏิบัติงานลดความบกพร่องผิดพลาดในการบริหาร

Thesis Title : **The People's Opinion Towards Administration Based on Good Governance of Nongpling Tambol Administration Organization, Mueang District, Kamphaengphet Province**

Student's Name : **Phrasomyod Sanyato (Kongkittiya)**

Department : **Government**

Advisor : **Assoc. Prof. Sornchai Taomitr**

Academic Year : **B.E. 2555 (2012)**

ABSTRACT

The objectives of this thesis paper were as follows: 1) to study people's opinion towards administration based on Good Governance of Nongpling Tambol Administration Organization Mueang District, Kamphaengphet Province. 2) to compare the opinion towards administration based on Good Governance of Nongpling Tambol Administration Organization Mueang District, Kamphaengphet Province of people with their different sex, age and educational level, and 3) to examine the suggestions of ways in administration based on Good Governance of Nongpling Tambol Administration Organization Mueang District, Kamphaengphet Province. This thesis was a quantitative methodology. Its instrument was a questionnaire. The samples were people who have the age 18 years or over and lived in the area of Nongpling Tambol Administrative Organization in Mueang District, Kamphaengphet Province numbered 378 persons who were divided into the stratified random sampling and simple random sampling in each of it. There were two analytical statistics; namely, descriptive and inferential statistics. One consisted of frequency, percentage, mean, and standard deviation. The other was comprised of One-Way ANOVA or F-test. After having been analyzed and found to be a statistically significant difference at the 0.05 level, it was continually analyzed for finding out the difference of mean in pair by Scheffé's method through computing.

The results of research were found as follows

1) The people's opinion towards administration based on Good Governance of Nongpling Tambol Administration Organization Mueang District, Kamphaengphet Province was at a moderate level in overall aspects. When considered in each aspect, all of these were at the

moderate level arranged in ascending order, rule of law, transparency, accountability, participation, equity, and value for money respectively.

2) The results of hypothesis test were found that the people with their different sex and age had the opinion towards administration based on Good Governance of Nongpling Tambol Mueang District, Kamphaengphet Province with no difference whereas the people with their different educational level had the opinion towards administration based on Good Governance of Nongpling Tambol Mueang District, Kamphaengphet Province to be a statistically significant difference at the 0.05 level.

3) The suggestions concerning the ways in administration based on Good Governance of Nongpling Tambol Mueang District, Kamphaengphet Province were found that (1) in the rule of law, Tambol Administrative Organization should obey the law strictly, (2) in equity, TAO should not have corruption, (3) in transparency, TAO should release the different information to people to be able to know the work performance of administrators and officials, (4) in participation, TAO should publicize and campaign to encourage people to participate in local development, (5) in accountability, TAO should consider the importance of public quality and their needs first, (6) in value for money, TAO should provide the importance of planning in work performance to reduce the mistakes of ministration.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้เพราะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือและความกรุณาจากหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณสถาบัน องค์การ และบุคคลที่ได้ให้ความช่วยเหลือดังต่อไปนี้

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาจนสามารถนำความรู้มาเขียนวิทยานิพนธ์นี้ได้และกรุณาชี้แนะแนวทางในการศึกษากันคว้า

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สุกิจ ชัยมุสิก ประธานกรรมการ, รองศาสตราจารย์สรชัย ท้าวมิตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์, อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม โดยมี พันตำรวจเอก ศาสตราจารย์ ดร. นิธิ ศรีวัฒนา, ดร.ชวลิต ไหลรินทร์ และดร.ปัญญา คลายเดช

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจนแล้วเสร็จเรียบร้อย ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ทุกท่านที่ได้อุทิศแรงกายและแรงใจให้บริการที่ดีเยี่ยมสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จ ขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่ให้ความช่วยเหลือด้วยการเติมเต็มสิ่งที่ขาดแคลนและคอยให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา ขอขอบคุณ อาจารย์อนันต์ ลำताल อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหา และแนะนำเกี่ยวกับรูปแบบการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ ให้ถูกต้องตามรูปแบบของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ทุกท่านที่กล่าวมาได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำองค์ความรู้ ให้บริการ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้จนแล้วเสร็จสมบูรณ์

ท้ายที่สุดขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ ตลอดจนทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือส่งเสริมให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีทุกประการ

พระสมยศ สกฤษฎ์โต (ก้องกฤติยา)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ด
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร	14
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล	18
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	41
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล	49
2.6 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	61
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63
2.8 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย	68

	๗
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	69
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	69
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	70
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	71
3.4 การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	72
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	74
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล	74
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	75
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	79
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานส่วนตำบล	81
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร	83
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	90
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร	112
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	118
5.1 สรุปผลการวิจัย	119
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	122
5.3 ข้อเสนอแนะ	127
5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	127
5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	127

บรรณานุกรม

128

ภาคผนวก

132

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

133

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

135

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

141

ภาคผนวก ง แบบสอบถาม

143

ภาคผนวก จ สรุปผลค่า IOC

153

ภาคผนวก ฉ ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

161

ประวัติผู้วิจัย

164

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน	71
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	81
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	81
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	82
ตารางที่ 4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม 6 ด้าน	83
ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม	84
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม	85
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส	86
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม	87

ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ	88
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า	89
ตารางที่ 4.11	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม 6 ด้าน จำแนกตามเพศ	90
ตารางที่ 4.12	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม 6 ด้าน ที่มีเพศต่างกัน	90
ตารางที่ 4.13	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ	91
ตารางที่ 4.14	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม ที่มีเพศต่างกัน	91
ตารางที่ 4.15	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามเพศ	92
ตารางที่ 4.16	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม ที่มีเพศต่างกัน	92

ตารางที่ 4.17	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามเพศ	93
ตารางที่ 4.18	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส ที่มีเพศต่างกัน	93
ตารางที่ 4.19	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ	94
ตารางที่ 4.20	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม ที่มีเพศต่างกัน	94
ตารางที่ 4.21	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ	95
ตารางที่ 4.22	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ ที่มีเพศต่างกัน	95
ตารางที่ 4.23	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามเพศ	96
ตารางที่ 4.24	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า ที่มีเพศต่างกัน	96

ตารางที่ 4.25	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม 6 ด้าน จำแนกตามอายุ	97
ตารางที่ 4.26	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม 6 ด้าน ที่มีอายุต่างกัน	97
ตารางที่ 4.27	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ	98
ตารางที่ 4.28	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม ที่มีอายุต่างกัน	98
ตารางที่ 4.29	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ	99
ตารางที่ 4.30	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม ที่มีอายุต่างกัน	99
ตารางที่ 4.31	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ที่มีอายุต่างกัน ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุ	100
ตารางที่ 4.32	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส ที่มีอายุต่างกัน	100

- ตารางที่ 4.33 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ที่มีอายุต่างกัน ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ 101
- ตารางที่ 4.34 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม ที่มีอายุต่างกัน 101
- ตารางที่ 4.35 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่เป็นรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม ที่มีอายุต่างกัน ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) 102
- ตารางที่ 4.36 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ที่มีอายุต่างกัน ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุ 103
- ตารางที่ 4.37 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ ที่มีอายุต่างกัน 103
- ตารางที่ 4.38 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ที่มีอายุต่างกัน ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอายุ 104
- ตารางที่ 4.39 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า ที่มีอายุต่างกัน 104

ตารางที่ 4.40	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม 6 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา	105
ตารางที่ 4.41	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม 6 ด้าน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	105
ตารางที่ 4.42	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา	106
ตารางที่ 4.43	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	106
ตารางที่ 4.44	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา	107
ตารางที่ 4.45	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	107
ตารางที่ 4.46	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามระดับการศึกษา	108
ตารางที่ 4.47	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	108

ตารางที่ 4.48	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับการศึกษา	109
ตารางที่ 4.49	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	109
ตารางที่ 4.50	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามระดับการศึกษา	110
ตารางที่ 4.51	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	110
ตารางที่ 4.52	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามระดับการศึกษา	111
ตารางที่ 4.53	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	111
ตารางที่ 4.54	แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม	112
ตารางที่ 4.55	แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม	113

ตารางที่ 4.56	แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส	114
ตารางที่ 4.57	แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม	115
ตารางที่ 4.58	แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ	116
ตารางที่ 4.59	แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า	117

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 2.1 แสดงโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง	61
แผนภูมิที่ 2.1 แสดงอาณาเขตตำบลหนองปลิง	62
แผนภูมิที่ 2.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	68

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารรัฐกิจแบบเดิม ๆ เป็นเรื่องที่รัฐบาลให้ความสนใจอยู่ที่การให้บริการโดยผ่านหน่วยงานของรัฐ มีการกำหนดนโยบายสาธารณะ การบริหาร และการปฏิบัติตามนโยบาย ซึ่งเป็นเรื่องที่มีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนมีความจำกัด ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอย่างมาก บางเรื่องมีผลในทางขยายตัวและสร้างสรรค์ บางเรื่องมีผลกระทบในทางที่ไม่พึงประสงค์ สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากความหย่อนประสิทธิภาพของกลไกบริหารกิจการบ้านเมืองการบริหารราชการ การกำหนดนโยบายสาธารณะ และการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ อันเป็นความรับผิดชอบของภาคราชการทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ ขณะเดียวกัน ในภาคประชาชนอันเป็นพลังสำคัญขาดความตื่นตัวและรับผิดชอบต่อสังคม หากความอ่อนแอและหย่อนประสิทธิภาพดังกล่าวไม่ได้รับการจัดการแก้ไขอย่างแท้จริงและรีบด่วน อาจจะทำให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศยิ่งขึ้นอีกด้วย¹

จากปัญหาดังกล่าว ในส่วนของท้องถิ่น รัฐบาลมีนโยบายการบริหารงานตามแนวคิดการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และนำหลักการมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานในกิจกรรมงานต่าง ๆ ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนา การจัดทำงบประมาณ การตั้งข้อบัญญัติต่าง ๆ รวมถึงการถ่ายโอนภารกิจ และงานอื่น ๆ ตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารด้วยความโปร่งใส ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน²

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง มีประชากรจำนวน 11,151 คน เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้

¹สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กองกลางสำนัก ก.พ., 2542), หน้า 87.

²บุญบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี, ตัวชีวิตธรรมาภิบาล, (นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, 2544), หน้า 17.

กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำไปปฏิบัติ เพื่อให้การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่บรรลุเป้าประสงค์ โดยให้ยึดหลักการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และประชาชนตรวจสอบได้ บนพื้นฐานของหลักการที่สำคัญ ดังนี้ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคมและความคุ้มค่า โดยหน้าที่หรือภารกิจหลักขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเกี่ยวข้องกับ การใช้ จ่ายเงินงบประมาณของแผ่นดิน ที่มาจากเงินภาษีของประชาชน ซึ่งในการนำงบประมาณดังกล่าวไปใช้ดำเนินการตามภารกิจเป็นเรื่องละเอียดอ่อนมีกระบวนการ ขั้นตอนและระเบียบวิธีปฏิบัติของทางราชการที่ซับซ้อน ตลอดทั้งในปัจจุบันกระแสการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรของรัฐเริ่มมีมากขึ้น ดังนั้นการดำเนินการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงอยู่ในความสนใจของประชาชน และต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อประชาชน สามารถตรวจสอบได้ เพราะหากเกิดปัญหาขึ้นไม่ว่าจะเป็นการเจตนาหรือประมาทเลินเล่อ ย่อมจะเกิดผลกระทบ โดยตรงต่อประชาชนในท้องถิ่น และเป็นผลเสียหายต่อองค์กร ตั้งคมและประเทศชาติได้ ปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานว่า ผู้บริหารเข้าใจไม่ตรงกันต่างฝ่ายต่างปฏิบัติ เพราะบางคนคิดว่าตนทำดีแล้ว มีการบริหารที่ดีอยู่แล้วคงสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารอีกจำนวนมากไม่นำหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติจริง อย่างต่อเนื่อง เพราะไม่เข้าใจวิธีการปฏิบัติ หรือผู้บริหารบางคนคิดว่าหลักธรรมาภิบาลคือหลักที่ทำให้อำนาจผู้บริหารลดลง ไม่ต้องการให้ใครมาตรวจสอบ การนำหลัก ธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานขาดตัวชี้วัด ขาดการประเมินผล¹

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ต้องการทราบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลเพียงใด ข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยจะได้นำไปเสนอผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง พิจารณาเพื่อปรับปรุง แก้ไข พัฒนา การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลยิ่งขึ้นไป

¹ดร. ถวิลวดี บุรีกุล และ รศ.ดร.วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ, ประสบการณ์วิชาชีพบริหารรัฐกิจ : การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2550), หน้า

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน

1.3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 11,151 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

1.5.4 ทำให้สามารถนำผลวิจัยจากการวิจัยครั้งนี้ เสนอผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง พิจารณาเพื่อการปรับปรุง แก้ไข พัฒนา การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลยิ่งขึ้นไป

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึก หรือความคิดเห็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีต่อสิ่งนั้น รวมทั้งแนวทางปฏิบัติ หรือท่าทีต่อสิ่งแวดลอมอย่างใดอย่างหนึ่ง

การบริหารงาน หมายถึง การดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยความร่วมมือกันทำงานด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ร่วมกันตั้งเอาไว้ โดยอาศัยทรัพยากรการบริหาร ซึ่งได้แก่ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการจัดการที่เหมาะสม ที่จะให้การดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ มีความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะต้องนำมาใช้ โดยที่ผู้บริหารขององค์กรเป็นผู้แสดงความเป็นมีอาชีพของ การบริหาร

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงานคลัง การให้บริการสาธารณะ การบริหารงานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การที่ประชาชน แสดงออกด้านความรู้สึก ความเชื่อ ค่านิยม การยอมรับ หรือไม่ยอมรับ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย กับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม ซึ่งความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนก ออกเป็น 6 ด้านดังนี้

หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม อปต. ได้ออกข้อบัญญัติตำบล เพื่อบังคับใช้ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ได้อย่างเหมาะสมกับอำนาจหน้าที่ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะหรือทำประชาคมแสดงความคิดเห็น จัดเก็บภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือน ค่าธรรมเนียมอย่างเป็นทางการ ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เผยแพร่ความรู้เรื่องกฎ ระเบียบของหน่วยงานแก่ผู้รับบริการและประชาชนทั่วไป ส่งเสริมให้พนักงานส่วนตำบลปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเคร่งครัดและประกาศให้ประชาชนทราบ มีนโยบาย เผยแพร่สร้างจิตสำนึกแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในการใช้กฎระเบียบด้วยความเป็นธรรม ทบทวน ปรับปรุง กฎ ระเบียบ และกระบวนการดำเนินการให้เป็นธรรม และทันกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย การทำให้หน่วยงานปลอดการทุจริต หน่วยงานปลอดการทำผิดวินัย หน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ มีข้อกำหนดจรรยาบรรณของหน่วยงานและพนักงานส่วนตำบลและประกาศให้ประชาชนทราบ มีการจัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการ -รณรงค์ให้มีการใช้หลักคุณธรรมอย่างกว้างขวางและจริงจังทุกระดับจากระดับผู้บริหาร ถึงระดับผู้ปฏิบัติทุกคน จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมของพนักงาน ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ของหน่วยงานเพื่อสร้างจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรม ผู้บริหารใน อปต. ไม่เคยถูกร้องเรียนในเรื่องความประพฤติที่ไม่เหมาะสม มีการควบคุมภายในที่ดีเพื่อป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบของผู้บริหารและพนักงานอปต. เป็นหน่วยงานที่ปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน

หลักความโปร่งใส หมายถึง การปรับปรุงกลไกการทำงานให้มีความ โปร่งใสมีการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสาร ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนประชาชน เกี่ยวกับความโปร่งใสที่ต้องการได้รับจากหน่วยงานและพนักงาน อปต. มีนโยบายสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน มีการกระตุ้นและผลักดันให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสาร และมีระบบให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปรับปรุงระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้น และเผยแพร่แก่สาธารณชน จัดทำประกาศและคู่มือการขอรับบริการแก่ประชาชน โดยระบุขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการที่ชัดเจน มีระบบการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก และประชาชนผู้สนใจ

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจในปัญหาสำคัญทั้งในส่วนที่สนับสนุนและกีดกัน การให้ข้อมูล อปต.

ดำเนินการปรับปรุงกฎระเบียบและกลไกเพื่อความสะดวกของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรม ด้านต่างๆ เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด และพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในตรวจสอบ เป็น คณะกรรมการ ในการจัดซื้อ-จัดจ้างพัสดุ และตรวจงานจ้าง สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในตรวจในการบริหารงานของ ผู้บริหาร

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา นายก อบต. ประธานสภา อบต. เป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบสมกับการเป็นผู้นำท้องถิ่น มีนโยบาย ส่งเสริมพนักงานส่วนตำบลผู้มีความรู้ความสามารถ โดยใช้ระบบการให้รางวัล และระบบจูงใจอื่น ๆ อย่างเหมาะสม มีการประเมินผลการดำเนินงาน โดยการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อ การให้บริการเป็นประจำทุกปี อบต. ไม่มีผลเสียหายอันเกิดจากข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานของ หน่วยงาน มีการริเริ่มนโยบาย โครงการใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานการบริหารงาน ในการ ให้บริการประชาชน อบต. ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในเมื่อ เกิดภัยพิบัติ มีนโยบายด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เหมาะสม เช่น การพัฒนาอาชีพ การศึกษา สงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้

หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยตรงค์ให้ประชาชนมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า และรักษา พัฒนาศักยภาพธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน อบต. มีนโยบายสร้างจิตสำนึกเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ในการประหยัดการใช้ทรัพยากร ดำเนินการลดขั้นตอนการให้บริการ/การทำงาน เพื่อความสะดวก ในการบริหารงานและการให้บริการที่รวดเร็วแก่ประชาชน ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการ บริหารงานเพื่อลดต้นทุนในการบำรุงดูแลรักษา มีการวางแผนกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการ ทำงานที่ดี เพื่อลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน มีการวางแผน กำหนดจำนวนทรัพยากรที่ใช้ในการ ให้บริการ/ทำงานของหน่วยงาน ได้อย่างเหมาะสม มีการบำรุงดูแลรักษาพัสดุให้สามารถใช้งานได้ อย่างเต็มประสิทธิภาพเป็นอย่างดี นำทรัพยากรในพื้นที่ มาใช้เป็นประโยชน์ในการบริหาร การ พัฒนา สร้างความเจริญให้ชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้น ให้เป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับตำบลที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีหน้าที่พัฒนาทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม มีชื่อเป็นทางการว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

ประชาชน หมายถึง ผู้ที่มีสิทธิเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน
ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 เพศ
ได้แก่ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ช่วง
ได้แก่ 1) 18 -30 ปี, 2) 31 - 60 ปี และ 3) 61 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี และ 2) ปริญญาตรีขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร” ได้ใช้แนวคิดในการศึกษา ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
- 2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหาร
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.6 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

2.1.1 ความหมายของความคิดเห็น

กาบแก้ว เปี่ยมมหลกุล กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความนึกคิด ความรู้สึกประทับใจ ความเชื่อ การตัดสินใจ เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

สุชา จันทน์เอม กล่าวว่า ความคิดเห็น คือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง การยอมรับหรือไม่ยอมรับ การเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้น ที่แต่ละบุคคลแสดงออกมา

กาบแก้ว เปี่ยมมหลกุล, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักปลัดเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย), 2550, หน้า 9.

โดยสามารถแสดงออกทางการพูด การเขียน และการนึกคิด ทั้งนี้ความคิดเห็นยังสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา และสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่²

สวัสดี นาสมพันธ์ ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า เป็นความเชื่อที่ไม่ตั้งอยู่บนความแน่นอน หรือความรู้ที่แท้จริงแต่ตั้งที่อยู่ที่จิตใจความคิดเห็น และการลงความคิดเห็นของแต่ละบุคคลที่ว่ามันจะเป็นจริง หรือน่าจะตรงตามที่คิดไว้³

ทิวา บุญคำเนิน ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า เป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูดหรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม การแสดงความคิดเห็นนี้อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้⁴

กล่าวโดยสรุป ความคิดเห็น คือ ความรู้สึก ความเชื่อ การประเมินค่าหรือการคาดคะเน ที่เกิดจากมวลประสบการณ์ ความรู้ของบุคคลที่สัมผัสมาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง จะเป็นการนำเสนอด้วยคำพูดหรือการเขียน ขณะเดียวกันสภาวะทางอารมณ์ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อความคิดเห็นดังกล่าวได้

2.1.2 หน้าที่หรือกลไกของความคิดเห็น

สุโท เจริญสุข ได้อธิบายถึง หน้าที่หรือกลไกของความคิดเห็นที่สำคัญไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อใช้สำหรับการปรับตัว (Adjustment) หมายความว่า ตัวบุคคลทุกคนจะอาศัยความคิดเห็นเป็นเครื่องยึดถือ สำหรับการปรับพฤติกรรม ของตนให้เป็นไปในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนสูงสุด และให้มีผลเสียน้อยที่สุด ดังนี้ ทศนคติ จึงสามารถเป็นกลไก ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงเป้าหมายที่พึงประสงค์และที่ไม่พึงประสงค์ของเขา และด้วยสิ่งเหล่านี้เอง ที่จะทำให้นิวโน้มของพฤติกรรมเป็นไปในทางที่ต้องการมากที่สุด

2. เพื่อป้องกันตัว (Ego-Defensive) โดยปรกติในทุกขณะ คนทั่วไปมักจะมีนิวโน้มที่จะไม่ยอมรับความจริง ในสิ่งซึ่งเป็นที่ขัดแย้งกับความนึกคิดของตน (Self-Image) ดังนั้น ความคิดเห็น จึงสามารถสะท้อนออกมาเป็นกลไกที่ป้องกันตัว โดยการแสดงออกเป็นความรู้สึก ถูกเหยียดหยาม

²สุชา จันทร์เอม, จิตวิทยาวัยรุ่น, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2542), หน้า 23.

³สวัสดี นาสมพันธ์, “ความคิดเห็นของผู้ต้องขังที่มีต่อการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเรือนจำกลางขอนแก่น”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย), 2550, หน้า 6.

⁴ทิวา บุญคำเนิน, “ความคิดเห็นของสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล และกรรมการสุขาภิบาลต่อปัญหา และอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตจังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), 2539, หน้า 20.

หรือดิฉันนิทานคนอื่น และขณะเดียวกันก็จะยกตนเองให้สูงกว่าด้วยการมีความคิดเห็นที่ถือว่าตนนั้นเหนือกว่าผู้อื่น การก่อตัว ที่เกิดขึ้นมาของความคิดเห็นในลักษณะนี้ มีลักษณะแตกต่างจากการมีความคิดเห็น เป็นเครื่องมือในการปรับตัว ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น กล่าวคือ ความคิดเห็นจะมีใช้พัฒนาขึ้นมาจากการมีประสบการณ์กับสิ่งนั้น ๆ โดยตรง หากแต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากภายในตัวผู้นั้นเอง และสิ่งที่เป็นเป้าหมายของการแสดงออกมา ซึ่งความคิดเห็นนั้น ก็เป็นเพียงสิ่งที่เขาผู้นั้นหวังใช้เพียงเพื่อการระบายความรู้สึกเท่านั้น

3. เพื่อการแสดงความหมายของค่านิยม (Value Expressive) ความคิดเห็นนั้นเป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมต่าง ๆ และด้วยความคิดเห็นนี้เอง ที่จะใช้สำหรับสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมต่าง ๆ ในลักษณะที่จำเพาะเจาะจงยิ่งขึ้น ดังนั้น ความคิดเห็นจึงสามารถใช้สำหรับอธิบาย และบรรยายความเกี่ยวกับค่านิยมต่าง ๆ ได้

4. เพื่อเป็นตัวจัดระเบียบเป็นความรู้ (Knowledge) ความคิดเห็นจะเป็นมาตรฐานที่ตัวบุคคลจะสามารถใช้ประเมิน และทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อม ที่มีอยู่รอบตัวเขาได้ด้วยกลไกดังกล่าวนี้เอง ที่ทำให้ตัวบุคคลสามารถรู้ เข้าใจถึงระบบ และระเบียบของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเขาได้

กล่าวโดยสรุป หน้าที่หรือกลไกของความคิดเห็นที่สำคัญประกอบด้วย เพื่อใช้สำหรับการปรับตัว (Adjustment) เพื่อป้องกันตัว (Ego-Defensive) เพื่อการแสดงความหมายของค่านิยม (Value Expressive) และเพื่อเป็นตัวจัดระเบียบเป็นความรู้ (Knowledge)

2.1.3 การเปลี่ยนแปลงทางความคิดเห็น

เสกสรร วัฒนพงษ์ ได้อธิบายถึง การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น โดยมีความเชื่อว่า ความคิดเห็นอย่างเดียวกัน อาจเกิดในตัวบุคคลด้วยวิธีที่ต่างกันจากความคิดนี้ เฮอร์เบิร์ต ซี. เคลแมน ได้แบ่งกระบวนการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นออกเป็น 3 ประการ คือ

1. การยินยอม (Compliance) การยินยอมจะเกิดได้เมื่อบุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อตัวเขาและมุ่งหวังจะได้รับความพอใจจากบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลนั้น การที่บุคคลยอมรับทำตามสิ่งที่อยากให้เขากระทำนั้น ไม่ใช่เพราะบุคคลเห็นด้วยกับสิ่งนั้น แต่เป็นเพราะเขาคาดหวังว่า จะได้รับรางวัล หรือการยอมรับจากผู้อื่นในการเห็นด้วย และทำตาม ดังนั้น ความพอใจที่ได้รับจากการยอมรับทำตามนั้น เป็นผลมาจากอิทธิพลทางสังคม หรือ อิทธิพลของสิ่งที่ก่อให้เกิดการยอมรับนั้น กล่าวได้ว่า การยอมรับทำตามนี้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลง ความคิดเห็น ซึ่งจะมีพลังผลักดันให้บุคคลยอมรับทำตามมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนหรือความรุนแรงของรางวัลและการลงโทษ

2. การเลียนแบบ (Identification) การเลียนแบบเกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้น ซึ่งการยอมรับนี้เป็นผลมาจากการที่บุคคลต้องการจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือที่พอใจระหว่างตนเองกับผู้อื่น หรือกลุ่มบุคคลอื่น จากการเลียนแบบนี้ ความคิดเห็นของบุคคลจะเปลี่ยนไปมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าให้เกิดการเลียนแบบ กล่าวได้ว่า การเลียนแบบเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นซึ่งพลังผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนี้ จะมากจะน้อยขึ้นอยู่กับความโน้มแน่วใจของสิ่งเร้าที่มีต่อบุคคลนั้น การเลียนแบบจึงขึ้นอยู่กับพลัง (Power) ของผู้ส่งสาร บุคคลจะรับเอาบทบาททั้งหมดของคนอื่นมาเป็นของตนเอง หรือแลกเปลี่ยนบทบาทซึ่งกันและกัน บุคคลจะเชื่อในสิ่งที่ตัวเอง เลียนแบบ แต่ไม่รวมถึงเนื้อหาและรายละเอียดในการเลียนแบบ ความคิดเห็นของบุคคลจะเปลี่ยนไปมาก หรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

3. ความต้องการที่อยากจะเปลี่ยน (Internalization) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือกว่าซึ่งตรงกับความต้องการภายในค่านิยมของเขา พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในลักษณะนี้จะสอดคล้องกับค่านิยม ที่บุคคลมีอยู่เดิม ความพึงพอใจที่ได้จะขึ้นอยู่กับเนื้อหารายละเอียดของพฤติกรรมนั้น ๆ การเปลี่ยนแปลง ดังกล่าว ถ้าความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมถูกกระทบไม่ว่าจะในระดับใดก็ตาม จะมีผลต่อการเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งสิ้น นอกจากนี้ องค์ประกอบต่าง ๆ ในกระบวนการสื่อสาร เช่น คุณสมบัติของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ลักษณะของข่าวสาร ตลอดจนช่องทางในการสื่อสารล้วนแล้วแต่มีผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นได้ทั้งสิ้น นอกจากนี้ความคิดเห็นของบุคคลเมื่อเกิดขึ้นแล้ว แม้จะคงทนแต่ก็สามารถเปลี่ยนได้โดยตัวบุคคล สถานการณ์ ข่าวสาร การชวนเชื่อและสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการยอมรับในสิ่งใหม่ แต่จะต้องมีความสัมพันธ์กับค่านิยมของบุคคลนั้น นอกจากนี้อาจเกิดจากการยอมรับ โดยการบังคับ เช่น กฎหมาย ข้อบังคับ

ภูวดล จันทรร กล่าวว่ แนวความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น โดยใช้อิทธิพลทางสังคมเกิดจากความเชื่อที่ว่า บุคคลจะพัฒนาความคิดเห็นของตนเองในลักษณะใดนั้น ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ได้รับจากผู้อื่นในสังคม สิ่งที่มีอิทธิพลทางสังคม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. กลุ่มอ้างอิง (Reference) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เราใช้เป็นมาตรฐานสำหรับประเมินความคิดเห็น ความสามารถของเรา หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปบุคคลจะใช้กลุ่มอ้างอิงเพื่อ

โสภณ วุฒินพงษ์, “ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประสานงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจทางหลวงกับเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธร ในเขตพื้นที่ทางหลวง หมายเลข 34 บางนา-บางปะกง”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2542, หน้า 76.

ประเมิน ความคิดเห็นของตน และตัดสินใจว่า ความคิดเห็นของตนถูกต้องเพราะคิดว่าคนส่วนใหญ่ในกลุ่มมีความคิดเห็นเช่นเดียวกันนี้

2. บุคคลอ้างอิง (Reference Individuals) หมายถึง บุคคลที่เราใช้เป็นมาตรฐานเพื่อประเมิน ความคิดเห็นความสามารถของเรา หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อิทธิพลของผู้ที่มีต่อความคิดเห็นของบุคคลตรงกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เรียกว่า การเลียนแบบ (Identification) ซึ่งเป็นกระบวนการที่บุคคลรับเอา คุณสมบัติของผู้อื่นมาเป็นของตน ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของความคิดเห็น ในส่วนของการรับรู้เชิงแนวคิด (Cognitive Component) และเมื่อองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบส่วนอื่นจะมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงด้วย บุคลากรทางการแพทย์ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร ต้องมีความเชี่ยวชาญ (Expertness) และความน่าไว้วางใจ (Trustworthiness) จะทำให้มีความน่าเชื่อถือสูง สามารถชักจูงใจได้ดีอีกทั้งมีบุคลิกภาพ (Personality) ดีก็ จะมีความสำคัญต่อการยอมรับนอกจากนี้หากข้อมูลข่าวสาร มีการเตรียมมาเป็นอย่างดี การเรียงลำดับ ความชัดเจนตลอดจนมีความกระชับและมีช่องทางในการส่งที่เหมาะสม ผู้ให้บริการซึ่งเป็นผู้รับสารก็ ยากฟังและมีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ตามคำแนะนำหรือชักจูง⁷

กล่าวโดยสรุป กระบวนการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นประกอบด้วย การยินยอม (Compliance) การเลียนแบบ (Identification) และความต้องการที่อยากจะเปลี่ยน (Internalization)

2.1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น

ชาลูนัย เทียนไทย ได้เสนอว่า สิ่งที่มีอิทธิพลที่ทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกันประกอบด้วย

1. การอบรมของครอบครัว อิทธิพลของครอบครัวมีมากกว่าปัจจัยอื่น ๆ เพราะครอบครัวเป็นสถาบันสังคมแห่งแรกของบุคคล
2. กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง บุคคลเมื่ออยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใด ก็จะมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกันกับกลุ่มและสังคมนั้น ๆ กลุ่มเป็นส่วนผลักดันให้บุคคลมีการเรียนรู้โดยตรง
3. วัฒนธรรมประเพณี บุคคลเมื่อได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมและประเพณีใด ย่อมปฏิบัติไปตามวัฒนธรรมและประเพณีนั้น ๆ และมักจะมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมและประเพณีของตนไปในทางที่ดี
4. การศึกษา ระดับการศึกษามีอิทธิพลมากต่อการแสดงความคิดเห็น เพราะเป็นการจัดประสบการณ์ให้กับบุคคล

⁷ ภูวคณ จันทรร, “ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร โดยวิธีใช้เทปบันทึกเสียงผ่านหอกระจายข่าวในจังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2539, หน้า 47.

5. สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลมากต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคล เพราะว่าจะเป็นสื่อในการสร้างความคิดทั้งด้านบวกและด้านลบได้^๕

ประภาเพ็ญ สุวรรณ กล่าวว่ ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็นดังนี้คือ

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Gene and Physiological Factors) เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยจะพูดถึงกันมาก โดยมีการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษา เจตคติ หรือความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ได้ ปัจจัยทางร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการใช้ยาเสพติดจะมีผลต่อความคิด และเจตคติของบุคคล ยกตัวอย่าง เช่น คนที่มีความคิดอนุรักษ์นิยมมักจะเป็นคนที่มีอายุมาก เป็นต้น

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct Personal Experience) คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่าง ๆ จากประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือได้พบเห็นต่อสิ่งนั้น ๆ โดยตนเอง ทำให้เกิดเจตคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ เช่น เด็กทารกที่แม่ได้ป้อนน้ำนมสั้มนให้ทาน เขาจะมีความรู้สึกรชอบ เนื่องจากน้ำสั้มนหวาน เย็น หอมชื่นใจ ทำให้เขามีความรู้สึกต่อน้ำสั้มนที่ได้ทานเป็นครั้งแรก เป็นประสบการณ์โดยตรงที่เขาได้รับ

3. อิทธิพลจากครอบครัว (Parental Influence) เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้ เมื่อตอนเป็นเด็กเล็ก ๆ จะได้รับการอบรมสั่งสอน ทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย การให้รางวัลและการลงโทษ ซึ่งเด็กจะได้รับจากครอบครัว และจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับมา

4. เจตคติและความคิดเห็นของกลุ่ม (Group Determinants of Attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือเจตคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ความคิดเห็นและเจตคติต่าง ๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่ม ไม่ว่าจะเพื่อนในโรงเรียนกลุ่มอ้างอิงต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความคล้อยตามเป็นไปตามกลุ่มได้

5. สื่อมวลชน (Mass Media) เป็นสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับ สื่อต่าง ๆ เหล่านี้ ไม่ว่าจะหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ ต่าง ๆ จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็น มีความรู้สึกต่าง ๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ^๖

^๕ชาญชัย เทียนไทย, จิตวิทยาการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2541), หน้า 10.

^๖ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2540), หน้า 16.

ติน ปรัชญพทุทธิ ได้กล่าวเกี่ยวกับความคิดเห็นว่ามีมูลเหตุ 2 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคล มีต่อสิ่งของ บุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่าง ๆ หรือสถานการณ์
ความคิดเห็นที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็น ความคุ้นเคยอาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรง
จากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปถ่าย หรืออ่านจากหนังสือ โดยไม่ได้พบเห็นของจริง ถือว่าเป็น
ประสบการณ์ทางอ้อม

2. ระบบค่านิยม และการตัดสินใจค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจ
ในค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นในสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป¹⁰

กล่าวโดยสรุป ความคิดเห็นของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะการยอมรับ
หรือปฏิเสธขึ้นอยู่กับสถานภาพ ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย
อิทธิพลจากครอบครัว เจตคติ ความคิดเห็นของกลุ่ม สื่อมวลชน ระดับการศึกษา กลุ่ม สังคมที่
เกี่ยวข้อง และสิ่งแวดล้อมเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพล
ต่อการแสดงความคิดเห็นนั้น ความคิดเห็นของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะการ
ยอมรับหรือปฏิเสธขึ้นอยู่กับสภาพ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งตัว
แปรเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็น

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

2.2.1 ความหมายของการบริหาร

การบริหารเป็นกิจกรรมของสังคมมนุษย์ เกิดขึ้นมาควบคู่กับการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็น
กระบวนการที่ช่วยให้สังคมมนุษย์ดำรงอยู่ได้อย่างสงบสุข โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้กิจกรรมหรือ
งานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

ติน ปรัชญพทุทธิ ให้ความหมายการบริหารไว้ว่า คำว่า การบริหาร Administration โดย
ทั่วไปใช้ในความหมายกว้าง ๆ ที่รวมถึงการบริหารรัฐกิจและธุรกิจ แต่มีบุคคลจำนวนไม่น้อยที่มัก
เข้าใจว่า การบริหาร หมายถึง การบริหารราชการ ซึ่งแท้จริงมีคำเฉพาะคำหนึ่งซึ่งหมายถึงการ
บริหารราชการ และเป็นคำที่คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ได้กำหนดขึ้น คำว่า “รัฐประศาสนศาสตร์”
Public Administration กระนั้นก็ดี คำนี้อาจมีความหมายใกล้เคียงกับคำบางคำ ซึ่งบางครั้งบาง
โอกาสก็ใช้แทนกันได้ เช่น คำว่า การจัดการ Management นี้ โดยทั่วไปมักหมายถึงการจัดการ

¹⁰ติน ปรัชญพทุทธิ, ทฤษฎีองค์การ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,
2538), หน้า 49.

ในทางธุรกิจมากกว่าที่จะหมายถึงการบริหารราชการหรือการบริหารรัฐกิจ อย่างไรก็ตาม ในอีกความหมายหนึ่ง Management หมายถึง การจัดหรือการดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้¹¹

จันทรานี สวงวนนาม ได้สรุปว่า การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ดังนี้ การบริหารเป็นสาขาวิชาที่การจักระเบียบอย่างมีระบบ คือ มีหลักการ กฎเกณฑ์และทฤษฎีที่ฟังเชื่อถือได้ อันเกิดจากการค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน โดยลักษณะเช่นนี้ การบริหารจึงเป็นศาสตร์ (Science) เป็นศาสตร์ทางสังคม ซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกันกับวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์ แต่ถ้าพิจารณาการบริหารในลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และทักษะของผู้บริหารแต่ละคน ที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งนับเป็นการประยุกต์เอาความรู้หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมแล้ว การบริหารก็จะมีลักษณะเป็นศิลป์ (Arts)¹²

ประพันธ์ สุริหาร ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า คือ

1. การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป
2. กลุ่มบุคคลร่วมมือกันทำกิจการ
3. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน
4. โดยการใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม¹³

กล่าวโดยสรุป การบริหาร หมายถึง การร่วมมือกันทำงานด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ร่วมกันตั้งเอาไว้ โดยอาศัยทรัพยากรการบริหาร ซึ่งได้แก่ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการจัดการที่เหมาะสม ที่จะทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ มีความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะต้องนำมาใช้ โดยที่ผู้บริหารขององค์กรเป็นผู้แสดงความเป็นมืออาชีพของการบริหาร

2.2.2 ความสำคัญของการบริหาร

ดิน ปรัชญพฤทธิ กล่าวถึงความสำคัญการบริหารไว้ว่า เมื่อมนุษย์รวมกันอยู่เป็นหมู่เป็นกลุ่ม มีหัวหน้าปกครองบังคับบัญชา มีการแบ่งงานกันทำตามลักษณะความรู้ความสามารถ มีการ

¹¹ศ.ดร.ดิน ปรัชญพฤทธิ, เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารการพัฒนาและการพัฒนาการบริหาร, เล่ม 1, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2548), หน้า 1.

¹²จันทรานี สวงวนนาม, เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง, (2546), ม.ป.ท., หน้า 4.

¹³ประพันธ์ สุริหาร, หลักและระบบบริหารการศึกษา, (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2549), หน้า 17.

ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในระหว่างพวกเขาและเผ่าเดียวกันโดยมีจารีตประเพณี และวัฒนธรรมเป็นเครื่องกำกับความประพฤติของกลุ่มชนเหล่านั้นเมื่อกลุ่มสังคมขยายตัวเติบโตขึ้น มีความซับซ้อนมากขึ้น มนุษย์ก็เริ่มสร้างและวางระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่างๆ ขึ้น โดยเรียนรู้จากประสบการณ์และความเชื่อถือ ทั้งนี้ก็โดยมุ่งหวังที่จะให้เกิดความสำเร็จเรียบร้อยขึ้นในองค์การและเกิดความสงบสุขขึ้นในสังคมนั้น อาจสรุปถึงความเจริญเติบโตและความสำคัญของการบริหารได้ดังนี้ คือ

1. การบริหารนั้นได้เจริญเติบโตควบคู่มากับการดำรงชีพของมนุษย์ และเป็นสิ่งช่วยให้มนุษย์ดำรงชีพอยู่รวมกันได้อย่างผาสุก
  2. จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นผลทำให้องค์การต่าง ๆ ต้องขยายงานด้านบริหารให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
  3. การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ Technology ด้านต่าง ๆ ทำให้การบริหารเกิดการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้ารวดเร็วยิ่งขึ้น
  4. การบริหารเป็นวิธีที่สำคัญที่จะนำสังคมและโลกไปสู่ความเจริญก้าวหน้า
  5. การบริหารจะช่วยชี้ให้ทราบถึงแนวโน้ม ทั้งในด้านความเจริญและความเสื่อมของสังคมในอนาคต
  6. การบริหารมีลักษณะเป็นการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์การ ฉะนั้น ความสำเร็จของการบริหารจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมทางการเมืองอยู่เป็นอันมาก
  7. การบริหารมีลักษณะต้องใช้อการวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องมือ ซึ่งนักบริหารจำต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ และการวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหาร และความเจริญเติบโตของการบริหาร
  8. ชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าในครอบครัวหรือในองค์การย่อมมีส่วนเกี่ยวพันกับการบริหารอยู่เสมอ ดังนั้น การบริหารจึงเป็นเรื่องน่าสนใจ และจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีพอย่างฉลาด¹⁴
- กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของการบริหารเป็นทั้งศิลป์และศาสตร์ การบริหารในแง่ของศาสตร์ คือ การบริหารมีลักษณะมาช่วยในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ความหมายในแง่ศิลป์ คือ การเกิดผลที่ต้องการใช้ความชำนาญ ประสบการณ์การณ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความ

¹⁴ศ.ดร. ดิน ปรัชญพฤทธิ, เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารการพัฒนาและการพัฒนาการบริหาร, อ่างแล้ว, หน้า 6.

เข้าใจพื้นฐานมาช่วยในการแก้ไขปัญหาลดลง โดยไม่ละทิ้งกฎเกณฑ์ ระเบียบของการบริหารแบบศาสตร์

2.2.3 ทรัพยากรการบริหาร

ดิม ปรัชญพฤทธิ กล่าวไว้ว่า ทรัพยากรการบริหารหรือปัจจัยพื้นฐาน ที่ใช้ในการบริหารอันสำคัญ คือ คน Man เงิน Money วัสดุสิ่งของ Material และวิธีการ Management หรือเรียกสั้น ๆ ว่า 4M's การที่จัดว่าปัจจัยพื้นฐานในการบริหารก็เพราะเหตุว่า ในการบริหารเกือบทุกประเภท จำเป็นต้องอาศัยคน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีจัดการเป็นองค์ประกอบสำคัญ ไม่ว่าจะการบริหารนั้นจะเป็นการบริหารราชการหรือการบริหารธุรกิจก็ตามเหตุนี้จึงเป็นที่ยอมรับกันว่าทรัพยากรพื้นฐานในการบริหารมีอยู่สี่ประการดังกล่าว¹⁵

ธงชัย สันติวงษ์ กล่าวไว้ว่า อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันได้พิจารณาทรัพยากรการบริหารไปในลักษณะที่มีขอบเขตกว้างขวางมากยิ่งขึ้น โดยในทางบริหารธุรกิจได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยของการบริหารเพิ่มเติมต่างออกไปอีก คือ คน Man เงิน Money วัสดุสิ่งของ Material และวิธีการ Method ตลาด Market และเครื่องจักร Machine และเรียกสั้น ๆ ว่า 6 M's

การบริหารงาน (Management) เป็นภารกิจของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาโดยตรง คือเป็นกลไกและตัวประสานที่สำคัญที่สุดในการประมวล ผลักดันและกำกับ ปัจจัยต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินไปได้โดยมีประสิทธิภาพ จนบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานตามที่ต้องการทรัพยากรในการบริหาร มีความสำคัญต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพมาก ไม่ว่าจะหน่วยงานใดที่จะประสบผลสำเร็จได้ด้วยดี หากขาดเสียซึ่งการบริหารทรัพยากรที่ดีในข้อหนึ่งข้อใดก็จะทำให้งานนั้นเกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงานส่งผลกระทบต่อการทำงานในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อกัน และจะทำให้การทำงานนั้นไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้น ๆ และการทำงานของผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานที่จะมีกระบวนการบริหารหรือการจัดการที่ดี¹⁶

กล่าวโดยสรุป ทรัพยากรในการบริหารคือ คน เงิน วัสดุ การบริหารงาน มีความสำคัญต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพมาก ไม่ว่าจะหน่วยงานใดที่จะประสบผลสำเร็จได้ด้วยดี หากขาดเสียซึ่งการบริหารที่ดีในข้อหนึ่งข้อใดก็จะทำให้งานนั้นเกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงานส่งผลกระทบต่อการทำงานในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อกัน และจะทำให้การทำงานนั้นไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของ

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 12.

¹⁶ ธงชัย สันติวงษ์, ทฤษฎีองค์การและการออกแบบ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2541), หน้า 13.

หน่วยงานนั้น ๆ และการทำงานของผู้นับปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานที่จะมีกระบวนการบริหารหรือการจัดการที่ดี

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล

2.3.1 ความหมายของธรรมาภิบาล

ชัยอนันต์ สมุทวณิช ได้อธิบายคำว่า Good governance ไว้ว่า เป็นการปกครองที่ดีโดยรัฐ และรัฐบาลเป็นด้านหลัก รัฐและรัฐบาลมีระบบการใช้อำนาจหน้าที่ยุติธรรม มีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีความโปร่งใส มีความคงเส้นคงวาสามารถตรวจสอบได้¹⁷

สำนักนายกรัฐมนตรี ให้ความหมายของคำว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรมความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน¹⁸

ประเวศ วสี อธิบายว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การที่ประเทศมีพลังขับเคลื่อนที่ถูกต้องเป็นธรรม โดยการชักจูงทางสังคมเพื่อสร้างพลังงานทางสังคม (Social energy) เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาของประเทศชาติซึ่งธรรมาภิบาลประกอบด้วยภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคสังคมที่มีความถูกต้อง เป็นธรรม โดยรัฐและธุรกิจต้องมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบที่ถูกต้องตรวจสอบได้และภาคสังคมที่เข้มแข็ง ได้ให้นิยามของธรรมาภิบาลว่า คือ ผลลัพธ์ของการจัดการกิจกรรม ซึ่งบุคคลและสถาบันทั่วไป ภาครัฐ และภาคเอกชน มีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำได้ในหลายทาง มี

¹⁷ ศ.ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ธรรมาภิบาลการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการทางด้านสิ่งแวดล้อม, (กรุงเทพมหานคร : เดือนตุลาคมพิมพ์, 2544), หน้า 82.

¹⁸ สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กองกลางสำนัก ก.พ., 2542), หน้า 65.

ลักษณะเป็นขบวนการที่เกิดขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลาย และขัดแย้งได้¹⁹

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้ให้คำนิยามของธรรมาภิบาล ไว้ว่า หมายถึง ระบบโครงสร้างและกระบวนการต่าง ๆ ที่วางกฎเกณฑ์ ความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความสมดุลขึ้นระหว่างภาคประชาสังคม ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคปัจเจกชนและครอบครัว ภาคต่างประเทศ เพื่อที่ภาคต่างๆ ของสังคมจะพัฒนา และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขสันติโดยเป้าหมายของธรรมาภิบาล (Objective) ก็คือ การพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของทุกภาคในสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ ธรรมาภิบาลมีจุดมุ่งหมายในการสร้างความเป็นธรรมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้กับทุกภาคในสังคม ไม่ใช่ภาคใดภาคหนึ่ง โครงสร้าง และกระบวนการของธรรมาภิบาล (Structure and process) ที่จะนำไปสู่เป้าหมายได้ต้องเป็น โครงสร้างและกระบวนการที่วางกฎเกณฑ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศที่ทุกภาคไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนหรือภาคประชาสังคม ภาคปัจเจกชนและครอบครัวมีส่วนร่วมกันผนึกพลังขับเคลื่อนสังคมไปข้างหน้าโดยจะต้องมีกฎเกณฑ์ (Norm) เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ของทุกภาค กฎเกณฑ์นี้อาจประกอบด้วยรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎและข้อบังคับรวมถึงกฎเกณฑ์ที่มีได้เป็นลายลักษณ์อักษรอื่น อาทิ กฎเกณฑ์ทางธรรมเนียม ประเพณีทางศาสนา ทางศีลธรรม หรือจริยธรรม ที่เป็นเช่นนี้ ก็เพราะกฎเกณฑ์ดังกล่าวจะสร้างสิทธิ และการยอมรับในมีส่วนร่วมของแต่ละภาค²⁰

กล่าวโดยสรุป ธรรมาภิบาล มีความหมายหลากหลาย ขึ้นอยู่กับลักษณะการปกครอง วัฒนธรรม และวัตถุประสงค์ของประเทศหรือองค์กร ธรรมาภิบาลเป็นการปกครองด้วยหลักการ บริหารจัดการที่ดีงาม โดยเป็นเรื่องของการพัฒนา และการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติโดยส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูล ตัดสินใจ การตรวจสอบ ลดการทุจริตคอร์รัปชันลง เพื่อให้เกิดความโปร่งใส โดยจะต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุกภาคทุกฝ่ายในสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

¹⁹นายแพทย์ประเวศ วสี, แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วยรัฐธรรมนูญแห่งชาติ ในธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันไทย, (กรุงเทพมหานคร : หมอชาวบ้าน, 2541), หน้า 47.

²⁰บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, การสร้างธรรมาภิบาล Good Governance, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญูชน, 2542), หน้า 18.

2.3.2 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ กล่าวว่า องค์ประกอบพื้นฐานของการสร้างธรรมาภิบาล ได้แก่

1. ภาระรับผิดชอบ หมายถึง การกำหนดให้บุคคลและองค์กร ทั้งที่มาจาก การเลือกตั้งและการแต่งตั้ง ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ ต้องมีภาระความรับผิดชอบต่อสาธารณะในเรื่องที่เกี่ยวกับการกระทำกิจกรรม หรือการตัดสินใจใดๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะ หรือกระทำในนามของสาธารณะ ในความหมายแคบภาระรับผิดชอบมุ่งเน้นเรื่องความสามารถที่จะอภิปรายที่มาที่ไปของการจัดสรร การใช้และการควบคุมอันเป็นเรื่องเกี่ยวกับระบบงบประมาณการบัญชีและการตรวจสอบบัญชีในความหมายกว้างภาระรับผิดชอบยังหมายรวมถึงการจัดตั้งและการใช้บังคับกฎเกณฑ์ และระเบียบขกติกาต่าง ๆ

2. ความโปร่งใส หมายถึง การที่สาธารณะชนมีโอกาสรับรู้ นโยบายด้านต่าง ๆ ของรัฐบาล และมีความมั่นใจว่ารัฐบาลมีความตั้งใจจริง ในการดำเนินตามนโยบายนั้นซึ่งจะเกิดเช่นนั้นได้เมื่อประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงาน คำชี้แจง และถ้อยแถลงต่างๆ ของรัฐบาลและกระบวนการทางการเมือง ในการกำหนดและดำเนินนโยบายเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม รวมทั้งเปิดให้มีการต่อสู้แข่งขันระหว่างฝ่ายต่าง ๆ อย่างเต็มที่ในการกำหนดทางเลือกของสังคม นอกจากนี้ความโปร่งใสยังทำให้การติดตามตรวจสอบของสาธารณชนมีความถูกต้องมากขึ้น และได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวข้องกับสภาพเงื่อนไขทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

3. การปราบปรามการทุจริตและการประพฤติมิชอบความหมายนี้ครอบคลุมรูปแบบการฉ้อราษฎร์บังหลวงเกือบทั้งหมดทั้งที่อยู่ในภาครัฐและเอกชน ในส่วนของระบบราชการ การทุจริตส่วนใหญ่หมายถึง การกระทำของหน่วยราชการหรือของข้าราชการที่มีขอบด้วยกฎหมาย การปราบปรามการทุจริตและการประพฤติมิชอบจึงถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่แสดงถึงความตั้งใจจริงในการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้น

4. การจัดวิธีการปกครองแบบมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามา มีบทบาทและอิทธิพลในการตัดสินใจดำเนินนโยบายและการมีส่วนร่วมในการควบคุมสถาบัน ตลอดจนการจัดสรรการใช้และการรักษาทรัพยากรต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของตนเองอันจะทำให้เกิดการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เมื่อพิจารณาในบริบทของการจัดการปกครองและการบริหาร การมีส่วนร่วมจะเน้นที่การอุดหนุนให้ประชาชนพลเมืองซึ่งรวมผู้หญิงด้วยมีอำนาจมากขึ้นและเน้นความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงและกิจกรรมต่างๆ ในภาคประชาสังคม การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างกรอบของกฎเกณฑ์ และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะช่วยสร้างข้อเรียกร้องที่ชอบธรรม และก่อให้เกิดกระบวนการติดตามตรวจสอบนโยบายและการดำเนินการของรัฐ การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นได้หลายระดับด้วยกัน นับแต่

ระดับรากหญ้า โดยผ่านสถาบันในระดับท้องถิ่นและเทศบาล ไปจนถึงระดับภูมิภาค และระดับชาติ ภายใต้อารมณ์แบบการปกครองที่มีการกระจายอำนาจและยืดหยุ่น ตลอดจนการมีส่วนร่วมในภาคเอกชน

5. การสร้างกรอบทางกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมให้เข้มแข็ง คือการมีกฎหมายที่มีความชัดเจน และนำมาใช้อย่างเป็นเอกภาพ ซึ่งระบบยุติธรรมและกฎหมายที่ส่งเสริมการพัฒนาและระบบการจัดการปกครองที่ดีนั้นคือการมีกฎหมายที่มีความชัดเจนและนำมาใช้อย่างเป็นเอกภาพในระบบ และกระบวนการยุติธรรมที่มีความเป็นวัตถุวิสัยและเป็นอิสระ และเป็นระบบกฎหมาย ซึ่งมีบทลงโทษที่เหมาะสมเพื่อป้องปรามผู้คิดละเมิด หรือลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่ดีจะช่วยส่งเสริมการปกครองตามหลักนิติธรรม สิทธิมนุษยชน และการพัฒนาเศรษฐกิจ ถ้าขาดระบบเช่นนี้ไปหรือมีระบบที่อ่อนแอจะทำให้ไม่ค้ำค้ำมิใครอยากลงทุน ต้นทุนในการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจถูกบิดเบือนไป และพฤติกรรมแสวงหาประโยชน์จากค่าเช่า จะแพร่กระจายอย่างกว้างขวางและปัญหาการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายจะนำไปสู่การกระทำของบริษัทธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตในทุกระดับ²¹

สุดจิต นิमितกุล ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลไว้ว่า องค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่เสนอโดยกระทรวงมหาดไทยซึ่งจะเน้นไปทางด้านการบริหารการปกครอง การพัฒนา และการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นสายงานที่กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบโดยตรงว่าองค์ประกอบในการเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกระทรวงมหาดไทยมี 11 องค์ประกอบ คือการมีส่วนร่วม ความยั่งยืน สิ่งที่ชอบธรรม ความโปร่งใส ความเป็นธรรม และความเสมอภาค ความรู้และทักษะของเจ้าหน้าที่ ความเสมอภาคทางเพศ ความอดทนอดกลั้น หลักนิติธรรม ความรับผิดชอบ และการเป็นผู้กำกับดูแล มีรายละเอียดดังนี้

1. การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการมีส่วนร่วมของทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มและพลังการทำงานที่สอดคล้องประสานกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชน

2. ความยั่งยืน (Sustainability) มีการบริหารงานที่อยู่บนหลังของความสมดุลทั้งในเมืองและชนบท ระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติ

²¹ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ, แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับองค์กรปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, 2545), หน้า 44.

3. ประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรม (Legitimacy) ให้การยอมรับการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนพร้อมที่จะยอมสูญเสียประโยชน์ส่วนตัวไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน

4. มีความโปร่งใส (Transparency) ข้อมูลต่างๆ ต้องตรงข้อเท็จจริงของการดำเนินการและสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจน และเป็นไปตามกำหนดไว้

5. ส่งเสริมความเป็นธรรม (Equity) และความเสมอภาค (Equality) มีการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติและมีระบบการรับเรื่องร้องทุกข์ที่ชัดเจน

6. มีความสามารถที่จะพัฒนาทรัพยากรและวิธีการบริการกิจการและสังคมที่ดี เจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงานจะต้องได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะเพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้กับการทำงานได้และมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้ทุกหน่วยงานยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน

7. ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ (Promoting gender balance) เปิดโอกาสให้สตรี ทั้งในเมือง และชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมในทุกด้าน ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น

8. การอดทนอดกลั้น (Tolerance) และการยอมรับ (Acceptance) ต่อทัศนคติที่หลากหลาย (Divers perspective) รวมทั้งต้องยุติข้อขัดแย้งด้วยเหตุผล หากจุดร่วมที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันได้

9. การดำเนินการตามหลักนิติธรรม (Operating by rule of law) พัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัยและเป็นธรรม

10. ความรับผิดชอบ (Accountability) เจ้าหน้าที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่

11. การเป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) แทนการควบคุม โอนงานบางออกไปให้องค์กรท้องถิ่นซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดหรืองานบางอย่างก็ต้องแปรรูปให้เอกชนดำเนินการ²²

จากความหมายของ “ธรรมาภิบาล” คือ ระบบการบริหารจัดการที่ดี เพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมายความสำเร็จอย่างแท้จริงนั้น ซึ่งนักวิชาการได้แสดงทรรศนะในแต่ละหลักดังนี้

²² สุคจิต นิมิตรกุล, กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีในการปกครองที่ดี Good Governance, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, 2543), หน้า 13.

หลักนิติธรรม

เกรียงไกร เจริญวงศ์ศักดิ์ กล่าวถึงหลักนิติธรรมว่า “เป็นการปกครองประเทศจะใช้กฎหมาย เป็นบรรทัดฐานและทุกคนเคารพกฎหมาย โดยที่กรอบของกฎหมายที่ใช้ในประเทศต้องมีความ ยุติธรรมและถูกบังคับใช้กับคนกลุ่มต่าง ๆ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน”²³

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวถึงหลักนิติธรรมว่าเป็นการตรากฎหมาย และกฎ ข้อบังคับ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมอันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกัน ปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ อำนาจหรืออำนาจของตัวบุคคล ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี²⁴

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน กล่าวถึง หลักนิติธรรมเป็นกฎหมายและกฎเกณฑ์ ต่างๆ มีความเป็นธรรม สามารถปกป้องคนดีและลงโทษคนไม่ดีได้ มีการปฏิรูปกฎหมายอย่าง สม่าเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไป อย่างรวดเร็ว โปร่งใสและตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน²⁵

กล่าวโดยสรุป หลักนิติธรรมเป็นการตรากฎหมาย ข้อบังคับ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็น ธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ผู้บริหารต้องให้บุคลากรของตนปฏิบัติงานอยู่ในระเบียบ ข้อบังคับ หรือนโยบาย ทั้งยังต้องสร้างตัวอย่างที่ดีให้เกิดขึ้น ในองค์กรซึ่งจะทำให้การกำกับดูแลง่ายขึ้น

หลักคุณธรรม

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ให้ความหมายของหลักคุณธรรมเป็นการทำ ให้ร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ทั้งในและนอกองค์กรลดลง คุณภาพชีวิต ของคนในสังคมดีขึ้น มีการบริการจัดการและใช้ทรัพยากรในชาติอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด สังคมมี เสถียรภาพ อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบวินัย²⁶

ฉลอง มาปรีดา กล่าวถึงคุณธรรมไว้ว่า เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหาร ถือกันว่าเป็นผู้ที่ดีควรแก่การเคารพนับถือในสังคมใดถ้ามีบุคคลที่เพียบพร้อมด้วยคุณงามความดี มี

²³เกรียงไกร เจริญวงศ์ศักดิ์, “ธรรมรัฐภาคการเมือง : บทบาทภาคการเมือง”, รัฐสภาวารสาร 46, (2541), : 37.

²⁴สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542, อ้างแล้ว, หน้า 75.

²⁵สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, เอกสารประกอบการบรรยายการใช้หลัก ธรรมภิบาลในการบริหารงาน, (2542), ม.ป.ท., หน้า 62.

²⁶เรื่องเดียวกัน.

เมตตากฎหมายต่อกัน เอื้อเพื่อเอื้อแผ่ ปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด หวังประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว แม้บางครั้งจะต้องเสียผลประโยชน์ส่วนตัวบ้างก็ต้องยอม ดังคติพจน์สำหรับผู้บริหารที่ดีมีอยู่ว่า “ในการตัดสินใจนั้นหากยังอยู่ในกรณีสงสัยว่าจะเลือกทางใด ก็ให้เอียงเข้าข้างประชาชนส่วนรวมเอาไว้ก่อน” แต่จะต้องยึดหลักการที่ถูกต้องและที่มีอยู่ด้วย ข้อสำคัญในการที่จะบริหารงาน บริหารคนที่ร่วมงานนั้น ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติตัวเองให้ได้ก่อนไม่ใช่ดีแต่พูด แม้จะพูดดีมีหลักฐานเพียงใด ก็ยากที่จะให้ผู้อื่นเชื่อและปฏิบัติตามได้ ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้น และจงพยายามขจัดสิ่งที่ไม่ดีไม่งามให้ค่อย ๆ หดไป เพื่อให้เป็นที่ชื่นชมศรัทธาของผู้ได้บังคับบัญชาอย่างจริงจัง²⁷

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ให้ความหมายของหลักคุณธรรมว่าเป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยตรงกล้าให้เข้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ²⁸

กล่าวโดยสรุป หลักคุณธรรม คือการทำให้บุคคล หน่วยงาน องค์กร ปลอดภัยจากทุจริต การใช้วิชาชีพให้เหมาะสมกับตำแหน่ง การให้ความเป็นธรรมในการพิจารณาความดีความชอบ ในการเลื่อนขั้นตำแหน่ง การเป็นผู้นำที่ดี มีความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากหน้าที่การงานเพื่อตนเองและพวกพ้องญาติมิตร ไม่ทุจริตคอร์รัปชันต่อหน้าที่ หน่วยงานและองค์กร

หลักความโปร่งใส

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวถึง ความโปร่งใสว่าเป็นการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความชัดเจน²⁹

เกรียงไกร เจริญวงศ์ศักดิ์ กล่าวถึง หลักความโปร่งใสว่าเป็นกระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ ที่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในสังคมสามารถถ่ายโอนได้อย่าง

²⁷ หลอด มาปรีดา, คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร, (ละเชิงเทรา : วิทยาลัยครูละเชิงเทรา, 2537), หน้า 61.

²⁸ สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542, อ้างแล้ว, หน้า 81.

²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 84.

เป็นอิสระ ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูลหรือข้อมูลข่าวสารสาธารณะของทางราชการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ³⁰

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ความโปร่งใสขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐและเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ จำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียน หรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจของส่วนราชการที่มีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ ส่วนราชการมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ³¹

กล่าวโดยสรุป หลักความโปร่งใสสามารถสรุปได้ว่ากระบวนการในการดำเนินงานใด ๆ ที่เป็นการเปิดเผย มีข้อมูลตรงตามข้อเท็จจริง และสามารถตรวจสอบได้

หลักการมีส่วนร่วม

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมไว้ของประชาชนเป็นรูปแบบหนึ่งของแนวความคิดในการกระจายอำนาจจากส่วนกลางมาสู่ส่วนท้องถิ่น เพราะประชาชนในท้องถิ่นคือผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นตนเองดีกว่าผู้อื่น การมีส่วนร่วมของประชาชน ยังเป็นการเปิดกว้างในความคิดเห็น โดยการสื่อสารสองทางในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประชาชนซึ่งในแต่ละประเด็นนั้นไม่สามารถใช้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งมาตัดสินใจได้เหมือนกัน³²

ประกอบ กุลเกลี้ยง และคณะ กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative management) คือ วิธีการบริหาร หรือรูปแบบการตัดสินใจ ซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายซึ่งเกี่ยวข้องกับงานหรือการบริหารมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานในองค์กรนั้น สิ่งสำคัญที่สุดของผู้บริหาร คือ การตัดสินใจ ในประเทศโลกเสรี เชื้อเรื่องความเสมอภาคและประชาธิปไตย เชื่อว่าถ้าเอาวิธีการนี้มาใช้กับการบริหารแล้วจะช่วยเพิ่มความพอใจ และแรงจูงใจให้ร่วมงานทั่ว ๆ ไป 4 ระดับ คือ

1. ตัดสินใจโดยผู้บริหารเอง
2. ปรึกษาผู้ร่วมงาน ในที่สุดผู้บริหารตัดสินใจ

³⁰เกรียงไกร เจริญวงศ์ศักดิ์, ธรรมนูญภาคการเมือง : บทบาทภาคีเมือง, รัฐสภาวารสาร 46, อ้างแล้ว, หน้า 146.

³¹สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, เอกสารประกอบการบรรยายการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน, อ้างแล้ว, หน้า 63.

³²กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, “การมีส่วนร่วมของประชาชน”, เอกสารประกอบการสัมมนาวันสิ่งแวดล้อมไทย, ณ ห้องบอลรูม ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์, 4-6 ธันวาคม 2543.

3. ตัดสินใจร่วมกัน

4. ผู้บริหารมอบหมายให้ผู้อื่นไปตัดสินใจ³³

ระดับของการร่วมงาน บางกรณีต้องตัดสินใจเองโดยเร่งด่วน บางกรณีต้องปรึกษาเพราะข้อมูลไม่พอ บางกรณีผู้บริหารอาจมอบให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทำงานไปตัดสินใจเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารว่าจะไว้วางใจหรือเชื่อในฝีมือของคนอื่นมากน้อยเพียงใด แต่การบริหารแบบมีส่วนร่วมต้องเริ่มที่ผู้บริหารมีความเชื่อในวิธีการนี้ว่า การมีส่วนร่วมจะทำให้การตัดสินใจนั้นสมบูรณ์ดีกว่า ถ้ามีส่วนร่วมจากผู้ร่วมงาน การทำงานในกระบวนการนี้ส่วนคือคือ เป็นการสื่อสารให้เข้าใจกระบวนการ ที่จะไปถึงขั้นสุดท้ายในการตัดสินใจว่า ทำไม เป็นมาอย่างไร คือ ตัวเองเข้ามามีส่วนร่วมจะยอมรับ เมื่อไปปฏิบัติจะรับผิดชอบและปฏิบัติตามหลักการอย่างนั้น วิธีการนี้เหมาะกับหน่วยงานที่คนมีคุณภาพ มีวุฒิภาวะ คนที่มุ่งความสำเร็จ เป็นหลักการมีส่วนร่วม

กล่าวโดยสรุป การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน และการบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้นสามารถนำมาใช้ได้ทุกระดับ ควรให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานทุกขั้นตอน ซึ่งเป็นการเปิดกว้างทางความคิด ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ เพราะความสำเร็จของงานจะขึ้นอยู่กับความร่วมมือของคนในองค์กร ไม่ใช่ผู้บริหารคนเดียวซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อองค์กร

หลักความรับผิดชอบ

เกรียงไกร เจริญวงศ์ศักดิ์ กล่าวว่า การตัดสินใจใด ๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนต้องกระทำโดยมีพันธะ ความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำต่อสาธารณะชนหรือผู้มีส่วนได้เสียกับหน่วยงานนั้น โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นหลักและมีจิตใจเสียสละ เห็นคุณค่าสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่³⁴

ศุจดิจิต นิमितกุล กล่าวว่า เจ้าหน้าที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่³⁵

³³ ประกอบ กุลเกลี้ยงและคณะ, การบริหารโดยองค์คณะบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, 2545), หน้า 27.

³⁴ เกรียงไกร เจริญวงศ์ศักดิ์, ธรรมนูญภาคการเมือง : บทบาทภาคการเมือง, รัฐสภาวารสาร 46, อ้างแล้ว, หน้า 108.

³⁵ ศุจดิจิต นิमितกุล, กระทรวงมหาดไทย พัฒนา ปรับปรุง แก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัย, อ้างแล้ว, หน้า 88.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้ให้ความหมายของหลักความรับผิดชอบว่า การได้รับการยอมรับและพึงพอใจจากผู้ให้บริการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ คุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้องครบถ้วน รวมทั้งจำนวนความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และจำนวนการร้องเรียน หรือการกล่าวหาที่ได้รับ³⁶

สำนักนายกรัฐมนตรี ได้ให้ความหมายของหลักความรับผิดชอบว่า “เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน”³⁷

กล่าวโดยสรุป ผู้นำองค์กรและบุคลากรต้องมีความรับผิดชอบต่องาน กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนเคารพความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างจากตนและกล้ายอมรับการกระทำของตน มีความรับผิดชอบต่องาน ปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ ถูกต้องครบถ้วน และให้เกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด

หลักความคุ้มค่า

สำนักนายกรัฐมนตรี ได้ให้ความหมายของหลักความคุ้มค่าว่าเป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี โดยบรรดาคำให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น³⁸

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้ให้ความหมายของหลักความคุ้มค่า หมายถึง ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ³⁹

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึงการบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร

³⁶สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, เอกสารประกอบการบรรยายการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน, อ้างแล้ว, หน้า 74.

³⁷สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542, อ้างแล้ว, หน้า 82.

³⁸เรื่องเดียวกัน, หน้า 87.

³⁹สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, เอกสารประกอบการบรรยายการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน, อ้างแล้ว, หน้า 75.

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546
 ธรรมนูญบาลอยู่บนพื้นฐาน 6 ประการดังต่อไปนี้

1. หลักนิติธรรม (rule of law) หลักการที่สำคัญประกอบด้วย 7 ประการคือ

1.1 หลักการแบ่งอำนาจ เป็นพื้นฐานที่สำคัญของหลักนิติธรรม เพราะหลักการแบ่งอำนาจเป็นหลักที่แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันของการแบ่งอำนาจ การตรวจสอบอำนาจ และการถ่วงดุลอำนาจ

1.2 หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักนิติธรรมมีความเกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และสิทธิในความเสมอภาค สิทธิและเสรีภาพเป็นขั้นพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

1.3 หลักความชอบธรรมด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง การใช้กฎหมายของฝ่ายตุลาการ หรือฝ่ายปกครองที่เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนที่มีผลมาจากกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบที่มาจากตัวแทนของประชาชน โดยฝ่ายตุลาการจะต้องไม่พิจารณาพิพากษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้แตกต่างไปจากบทบัญญัติของกฎหมาย ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่ต้องใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่ต้องใช้ดุลพิจารณาที่ปราศจากข้อบกพร่อง

1.4 หลักความชอบด้วยกฎหมายในเนื้อหา เป็นหลักที่เรียกร้องให้ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายปกครองที่ออกกฎหมายลำดับรองกำหนดหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายให้เป็นหลักความแน่นอนของกฎหมาย หลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง และหลักความพอสมควรแก่เหตุ

1.5 หลักอิสระของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสามารถทำหน้าที่ในทางตุลาการได้โดยปราศจากการแทรกแซงใด ๆ โดยผู้พิพากษามีความผูกพันเฉพาะกฎหมายและทำการพิจารณาพิพากษาภายใต้มนธรรมของตนนั้น โดยวางอยู่บนพื้นฐานความอิสระ 3 ประการ คือ 1) ความอิสระจากคู่ความ 2) ความอิสระจากรัฐ 3) ความอิสระจากสังคม

1.6 หลักไม่มีความผิดและไม่มีโทษทางกฎหมาย เมื่อไม่มีข้อบัญญัติทางกฎหมายให้เป็นความผิดแล้ว จะเอาความผิดกับบุคคลนั้น ๆ มิได้

1.7 หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ

กล่าวโดยสรุป หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม อบต. ได้ออกข้อบัญญัติตำบล เพื่อบังคับใช้ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ได้อย่างเหมาะสมกับอำนาจหน้าที่ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะหรือทำประชาคมแสดงความคิดเห็น จัดเก็บภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือน ค่าธรรมเนียม อย่างเป็นทางการ ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เผยแพร่ความรู้เรื่องกฎ ระเบียบของ

หน่วยงานแก่ผู้รับบริการและประชาชนทั่วไป ส่งเสริมให้พนักงานส่วนตำบลปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ อย่างเคร่งครัดและประกาศให้ประชาชนทราบ มีนโยบาย เผยแพร่สร้างจิตสำนึกแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในการใช้กฎระเบียบด้วยความเป็นธรรม ทบทวน ปรับปรุง กฎ ระเบียบ และกระบวนการดำเนินการให้เป็นธรรม และทันกับสภาการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2. **หลักคุณธรรม (ethics)** ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการ (1) หน่วยงานปลอดการทุจริต (2) หน่วยงานปลอดการทำผิดวินัย (3) หน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณ องค์ประกอบของคุณธรรมหรือพฤติกรรมพึงประสงค์ที่ปลอดจากคอร์รัปชัน

กล่าวโดยสรุป หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม มีความซื่อสัตย์จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย การทำให้หน่วยงานปลอดการทุจริต หน่วยงานปลอดการทำผิดวินัย หน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ มีข้อกำหนดจรรยาบรรณของหน่วยงานและพนักงานส่วนตำบลและประกาศให้ประชาชนทราบ มีการจัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการ รณรงค์ให้มีการใช้หลักคุณธรรมอย่างกว้างขวางและจริงจังทุกระดับจากระดับผู้บริหารถึงระดับผู้ปฏิบัติทุกคน จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมของพนักงาน ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ของหน่วยงานเพื่อสร้างจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรม ผู้บริหารใน อบต. ไม่เคยถูกร้องเรียนในเรื่องความประพฤติที่ไม่เหมาะสม มีการควบคุมภายในที่ดีเพื่อป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบของผู้บริหารและพนักงาน อบต. เป็นหน่วยงานที่ปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน

3. **หลักความโปร่งใส (transparency)** ประกอบด้วยหลักการย่อย 4 ประการดังนี้

3.1 ความโปร่งใสด้านโครงสร้าง ประกอบด้วย

1. มีตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง
2. โปร่งใสเห็นระบบงานทั้งหมดได้อย่างชัดเจน
3. ประชาชนมีส่วนร่วม รับรู้การทำงาน
4. มีเจ้าหน้าที่ที่มาจากระบบคุณธรรม มีความสามารถสูง
5. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือหน่วยงานตรวจสอบขึ้นมาใหม่
6. มีฝ่ายบัญชีที่เข้มแข็ง

3.2 ความโปร่งใสด้านให้ทุน ประกอบด้วย

1. มีค่าตอบแทนพิเศษในการปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จ
2. มีค่าตอบแทนเพิ่มสำหรับการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ
3. มีค่าตอบแทนพิเศษให้กับหน้าที่ที่ซื่อสัตย์
4. มีมาตรฐานเงินเดือนสูงพอกับค่าใช้จ่าย

3.3 ความโปร่งใสด้านการให้โทษ ประกอบด้วย

1. มีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ
2. มีวิธีการพิจารณาโทษผู้กระทำผิดอย่างยุติธรรม
3. มีการลงโทษอย่างจริงจัง หนักเบาตามเหตุแห่งการกระทำผิด
4. มีระบบฟ้องร้องการกระทำผิดที่มีประสิทธิภาพ
5. หัวหน้างานลงโทษผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง
6. มีการปราบผู้ส่อทุจริตให้เลิกความพยายามทุจริต
7. มีกระบวนการยุติธรรมอย่างรวดเร็ว

3.4 ความโปร่งใสด้านการเปิดเผย ประกอบด้วย

1. ประชาชนได้เข้ามารับรู้การทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบ
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดหา การสัมปทาน การออกกฎระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ
3. มีการใช้กลุ่มวิชาชีพภายนอกเข้าร่วมตรวจสอบ

กล่าวโดยสรุป หลักความโปร่งใส หมายถึง การปรับปรุงกลไกการทำงานให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนประชาชนเกี่ยวกับความโปร่งใสที่ต้องการได้จากหน่วยงานและพนักงาน อบต. มีนโยบายสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน มีการกระตุ้นและผลักดันให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสาร และมีระบบให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปรับปรุงระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้น และเผยแพร่แก่สาธารณชน จัดทำประกาศและคู่มือการขอรับบริการแก่ประชาชน โดยระบุขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการที่ชัดเจน มีระบบการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก และประชาชนผู้สนใจ

4. หลักการมีส่วนร่วม (participation) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีโอกาสได้แสดงทัศนะ และการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มีผลต่อคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นต่อการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจของรัฐ เป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม และยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ หลักการมีส่วนร่วมประกอบด้วยหลัก 4 ระดับคือ

4.1 ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำที่สุดและเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดของการสื่อสารระหว่างผู้วางโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผน

โครงการ และยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้าเกี่ยวข้องกับเรื่องใด ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าว การแสดงความคิดเห็น

4.2 ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นขั้นสูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลมากขึ้น และเป็นประเด็นในการประเมินข้อดีข้อเสียชัดเจนยิ่งขึ้น รวมถึงการมีส่วนร่วมปรึกษาหารือ

4.3 ระดับการวางแผนร่วมกันและการตัดสินใจ เป็นระดับที่สูงกว่าขั้นปรึกษาหารือ เป็นการมีส่วนร่วมกว้างขวางขึ้น มีความรับผิดชอบร่วมกันในการตัดสินใจ วางแผนเตรียมโครงการ และเตรียมรับผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ

4.4 ระดับการพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วมสร้างความเข้าใจให้กับสาธารณชน เป็นการมีส่วนร่วมในระดับสูง ถือเป็นระดับผู้รับผิดชอบโครงการได้ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วมของประชาชน

กล่าวโดยสรุป หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจในปัญหาสำคัญทั้งในส่วนที่สนับสนุนและคัดค้าน การให้ข้อมูลอบต. ดำเนินการปรับปรุงกฎระเบียบและกลไกเพื่อความสะดวกของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่างๆ เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในตรวจสอบ เป็นคณะกรรมการในการจัดซื้อ-จัดจ้างพัสดุ และตรวจงานจ้าง สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในตรวจในการบริหารงานของผู้บริหาร

5. หลักความรับผิดชอบ (accountability) หมายถึงความรับผิดชอบในการตอบคำถาม ความรับผิดชอบในผลงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งตอบคอบสนองตามความคาดหวังของสาธารณะ เป็นเรื่องความพร้อมในการรับผิดชอบ ความพร้อมถูกตรวจสอบ ความรับผิดชอบประกอบด้วยหลักการสำคัญดังนี้

5.1 กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน กล่าวคือ องค์กรต้องกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติ การสร้างวัฒนธรรมใหม่ให้ชัดเจนว่าต้องการบรรลุอะไร เมื่อไรที่ต้องการเห็นผลลัพธ์นั้น

5.2 ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน จากเป้าหมายที่กำหนดไว้แล้วต้องประกาศให้ทุกคนได้รับรู้และเกิดความเข้าใจถึงสิ่งที่ต้องการบรรลุ และเงื่อนไขเวลาที่ต้องการให้เห็นผลงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เป็นเจ้าของโครงการสร้างวัฒนธรรมนี้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการประสานกำลังคน ร่วมใจกันทำงาน เพื่อผลิตภาพโดยรวมขององค์กร

5.3 การปฏิบัติกรอย่างมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จของการสร้างวัฒนธรรมสำนึก
รับผิดชอบ อยู่ที่ความสามารถของแต่ละหน่วยงานในการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นใน
องค์กร ผู้บริหารให้ความสนับสนุน แนะนำ ทำการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการ
ประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กร

5.4 การจัดพฤติกรรมที่ไม่เอื้อต่อการทำงานอย่างไม่หยุดยั้ง ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลง
นับว่าเป็นเรื่องปกติ และทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทุกคนยอมรับแนวคิดและเทคโนโลยี
ใหม่ ๆ

5.5 การมีแผนการสำรอง ส่วนสำคัญขององค์กรที่มีลักษณะพัฒนาการรับผิดชอบต้องมี
การวางแผนฟื้นฟูที่สามารถทำให้ทุกคนในองค์กรได้รับทราบและเข้าใจถึงแผนและนโยบายของ
องค์กรและที่สำคัญคือ ต้องมีการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องสมบูรณ์อย่างเปิดเผย

5.6 การติดตามและประเมินผลการทำงาน องค์กรมีความจำเป็นต้องติดตามและ
ประเมินการทำงานเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบผลงานนั้นเป็นไปตามมาตรฐาน
คุณภาพงานที่กำหนดไว้หรือไม่

กล่าวโดยสรุป หลักความรับผิดชอบต่อ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกใน
ความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการ
แก้ปัญหา นายก อบต. ประธานสภา อบต.เป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสมกับการเป็นผู้นำ
ท้องถิ่น มีนโยบายส่งเสริมพนักงานส่วนตำบลผู้มีความรู้ความสามารถ โดยใช้ระบบการให้รางวัล
และระบบจูงใจอื่น ๆ อย่างเหมาะสม มีการประเมินผลการดำเนินงาน โดยการสำรวจความพึงพอใจ
ของประชาชนต่อการให้บริการเป็นประจำทุกปี อบต. ไม่มีผลเสียหายอันเกิดจากข้อผิดพลาดในการ
ปฏิบัติงานของหน่วยงาน มีการริเริ่มนโยบาย โครงการใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานการบริหาร
งาน ในการให้บริการประชาชน อบต. ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของ
ประชาชนในเมื่อเกิดภัยพิบัติ มีนโยบายด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เหมาะสม เช่น การพัฒนา
อาชีพ การศึกษา สงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้

6. หลักความคุ้มค่า (value for money) หลักการนี้คำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม
ในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ประกอบด้วย

6.1 การประหยัด หมายถึง การทำงานและผลตอบแทนบุคลากรเป็นไปอย่างเหมาะสม
การไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ การมีผลผลิตหรือการบริการได้มาตรฐาน การมีการ
ตรวจสอบภายในและการจัดทำรายงานการเงิน และการมีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด หมายถึง มีการใช้ทรัพยากรอย่างมี
ประสิทธิภาพ มีการพัฒนาบุคลากรบุคคล และใช้ผลตอบแทนตามผลงาน

6.3 ความสามารถในการแข่งขัน หมายถึง การมีนโยบาย แผน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และ เป้าหมาย การมีการเน้นผลงานด้านบริการ การมีการประเมินผลการทำงาน⁴⁰

กล่าวโดยสรุป หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยตรงค์ให้ประชาชนมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน อด. มีนโยบายสร้างจิตสำนึกเจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานในการประหยัดการใช้ทรัพยากร ดำเนินการลดขั้นตอนการให้บริการ/การทำงาน เพื่อ ความสะดวกในการบริหารงานและการให้บริการที่รวดเร็วแก่ประชาชน ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ในการบริหารงานเพื่อลดต้นทุนในการบำรุงดูแลรักษา มีการวางแผนกำหนดเป้าหมายและ มาตรฐานการทำงานที่ดี เพื่อลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน มีการวางแผน กำหนดจำนวน ทรัพยากรที่ใช้ในการให้บริการ/ทำงานของหน่วยงาน ได้อย่างเหมาะสม มีการบำรุงรักษาพัสดุ ให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพเป็นอย่างดี นำทรัพยากรในพื้นที่ มาใช้เป็นประโยชน์ ในการบริหาร การพัฒนา สร้างความเจริญให้ชุมชน

2.4.3 แนวทางการปฏิบัติและตัวชี้วัดการปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล

ในการดำเนินให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติและตัวชี้วัดสำหรับกิจกรรมการปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ประการ ของการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีดังนี้

1. หลักนิติธรรม

หลักการปฏิบัติ

1. เผยแพร่ความรู้เรื่องกฎ ระเบียบของหน่วยงานแก่ผู้รับบริการและประชาชนทั่วไป
2. สร้างจิตสำนึกแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในการใช้กฎระเบียบด้วยความเป็นธรรม
3. ทบทวน ปรับปรุง กฎ ระเบียบ และกระบวนการดำเนินการให้เป็นธรรม และทันกับ สภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ตัวชี้วัด

1. จำนวนข้อโต้แย้งหรือไม่เห็นด้วยกับกฎระเบียบของหน่วยงาน
2. จำนวนข้อเรียกร้องเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎระเบียบหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม

⁴⁰ดร.ถวิลวดี บุรีกุล, และรศ.ดร.วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ, ประสพการณ์วิชาชีพบริหารรัฐกิจ : การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2550), หน้า 13.

3. จำนวนการลงโทษทางวินัยต่อเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างไม่ถูกต้องหรือไม่ เป็นธรรม

4. จำนวนกฎระเบียบที่ได้รับการทบทวนและปรับปรุง

5. ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นภายหลังการใช้กฎระเบียบที่ปรับปรุง เช่น ได้รับการบริการรวดเร็วขึ้น ภายหลังจากการประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของ เจ้าหน้าที่รัฐ

2. หลักคุณธรรม

แนวทางการปฏิบัติ

1. กำหนดจรรยาบรรณของหน่วยงานและของข้าราชการ

2. จัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการของหน่วยงาน

3. รณรงค์ให้มีการใช้หลักคุณธรรมอย่างกว้างขวางและจริงจังทุกระดับจากระดับผู้บริหาร ถึงระดับผู้ปฏิบัติทุกคน

4. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมของหน่วยงาน ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ของ หน่วยงานเพื่อสร้างจิตสำนึกในเรื่องนี้

5. สร้างระบบเครือข่ายการส่งเสริมหลักคุณธรรมระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม

ตัวชี้วัด

1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมและการให้บริการของเจ้าหน้าที่

2. จำนวนการประพาศิติดทางวินัยของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

3. จำนวนของปัญหา/ข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นอันเป็นผลมา จากความประพฤติดของเจ้าหน้าที่

4. ระดับความพอใจของประชาชนผู้รับบริการต่อเจ้าหน้าที่และการบริการที่ได้รับจาก หน่วยงาน

5. จำนวนกิจกรรมหรือผลงานของเครือข่ายในการส่งเสริมหลักคุณธรรม

3. หลักความโปร่งใส

แนวทางการปฏิบัติ

1. สํารวจความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในรัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาชน เกี่ยวกับ ความโปร่งใสที่ต้องการ ได้รับจากหน่วยงาน

2. สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน

3. กระตุ้นและผลักดันให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ข้อมูล ข่าวสาร และมีระบบให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

4. ปรับปรุงระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้น และเผยแพร่แก่สาธารณชน

5. จัดทำประกาศและคู่มือการขอรับบริการแก่ประชาชน โดยระบุขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการที่ชัดเจน

6. มีระบบการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนทั่วไป

ตัวชี้วัด

1. ความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการที่ได้รับ
2. จำนวนข้อร้องเรียนของผู้รับบริการเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของขั้นตอนการให้บริการ
3. จำนวนผู้ขอรับบริการด้านข้อมูลข่าวสาร และความพอใจหลังการได้รับบริการด้านนี้
4. จำนวนข้อร้องเรียนของเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนในกระบวนการบริหาร

ในหน่วยงาน

5. การประกาศขั้นตอนการให้บริการของหน่วยงาน

4. หลักการมีส่วนร่วม

แนวทางการปฏิบัติ

1. ปรับปรุงกฎระเบียบและกลไกให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม
2. กระจายอำนาจในการบริหารงานในหน่วยงานหรือสู่ท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

3. รณรงค์สร้างจิตสำนึกเรื่องการมีส่วนร่วมแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน

4. สร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้มีส่วนร่วม

ตัวชี้วัด

1. มีกฎระเบียบและกลไกให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม
2. จำนวนผู้ที่เกี่ยวข้องที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของหน่วยงานมากขึ้น
3. จำนวนข้อขัดแย้งหรือข้อกล่าวหาของผู้เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบ เมื่อนำแผนงาน/

โครงการที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติ

4. ร้อยละของการบรรลุเป้าหมายของแผนงาน/โครงการที่เปิดให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม

5. จำนวนผลประโยชน์ที่ได้รับเปรียบเทียบกับการลงทุนในเรื่องนี้

5. หลักความรับผิดชอบ

แนวทางการปฏิบัติ

1. ให้ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดี มีมาตรฐานหรือข้อกำหนดกับความประพฤตินักบริหาร

2. สร้างความสำนึกเรื่องความรับผิดชอบของตนเอง เช่น ในการมีส่วนร่วม ระบบการตรวจสอบ ระบบการประเมินผลแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

3. ส่งเสริมผู้มีความรู้ความสามารถ โดยใช้ระบบการให้รางวัล และระบบจูงใจอื่น ๆ
ตัวชี้วัด

1. ความพอใจของผู้รับบริการต่อเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ
2. จำนวนผลงานที่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด
3. ขนาดของผลเสียหายอันเกิดจากข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน และร้อยละของผลเสียที่ได้รับการบรรเทาหรือแก้ไขให้ดีขึ้น
4. จำนวนการริเริ่มที่เป็นประโยชน์ต่องานของหน่วยงานและขนาดของผลประโยชน์ที่ได้รับ

6. หลักความรับผิดชอบ

แนวทางการปฏิบัติ

1. สร้างจิตสำนึกเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในการประหยัดการใช้ทรัพยากร
2. ลดขั้นตอนการให้บริการ/การทำงาน
3. ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิต
4. กำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการทำงาน
5. มีระบบการรายงานผลที่สอดคล้องกับระบบที่ประเมิน

ตัวชี้วัด

1. จำนวนทรัพยากรที่ใช้ในการให้บริการ/ทำงานของหน่วยงาน ได้แก่ จำนวนค่าใช้จ่าย จำนวนการใช้พลังงาน จำนวนเวลาที่ใช้

2. ขนาดของผลกระทบจากการลดการใช้ทรัพยากรให้บริการ/ทำงาน⁴¹

2.3.4 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหาร

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอย่างมาก บางเรื่องมีผลในทางขยายตัวและสร้างสรรค์ บางเรื่องมีผลในทางชะลอตัวหรือก่อให้เกิดผลกระทบในทางที่ไม่พึงประสงค์จนบางครั้งกลายเป็นภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากความหย่อนประสิทธิภาพของกลไกบริหารกิจการบ้านเมืองการบริหารราชการการกำหนดนโยบายสาธารณะ และการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ อันเป็นความรับผิดชอบของภาคราชการทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ ขณะเดียวกันในภาคประชาชนอันเป็นพลังสำคัญก็มีความจำเป็นที่

⁴¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 26.

จะต้องสร้างความตื่นตัวและรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของแต่ละฝ่ายเพิ่มขึ้น หากความอ่อนแอและหย่อนประสิทธิภาพดังกล่าวไม่ได้รับการจัดการแก้ไขอย่างแท้จริงและรีบด่วน โอกาสที่จะนำพาประเทศฟื้นตัวจากวิกฤติข้อมเป็นไปได้อย่าง รัฐบาลจึงกำหนดแนวทางในการจัดระเบียบราชการ และวางมาตรการแก้ปัญหาควรมุ่งหมายดังนี้

1) สร้างกฎเกณฑ์และกลไกที่ดีในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมเพื่อให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงสามารถส่งสัญญาณเตือนภัยและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องสามารถปรับเปลี่ยนกลไก และฟื้นฟูการทำงานและการประสานงานในภาครัฐและภาคเอกชนรองรับได้อย่างทันที่ในยามที่มีปัญหา

2) พัฒนาศักยภาพของนักวิชาการให้สามารถศึกษา ค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมอย่างถูกต้อง กล่าวหาญ และมีจริยธรรมปรับปรุงระบบการตัดสินใจและการบริหารจัดการทั้งของภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนให้รวดเร็ว ชัดเจน และเป็นธรรม

3) ขจัดการทุจริตประพฤติมิชอบและการหลีกเลี่ยงกฎหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์ใส่ตนหรือกิจการที่ตนมีส่วนได้เสียทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนเพื่อให้เกิดความสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมร่วมกัน⁴²

2.3.5 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางเสริมสร้างการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

ถวิลวดี บุรีกุล และวราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ ได้ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้บริหารงาน พบว่า การบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาลจัดเป็นหลักการบริหารแนวใหม่ แต่การนำมาใช้มีปัญหาและอุปสรรคสรุปได้ดังนี้

1. การมีคำจำกัดที่ไม่ชัดเจน แน่นนอน และหลากหลาย ทำให้สับสนว่าการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีคืออะไรกันแน่ และเกิดความเข้าใจ การปฏิบัติที่แตกต่างกัน เพราะบางคนคิดว่าตนทำดี มีการบริหารจัดการที่ดีอยู่แล้ว มีการพยายามตีความหมายของการบริหารจัดการที่ดีไปในทางที่เกิดผลประโยชน์แก่ตนเอง โดยบางคนตีความหมายอย่างแคบ โดยเฉพาะหลักนิติธรรม การมีส่วนร่วม หรือความโปร่งใส เช่น เรื่องการมีส่วนร่วมบางคนอาจเห็นว่าแค่การให้ข้อมูลข่าวสารก็พอแล้ว การรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสร้างความยุ่งยาก ลำช้า เป็นต้น เรื่องการใช้กฎหมายที่ให้มีความเป็นธรรมเฉพาะคนบางกลุ่ม

⁴²สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542, อ้างแล้ว, หน้า 88.

2. การไม่ปฏิบัติ เพราะไม่เข้าใจวิธีปฏิบัติ ไม่ทราบว่าการบริหารจัดการที่ดีคืออะไร ผู้บริหารบางคนไม่สนใจจะนำหลักการบริหารที่ดีมาใช้เพราะอาจลดอำนาจของตนเองได้ ผลประโยชน์ที่เคยได้รับอาจลดลง ไม่ได้ต้องการให้ใครมาตรวจสอบ กลัวถูกจับผิด เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้ได้บังคับบัญชาก็ไม่ปฏิบัติตาม เพราะไม่มีผู้นำทำไปก็ไร้ประโยชน์ นอกจากนี้ผู้บริหารยังไม่มีศักยภาพในการปฏิบัติ เพราะไม่รู้ ไม่มีแนวปฏิบัติ ไม่ได้รับการฝึกอบรม มีแต่การพูดถึง แต่ไม่มีการปฏิบัติจริง หรือผู้บริหารไม่มีแรงจูงใจในการนำหลักการบริหารจัดการที่ดีมาบริหารงาน บางคนอาจเห็นว่าเป็นการเพิ่มภาระเกินความจำเป็น

3. การเมืองการปกครองที่ไม่สอดคล้องกับการนำการบริหารจัดการที่ดีมาใช้ สิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะการเมืองยังขาดหลักการกระจายอำนาจที่ดี ซึ่งเป็นหลักการสำคัญคือการเข้าร่วมของประชาชน และหลักนิติธรรมเป็นการบริหารจัดการที่ดีภายใต้ระบอบประชาธิปไตย การบริหารจัดการที่ดีสามารถใช้ได้ผลดีต้องใช้ควบคู่กับระบอบประชาธิปไตย

4. การขาดแคลนทรัพยากร หากไม่ได้รับสนับสนุนทรัพยากรในการปฏิบัติ ทำให้การบริหารจัดการที่ดีเกิดขึ้นได้ยาก เช่น การให้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ หากไร้สื่อ ไร้ปัจจัยนำสื่อ ประชาชนจะเข้าถึงสื่อได้อย่างไร หากไม่มีการลงทุนด้านสื่อการบริหารจัดการที่ดีจะถึงประชาชนได้อย่างไร เป็นต้น

5. การไม่เข้าใจว่าใครเป็นผู้ปฏิบัติ เพราะการไม่ชัดเจนว่าหน่วยงานนั้นๆ ไม่มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของตนให้เข้าใจว่าทุกคนควรยึดหลักการบริหารจัดการที่ดี

6. ไม่มีการประเมิน ไม่มีตัวชี้วัด บางหน่วยงานเห็นว่าตนทำดีอยู่แล้ว บางหน่วยงานไม่แน่ใจว่าทำได้มากน้อยเท่าใด บางหน่วยงานมีการบริหารจัดการที่ดีหรือไม่ มากน้อยเพียงใด จะต้องทำอะไรอีก ไม่มีตัวชี้วัด ไม่มีการประเมิน วิธีประเมินทำอย่างไร ใครเป็นผู้ประเมิน⁴³

สิ่งที่กล่าวมาข้างต้นเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการสร้าง การใช้ หลักบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาล ที่ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจ หรือไม่ให้ความสำคัญในการนำมาใช้ในการบริหารงาน

2.3.6 ธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อรพินท์ สฟโชคชัย และคณะ กล่าวว่า ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาปรากฏว่าข่าวทางสื่อมวลชน ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่ออื่นๆ มีการทูลจริต คอร์รัปชั่น หลหลายรูปแบบในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาล อบต. เป็นสาเหตุของความหย่อนประสิทธิภาพในการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจ

⁴³ดร.ถวิลวดี บุรีกุล, และรศ.ดร.วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ, ประสพการณ์วิชาชีพบริหารรัฐกิจ : การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี, อ่างแล้ว, หน้า 31.

การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีความเข้มแข็งได้นั้นจะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ ส่วนด้วยเช่นกัน เช่น มีการบริหารจัดการที่ดี มีสมาชิกคณะกรรมการบริหารและเจ้าพนักงานที่เข้าใจบทบาทหน้าที่ มีความซื่อสัตย์ มีความรู้ความสามารถ ขณะเดียวกันจะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชน และหน่วยงานต่างๆ เป็นอย่างดีด้วย

ในปัจจุบันแนวคิดเรื่องการบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาล ได้มีบทบาทต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแม้ว่าจะไม่ได้เป็นองค์กรที่ขึ้นตรงกับรัฐบาลกลาง แต่การนำหลักธรรมาภิบาล ดังที่ปรากฏในระเบียบมาประยุกต์ใช้กับรัฐบาลในระดับท้องถิ่น ก็นับได้ว่าเป็นหลักการที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศ และสังคม ซึ่งแนวคิดและหลักการสร้างองค์การบริหารในส่วนท้องถิ่นให้มีหลักธรรมาภิบาล ก็เป็นที่ยอมรับและมีการศึกษากันอย่างแพร่หลายในระดับสากลในทางปฏิบัติ หากสามารถธรรมาภิบาลส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีธรรมาภิบาลก็จะเป็นประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นประเด็นการพัฒนาชุมชน การพัฒนาการเมืองท้องถิ่นและที่สำคัญปัญหาการทุจริตเบาบางลง สิ่งที่ทำทลายองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ขณะนี้คือ การปรับกลยุทธ์ ทัศนคติ วิธีคิด วิธีการทำงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ไปสู่การเป็นราชการยุคใหม่ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารปกครองท้องถิ่น

ในปัจจุบันการปกครองส่วนท้องถิ่น และได้เข้ามามีบทบาทร่วมดำเนินการสนับสนุนการสร้างธรรมาภิบาล ในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้พยายามแสวงหาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดังเช่น อบต. ที่มีธรรมาภิบาลและมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อมอบรางวัลและประกาศเป็นตัวอย่างให้เกิดการแพร่ขยาย องค์การที่ดีเพื่อส่งเสริมให้เกิดขวัญกำลังใจในการบริหารงานขององค์กรระดับท้องถิ่น และเพื่อพัฒนามาตรฐาน ธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล⁴⁴

ประมวล รุจนเสรี กล่าวว่า แม้ว่าท้องถิ่นทุกรูปแบบในประเทศไทยนับแต่กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด จะมีกฎหมาย ระเบียบแบบแผน ในการบริหารจัดการของตนอย่างแข็งขันก็ตามท้องถิ่นเหล่านั้นยังจะต้องจัดให้มีประชาคมแต่ละสาขาขึ้นมาซึ่งในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นในระดับหมู่บ้านและชุมชน ในเขตเมืองเป็นระดับล่างสุด ที่จะต้องสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือให้กับ ชุมชนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันรักษาผลประโยชน์ของตนเองและส่วนรวม นั่นคือ ทุกหมู่บ้านจะต้องมีคณะทำงานของหมู่บ้านในด้านต่างๆ เป็นผู้นำหน้าที่คิด ทำ แก้ไขปัญหา พัฒนา อนุรักษ์

⁴⁴อรพินท์ สฟโชคชัย และคณะ, แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2543), หน้า 37.

เสริมสร้างพลังแห่งการรวมกลุ่มของประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนต่างๆ หมู่บ้านหนึ่งจะมีชุมชนหลายๆ กลุ่มตามแต่ความสนใจของประชาชน เช่น ชุมชนด้านการศึกษาศิลปวัฒนธรรมด้านยาเสพติด ด้านคุณธรรม ศีลธรรม ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น⁴⁵

สมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ กล่าวว่า แนวคิดประชาคมตำบลหมายถึงการรวมพลังใจ พลังความคิด พลังกาย ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กร กลุ่มต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นในอันที่จะร่วมกันสร้างสรรค์ และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชนระดับตำบล จึงมีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการ โดยไม่จำเป็นต้องจัดตั้งองค์กรขึ้นใหม่ แต่อาศัยความรู้ความเข้าใจและการสร้างสำนึกร่วมในการทำงานเพื่อชุมชนร่วมกัน และได้กล่าวว่าในขณะที่ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรประยุกต์ และพัฒนาแนวทาง ธรรมนูญและตัวชี้วัดเพื่อประเมินตนเองว่าอยู่ในระดับใด และจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านธรรมนูญขึ้น โดยพิจารณาจากแนวทาง 6 ด้าน ประกอบด้วย

1. ยึดหลักนิติธรรม โดยมีระเบียบ ข้อบังคับชัดเจน เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ มีการตรวจสอบจากภายนอกและองค์กรท้องถิ่นตลอดมา
2. ยึดหลักคุณธรรม โดยคำนึงงานอย่างสุจริต ถูกต้อง คิงาม บนพื้นฐานของศีลธรรมและจริยธรรม ภายใต้กฎระเบียบของสังคม
3. ยึดหลักความโปร่งใส โดยในการบริหารกิจการต่างๆ สามารถเปิดเผยในสาธารณะตรวจสอบได้ มีประชามร่วมเป็นคณะกรรมการและตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง
4. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิด โอกาสให้ประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหา
5. ยึดหลักความรับผิดชอบโดยมุ่งปฏิบัติงานเต็มความสามารถและรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน ด้านการบริการประชาชนควรยึดหลักว่า สะดวก รู้ข้อมูล ขั้นตอนการปฏิบัติรวดเร็ว ทราบระยะเวลาแล้วเสร็จ เป็นกันเอง ด้อนรับดี ยิ้มแย้มแจ่มใส
6. ยึดหลักความคุ้มค่าโดยในการบริหารจัดการต้องใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์คุ้มค่าแก่ส่วนรวม⁴⁶

⁴⁵ประมวล รุจนเสรี, การบริหาร-การจัดการที่ดี good governance, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาธาภิชาตินิคม, 2542), หน้า 42.

⁴⁶สมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ, องค์การบริหารส่วนตำบลในอุดมคติ, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คลังนาวิทยา, 2544), หน้า 32.

กล่าวโดยสรุป หลักธรรมาภิบาลและเป้าหมายของธรรมาภิบาลนั้นเป็นสิ่งที่ผู้บริหารเทศบาลควรตระหนักและมองเห็นความสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาลประยุกต์ใช้โดยเฉพาะเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจในการบริหารในขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมเพื่อระดมความคิดแสวงหาความสามารถของประชาชน เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมเสียละ พัฒนาท้องถิ่นเพื่อประโยชน์สูงสุดของท้องถิ่น โดยรวมอันจะเป็นการสร้างรากฐานประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

2.4.1 ความหมายเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม ได้สรุปความหมายการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. เป็นการปกครองรูปแบบหนึ่งในระดับท้องถิ่น โดยรัฐกระจายอำนาจและหน้าที่ให้ท้องถิ่นบางประการให้ท้องถิ่นรับผิดชอบ และอีกมิติหนึ่ง การปกครองท้องถิ่นเป็นผลผลิตมาจากการปกครองมาแต่โบราณที่ชุมชนมีการปกครองตนเองอยู่แล้ว
2. ได้รับการยอมรับเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมายและมีอิสระในการปกครองตนเอง แต่ไม่ได้หมายความว่า องค์กรดังกล่าวมีสถานะเป็นรัฐใหม่แต่อย่างใด เนื่องจากยังมีหน่วยการปกครองส่วนกลางเป็นผู้คอยกำกับดูแลเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินกิจการด้วยความเรียบร้อย
3. เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น โดยประชาชนเป็นผู้เลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. เป็นองค์กรที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย งบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น⁴⁷

บัญญัติ พุ่มพันธ์ ได้ให้คำนิยามของการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองท้องถิ่นที่มีรัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจให้กับประชาชนในท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีอำนาจในการปกครองตนเองร่วมกัน โดยจะมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่ง

⁴⁷ศ. ดร. โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2550), หน้า 13.

ประกอบด้วยตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นขึ้นมาทำหน้าที่ในการปกครองท้องถิ่น ดำเนินการตามเจตนารมณ์ตามความต้องการ แต่ยังคงอยู่ใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง⁴⁸

รศ.ดร. รัตนา เสริมพงศ์ ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้ คือ

1. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะได้รับการจัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมายและหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะมีสภาพเป็นนิติบุคคล

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นจะต้องไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ เพราะจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจปกครองตนเอง

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นต้องมีองค์กรที่มาจาก การเลือกตั้ง โดยประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน (Political Participation)

4. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ จะต้องมีความอำนาจในการจัดเก็บรายได้ โดยการอนุญาตจากรัฐเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้นำมาทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

5. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ควรมีความอำนาจในการกำหนดนโยบายและมีการควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนตามครรลองของการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง

6. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ควรมีความอำนาจในการออกกฎข้อบังคับเพื่อกำกับให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายหรือความต้องการแห่งท้องถิ่นได้ แต่ทั้งนี้กฎข้อบังคับทั้งปวงย่อมไม่ขัดต่อกฎหมายหรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ

7. หน่วยการปกครองท้องถิ่นเมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในความรับผิดชอบและอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐและประชาชนในส่วนรวม⁴⁹

กล่าวโดยสรุป การปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองที่รัฐบาลกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเองเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชน การบริหารงานของท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม

⁴⁸บัญญัติ พุ่มพันธ์, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อปท.ของเรา องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ). เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.), (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พิชการพิมพ์ จำกัด, 2549), หน้า 8.

⁴⁹ดร.รศ.ดร. รัตนา เสริมพงศ์, การบริหารท้องถิ่น, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช, 2549), หน้า 6.

2.4.2 วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

รศ.ดร.รัตนา ศรีมพงค์ กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง โดยเฉพาะในการบริหารประเทศจะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากงบประมาณจำกัดภารกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ เมื่อจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองนั้น ๆ ก็สามารถหารายได้มีงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่นได้

2. เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งความต้องการของประชาชนแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกันไป การรอรับบริการจากรัฐบาลเพียงอย่างเดียว อาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริง และล่าช้า

3. เพื่อประหยัด โดยท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นโดยให้อำนาจในการจัดเก็บภาษีอากรซึ่งเป็นวิธีการหารายได้เพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาล ถึงแม้ว่าจะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

4. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เป็นสถาบันที่ให้การศึกษาการปกครองระบบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการที่การปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะเข้าไปในลักษณะที่ถูกเลือกเพื่อทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ซึ่งมีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยระดับชาติ⁵⁰

โกวิทย์ พวงงาม ได้สรุปวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ในด้านการเงิน บุคลากร ตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการให้บริการชุมชน และทำให้เกิดความประหยัด เนื่องจากหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ จะมีงบประมาณ สามารถหารายได้ให้กับท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก

2. เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพราะความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับบริการจากรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียว อาจไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริง และมักมีความล่าช้า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนเป็นผู้บริหารย่อมจะสามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างแท้จริง

⁵⁰เรื่องเดียวกัน, หน้า 18.

3. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษารอบอบประชาชนไทยแก่ประชาชน โดยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ทั้งในบทบาทของฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติ การปฏิบัติหน้าที่ในหลากหลายบทบาท มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยระดับชาติได้เป็นอย่างดี⁵¹

กล่าวโดยสรุป วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น เพื่อช่วยในการแบ่งเบาภารกิจของรัฐบาลอย่างเห็นได้ชัด เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง และเพื่อให้การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันการศึกษาปกครองระบอบประชาธิปไตย

2.4.3 การบริหารท้องถิ่น

รศ.ดร. รัตนาเสริมพงศ์ กล่าวไว้ว่าการบริหารท้องถิ่นเป็นกระบวนการหนึ่งในระบบการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้ขั้นตอนการนำเอานโยบายท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของคนในท้องถิ่น ไปปฏิบัติให้เกิดผลตามเป้าหมายที่ท้องถิ่นกำหนด ซึ่งรวมถึงการนำเอากฎหมาย กฎระเบียบและข้อบังคับของท้องถิ่นไปบังคับใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ การบริหารท้องถิ่นมีลักษณะสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. การบริหารท้องถิ่นเป็นภาระขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งโดยปกติเป็นอำนาจหน้าที่รับผิดชอบของผู้บริหาร
2. การบริหารท้องถิ่นเป็นกระบวนการหรือกรรมวิธีในการตัดสินใจและนโยบายของท้องถิ่น ไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ รวมทั้งการนำกฎหมายที่ท้องถิ่นกำหนด ไปบังคับใช้ในเขตท้องถิ่นด้วย กฎหมายของท้องถิ่นต้องสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของท้องถิ่น
3. การบริหารท้องถิ่นเป็นการผสมผสานความรู้ความสามารถทางการบริหารกับความรับผิดชอบต่อท้องถิ่นและหลักเหตุผล การดำเนินการบริหารต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนความเสมอภาค ความยุติธรรมในสังคม
4. การบริหารท้องถิ่นเป็นการนำเอาทรัพยากรทางการบริหารของท้องถิ่น อันได้แก่บุคลากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ⁵²

⁵¹ ผศ.ดร. โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย, อ่างแล้ว, หน้า 14.

⁵² ดร.รัตนาเสริมพงศ์, การบริหารท้องถิ่น, อ่างแล้ว, หน้า 11.

2.4.4 ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

ประธาน สุวรรณมงคล ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

1. เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น โดยอำนาจของกฎหมาย การเป็นนิติบุคคลจึงเป็นการแสดงถึงฐานะทางกฎหมาย สำหรับการปกครองท้องถิ่นถือเป็นนิติบุคคลในกฎหมายมหาชน โดยมีกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายนั้น ๆ และสามารถก่อกำเนิดขึ้นทางกฎหมาย เช่น ทำสัญญา การก่อหนี้ เป็นต้น

2. มีอำนาจหน้าที่เฉพาะ จะมีการดำเนินกิจการตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ ให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นการระบุหน้าที่ไว้โดยชัดเจน หรืออาจเป็นการระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถริเริ่มทำการใด ๆ ที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้

3. ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง โดยทั่วไปสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นจะมาจากการเลือกตั้งจากประชาชน โดยสมาชิกสภาท้องถิ่นจะมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน

4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นเป็นเรื่องที่สำคัญ ทั้งนี้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งการสมัครรับเลือกตั้ง การริเริ่มกฎหมาย การถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ประพฤติไม่เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งต่อไป การให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น

5. มีความเป็นอิสระในการบริหารงานอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถดำเนินงานในขอบเขตหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนด ความเป็นอิสระในการบริหารงานในที่นี้หมายถึง อำนาจในการตัดสินใจดำเนินการในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย โดยที่รัฐบาลกลางควรมีหน้าที่เพียงสนับสนุนส่งเสริมและกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าการควบคุมอย่างใกล้ชิด

6. มีอำนาจในการจัดหารายได้และใช้จ่ายรายได้โดยมีอิสระตามสมควร การปกครองท้องถิ่นที่จะบังเกิดผลดีต่อท้องถิ่นโดยส่วนรวม ต้องมีอำนาจในการจัดหารายได้ภายในท้องถิ่นของตนเองอย่างเพียงพอต่อการบริหารงาน มีแหล่งรายได้ที่ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บเองได้นอกเหนือจากรายได้ของท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

7. มีการกำกับดูแลจากรัฐ การปกครองท้องถิ่นถือเป็นส่วนย่อยส่วนหนึ่งของรัฐและจัดตั้งโดยรัฐมีกฎหมายรองรับ มีใช้องค์กรที่เป็นอิสระเด็ดขาดจากรัฐ ดังนั้นการกำกับดูแลจึงเป็นรูปแบบ

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จำเป็น เพื่อให้การใช้อำนาจของคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและประเทศชาติโดยรวมอย่างแท้จริง³³

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ได้จำแนกลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้น โดยกฎหมายมีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมีขอบเขตการปกครองที่แน่นอนและมีคณะผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารงานอย่างเป็นทางการและมีอำนาจอิสระในด้านกำรคลัง ตามที่กฎหมายกำหนดและจัดทำงบประมาณของตนเอง รวมทั้งมีอำนาจอิสระในการกำหนดนโยบายและมีการบริหารงานของตนเอง ไม่ต้องขอคำสั่งจากราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งองค์กรท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นนี้จะมีบุคลากรของตนเองบริหารงานภายในท้องถิ่นเป็นพนักงานของท้องถิ่นที่ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณของท้องถิ่นเอง³⁴

กล่าวโดยสรุป ลักษณะการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย การเป็นองค์กรในชุมชนที่จัดตั้งขึ้น โดยกฎหมายส่วนกลางมีขอบเขตพื้นที่ปกครองที่กำหนดไว้แน่นอน มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล จัดตั้งโดยกฎหมายมีอิสระในการดำเนินกิจกรรมทั้งในด้านการคลัง การจัดเก็บภาษี การหารายได้ ตามที่กฎหมายกำหนด การจัดทำงบประมาณด้วยตนเอง รวมถึงการกำหนดนโยบายภายใต้การควบคุมของรัฐและมีการแบ่งองค์กรเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายผู้บริหารท้องถิ่นและฝ่ายสภาท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตั้งแต่ขั้นตอนการเลือกตั้งคณะผู้แทน ซึ่งประกอบด้วยคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และติดตามตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4.5 หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยการปกครองท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม ได้สรุปหน้าที่ความรับผิดชอบของท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. เป็นงานที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นและงานที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน เช่น พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น โบราณสถานของท้องถิ่น ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรอื่น ๆ การจัดทำถนน สะพาน สวนหย่อม สวนสาธารณะ การกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น

³³รศ.ดร.ปธาน สุวรรณมงคล, การปกครองท้องถิ่นไทย ในการบริบทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษร, 2543), หน้า 4.

³⁴นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ, การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรง : ข้อพิจารณาเพื่อการปฏิรูปโดยองค์รวม, (กรุงเทพมหานคร : เอกสารเผยแพร่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546), หน้า 22.

2. เป็นงานที่เกี่ยวกับการป้องกันภัย รักษาความปลอดภัย เช่น งานดับเพลิง งานบรรเทาสาธารณภัยต่าง ๆ

3. เป็นงานที่เกี่ยวกับสวัสดิการสังคม งานด้านนี้มีความสำคัญต่อประชาชนในท้องถิ่นมาก จึงเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องจัดให้มีขึ้น หรือต้องรับผิดชอบร่วมมือกับรัฐบาลในการแก้ไขปัญหา เช่น การจัดให้มีหน่วยบริการสาธารณสุขในท้องถิ่น สถานสงเคราะห์ เด็ก คนชรา คนพิการ รวมทั้งงานที่ให้ความบันเทิงกับประชาชนในชุมชน เช่นการจัดห้องสมุดสำหรับประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้น

4. เป็นงานที่เกี่ยวกับการพาณิชย์ของท้องถิ่น เช่น การจัดตั้งสถานธนาอนุบาล (โรงรับจำนำ) การจัดตลาด การจัดบริการเดินรถ เป็นต้น งานประเภทนี้ถือเป็นกิจการที่ให้บริการแก่ประชาชน หากปล่อยให้เอกชนเข้ามาดำเนินการอาจไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควร หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงต้องรับมาดำเนินการเอง และยังเป็นการเพิ่มรายได้เข้าสู่หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพราะสามารถเรียกเก็บค่าบริการเหล่านี้จากประชาชนได้

5. เป็นงานที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในฐานะที่การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันการเมืองสถาบันหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย จึงมีหน้าที่ในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การใช้อำนาจเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง เช่น การจรรยาบรรณการรักษาความสะอาด เป็นต้น⁵⁵

ประชาชน สุวรรณมงคล ได้สรุปการปกครองท้องถิ่นจะมีบทบาทสำคัญดังนี้

1. บทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาการเมือง ในฐานะที่การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันทางการเมืองหนึ่ง จึงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา แนะนำ ติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นให้ปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบาย และอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดอย่างมีความรับผิดชอบและโปร่งใส

2. บทบาทในการจัดให้มีบริการสาธารณะ ในฐานะที่เป็นองค์กรที่ได้รับมอบหมายภารกิจจากรัฐบาลกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำหน้าที่ในการให้มีและให้บริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งอาจแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น เช่น ชุมชนเมืองจะมีความต้องการบริการสาธารณสุขไปไกล สาธารณูปการ ได้แก่ ไฟฟ้า ประปา การขนส่งมวลชน ในขณะที่ชุมชนชนบทมักมีความต้องการเกี่ยวกับ

⁵⁵ ศ.ดร. โกวิทช์ พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย, อ่างแก้ว, หน้า 16.

โครงสร้างพื้นฐานด้านถนน แหล่งน้ำ การส่งเสริมอาชีพและรายได้ รวมทั้งการให้บริการพื้นฐานที่จำเป็นแก่ประชาชน เช่น การจัดการศึกษา การสาธารณสุข เป็นต้น

3. บทบาทในการกระตุ้นการพัฒนาท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นจะมีบทบาทสำคัญในการระดมความคิดเห็นจากประชาชนในชุมชน และกระตุ้นชุมชนท้องถิ่นให้เกิดการพัฒนาไปในทางที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่คณะผู้บริหารท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันกำหนด โดยเฉพาะการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยเป็นผู้สร้างบรรยากาศให้เกิดการลงทุนจากทั้งภายในและภายนอกชุมชน มีแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคเพียงพอ มีการพัฒนาฝีมือแรงงานในท้องถิ่นที่จะรองรับการลงทุนจากภายนอกได้ หรือส่งเสริมให้เกิดอาชีพที่ทำรายได้แก่ประชาชนในชุมชน รวมทั้งการกระตุ้นให้มีการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่น

4. บทบาทในการประสาน ดังกล่าวแล้วว่า การปกครองท้องถิ่นมิได้เป็นอิสระในการปกครองตนเองโดยสมบูรณ์จากรัฐ ในทางตรงกันข้าม การปกครองท้องถิ่นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นองค์กรสำคัญที่ทำหน้าที่ประสานระหว่างนโยบายของรัฐบาลกลางกับนโยบายของคณะผู้บริหารที่มีที่มาจากสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่นและประเทศชาติโดยรวม

5. บทบาทการให้ความคุ้มครอง การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีบทบาทในการให้ความคุ้มครอง ปกป้องสิทธิ เสรีภาพของประชาชนในท้องถิ่นด้วย การให้การดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ โดยการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็ก ศูนย์สงเคราะห์คนชรา และผู้ยากไร้ เป็นต้น⁵⁶

กล่าวโดยสรุป หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมี 5 ประการ ดังนี้ บทบาทเกี่ยวกับการเมืองการปกครองหรือสนับสนุนการพัฒนาการเมือง บทบาทการให้ความคุ้มครองหรือป้องกันภัย รักษาความปลอดภัย บทบาทในการจัดให้มีบริการสาธารณะหรือเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม บทบาทในการกระตุ้นการพัฒนาท้องถิ่นและการพาณิชย์ของท้องถิ่น และบทบาทในการประสานและงานที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น

⁵⁶รศ.ดร.ปธาน สุวรรณมงคล, การปกครองท้องถิ่นไทย ในการบริบทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, อ้างแล้ว, หน้า 7.

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

2.5.1 จุดมุ่งหมายของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

สนิท จรอนันต์ กล่าวไว้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546) ซึ่งได้บัญญัติให้ยกฐานะสภาตำบลที่มีรายได้ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท โดยไม่รวมเงินอุดหนุน เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น จุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลก็เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น พัฒนาไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล การเปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลที่จะยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา⁵⁷

2.5.2 ความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล

บัญญัติ พุ่มพันธ์ ได้สรุปความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1. เป็นองค์กรตามกฎหมายที่ทำหน้าที่บริหารจัดการพัฒนาตำบล หมู่บ้าน และชุมชนตามนโยบายกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น
2. เป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนฐานราก มีความอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานภายในกรอบที่กฎหมายกำหนด ทำให้สามารถแก้ไขปัญหา อำนาจความสะดวก และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว
3. เป็นองค์กรที่มีผู้แทนประชาชนเข้าไปบริหารงานทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และฝ่ายบริหาร คือ นายก องค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบ ทำให้การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาตำบล หมู่บ้านตรงกับความต้องการอันแท้จริงของประชาชน
4. เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยในทางปฏิบัติแก่ประชาชนในขอบเขตที่ไม่กว้างนัก ทำให้ประชาชนมองเห็นภาพรวมอย่างชัดเจน และมีส่วนร่วมได้ไม่ยาก

⁵⁷สนิท จรอนันต์, ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น (ฉบับปรับปรุง), (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สุขุมและบุตร จำกัด, 2548), หน้า 63.

5. เป็นการสร้างผู้นำทางการเมืองที่จะเข้าสู่เวทีการเมืองในระดับต่างๆ รวมทั้งในระดับชาติต่อไป

6. เป็นการส่งเสริมการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย⁵⁸

2.5.3 โครงสร้างรวมและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตาม พ.ร.บ.สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546

องค์การบริหารส่วนตำบล

1. มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (มาตรา 43)
2. มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมและอำนาจหน้าที่อื่น ๆ

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภา อบต.ซึ่งราษฎรเลือกตั้งโดยตรงหมู่บ้านละ 2 คน : องค์การบริหารส่วนตำบลใด มี 2 หมู่บ้าน ๆ ละ 3 คน : ถ้ามี 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิก 6 คน มีอายุ คราวละ 4 ปี (มาตรา 45)
2. สภา อบต.มีประธานสภา อบต. 1 คน รองประธานสภา อบต. 1 คนซึ่งสภาเลือกจากสมาชิก ให้นำยอำเภอ แต่งตั้ง (มาตรา 48) ดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภา อบต. หรือมีการยุบสภา อบต. (มาตรา 49) และมีเลขานุการสภา อบต. 1 คน ซึ่งสภาเลือกจากสมาชิก (มาตรา 57)

อำนาจหน้าที่ของสภา อบต.

1. ให้มีความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติ อบต. ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
3. ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารให้เป็นไปตามนโยบายและพัฒนาตำบลตามข้อ 1 และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

คณะผู้บริหาร อบต. ประกอบด้วย นายก อบต. 1 คน รองนายก อบต. 2 คน ซึ่งสภาเลือกจากสมาชิกสภา เสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง (มาตรา 58) ดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภา อบต. หรือมีการยุบสภา อบต. (มาตรา 64)

⁵⁸บัญญัติ พุ่มพันธ์, อบต.ของเรา : ท้องถิ่นของเรา, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บพิตรการพิมพ์ จำกัด, 2548), หน้า 11.

อำนาจหน้าที่ของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

1. บริหารกิจการของ อบต. ให้เป็นไปตามมติ ข้อบัญญัติและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการของ อบต. ต่อสภา อบต.

2. จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภา อบต. พิจารณาให้ความเห็นชอบ

3. รายงานการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภา อบต. ทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

4. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546

1. มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (มาตรา 66)

2. มีหน้าที่ต้องทำในเขต อบต. ดังนี้(มาตรา 67)

(1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

(2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอย

และสิ่งปฏิกูล

(3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

(4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

(6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

(7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากร

ให้ตามความจำเป็นและสมควร

3. อบต. อาจจัดทำกิจการในเขต อบต. ดังนี้(มาตรา 68)

(1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

(2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่าง โดยวิธีอื่น

(3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

(4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ

(5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

(6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

- (7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- (11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- (12) การท่องเที่ยว
- (13) การผังเมือง

4. อำนาจหน้าที่ของ อบต. ตามข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 ข้างต้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้ อบต. ทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หาก อบต. มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการดังกล่าวให้นำความเห็นของ อบต. ไปประกอบการพิจารณาดำเนินการนั้นด้วย (มาตรา 69)

5. มีสิทธิได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินการของทางราชการในตำบล(มาตรา 70)

6. อาจออกข้อบัญญัติ อบต. เพื่อใช้บังคับในตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรืออำนาจหน้าที่ของ อบต. ในการนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บและกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกิน 1,000 บาท (มาตรา 71)

7. อาจขอให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการของ อบต.เป็นการชั่วคราวได้โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม (มาตรา 72)

8. อาจทำกิจการนอกเขต อบต. หรือร่วมกับสภาตำบล อบต. อบจ. หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำกิจการร่วมกันได้ (มาตรา 73)⁵⁹

2.5.4 โครงสร้างองค์กรและการบริหารงานบุคคล

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากที่กล่าวว่ามีสภา องค์การบริหารส่วนตำบลและคณะผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล แล้ว ก็ยังมีฝ่ายประจำที่เป็นกลไกช่วยบริหารและดำเนินการนั้นก็คือ มีพนักงานส่วนตำบล และอาจจัดแบ่งการบริหารออกเป็น

⁵⁹บัญญัติ พุ่มพันธ์, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อปท.ของเรา องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ). เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.), อ้างแล้ว, หน้า 40.

1. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ส่วนต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น

พนักงานส่วนตำบล

พนักงานส่วนตำบล ก็คือ บุคลากรหลักที่ทำงานให้ องค์การบริหารส่วนตำบล ถือเป็นข้าราชการประจำของ องค์การบริหารส่วนตำบล จัดเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่น คล้ายพนักงานเทศบาล นอกจากนั้นจะเป็นลูกจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีทั้งลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของระเบียบกระทรวงมหาดไทยในการมีลูกจ้าง⁶⁰

โครงสร้างการแบ่งส่วนบริหารใน องค์การบริหารส่วนตำบล

การแบ่งส่วนบริหารใน องค์การบริหารส่วนตำบล ขึ้นอยู่กับระดับชั้นของ องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดขึ้นเพื่อความเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน โดยได้แบ่งส่วนบริหารงานใน องค์การบริหารส่วนตำบลออกเป็นอย่างน้อย 3 ส่วนคือ

1. สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะต้องมีตำแหน่งปลัด องค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสำนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล
2. ส่วนการคลัง ซึ่งจะต้องทำหน้าที่หัวหน้าส่วนการคลัง หรือเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี
3. ส่วนโยธา ซึ่งจะต้องมีหัวหน้าส่วนโยธา หรือนายช่างโยธาเป็นต้น⁶¹

2.7.5 รายได้ รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม
2. เงินอุดหนุนรัฐบาล
3. รายได้จากทรัพย์สินและรายได้อื่น
4. เงินกู้

แหล่งที่มาของรายได้

1. รายได้ที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองจากภาษีอากรต่างๆ ได้แก่
  - 1.1 ภาษีบำรุงท้องที่
  - 1.2 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
  - 1.3 ภาษีป้าย

⁶⁰โกวิท พวงงาม, มิติใหม่การปกครองท้องถิ่น วิสัยทัศน์กระจายอำนาจและการบริหารงานท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาธรรม, 2549), หน้า 250.

⁶¹เรื่องเดียวกัน, หน้า 251.

1.4 อากรการฆ่าสัตว์

2. รายได้ที่มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยกาะนั้น และให้ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับทั้งจำนวน เมื่อมีการจัดเก็บใน องค์การบริหารส่วนตำบลได้แก่

- 2.1 เงินอากรตามกฎหมายว่าด้วยอากรรังนกอีแอ่น
- 2.2 ค่าธรรมเนียมกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
- 2.3 เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยกรมประมง
- 2.4 ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้
- 2.5 ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน

3. รายได้ที่ได้รับจัดสรรให้เมื่อมีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยกาะนั้นเป็นรายได้ที่มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยกาะนั้นแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลจะได้รับการจัดสรรหรือแบ่งให้ตามเกณฑ์และวิธีการในกฎหมายนั้นหรือในกฎกระทรวง ได้แก่

- 3.1 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน
- 3.2 ค่าภาคหลวงแร่ และค่าภาคหลวงปิโตรเลียม
- 3.3 เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ

4. รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องออกข้อบังคับตำบลเพื่อเก็บเพิ่มขึ้นจากกฎหมายนั้น เช่น ภาษีธุรกิจเฉพาะ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา เป็นต้น⁶²

รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่

1. เงินเดือน
2. ค่าจ้าง
3. เงินค่าตอบแทนอื่นๆ
4. ค่าใช้สอย
5. ค่าวัสดุ
6. ค่าครุภัณฑ์
7. ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่นๆ
8. ค่าสาธารณูปโภค
9. เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น

⁶²โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต, พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2548), หน้า 224.

10.รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน⁶³

2.5.5 ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

สุวิทย์ ยิ่งวรพันธ์ ได้ศึกษาและสรุปปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ไว้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร

1.1 คณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

- 1) ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ แบบแผน และกฎหมาย
- 2) เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่
- 3) มีวิสัยทัศน์ล้าสมัย และไม่พร้อมจะเป็นนักบริหารสำหรับการพัฒนา

1.2 พนักงานส่วนตำบล

- 1) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล ขาดความรู้และประสบการณ์ ไม่เห็นความก้าวหน้า จึงลาออกไปทำงานที่อื่นจำนวนมาก
- 2) องค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งมีบุคลากรไม่เพียงพอ และไม่ปฏิบัติตามกรอบอัตราค่าจ้าง
- 3) การแต่งตั้งลูกจ้างชั่วคราวไม่คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ใช้การคัดเลือกในเครือญาติของกรรมการบริหาร หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
- 4) ไม่มีโครงการพัฒนาบุคลากรในตำแหน่งต่าง ๆ ให้รู้จักวิธีทำงาน และความรู้ตามตำแหน่งที่บรรจุใหม่

2. ปัญหาการเมืองท้องถิ่น

- 1) องค์การบริหารส่วนตำบลมีการขัดแย้งและมีการร้องเรียนผู้บริหารและคณะกรรมการบริหาร ส่วนใหญ่มีปัญหาขัดแย้งผลประโยชน์ในการรับเหมาก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานไม่โปร่งใส
- 2) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้บริหาร อาศัยช่องว่างทางกฎหมายแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง หาผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น
- 3) มีการคอร์รัปชันและเนิ่น โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนและแหล่งน้ำ เป็นส่วนใหญ่
- 4) มีผลประโยชน์ในการจัดซื้อจัดจ้างการรับเหมาในองค์การบริหารส่วนตำบล

⁶³ธีระพล อรุณะกสิกร และคนอื่นๆ, พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2549), หน้า 70.

3. ปัญหาโครงสร้างและระบบงาน

- 1) ผู้บริหารมีอำนาจและอิทธิพลมากกว่าสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ขาดการตรวจสอบ โดยเฉพาะสาเหตุการต่อรองในการจัดสรรงบประมาณ
- 2) การจัดประชุมยังไม่ค่อยถูกต้องตามระเบียบ
- 3) การปฏิบัติงานประจำยังไม่เป็นระบบ และมีปัญหาเกี่ยวกับเอกสาร และงานสารบัญชียึดถือกฎระเบียบตายตัว ไม่ปรับปรุงให้เหมาะสม
- 4) องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจว่ามีอำนาจในการแบ่งโครงสร้างการบริหารภายในเป็นส่วนต่าง ๆ เพิ่มจากที่กฎหมายกำหนด

4. ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผน

- 1) คนวางแผนไม่ใช่ผู้บริหาร และผู้บริหารไม่มีความรู้ความสามารถในการวางแผน
- 2) แผนพัฒนาถูกครอบงำจากอำเภอและจังหวัด
- 3) ผู้ทรงคุณวุฒิเามาจากที่อื่น ไม่ถูกต้องตามระเบียบ
- 4) ข้อมูลการวางแผนมักเป็นข้อมูลเก่า ไม่ทันสมัยไม่ทันต่อเหตุการณ์
- 5) การวางแผนไม่ค่อยตรงตามความต้องการของประชาชน
- 6) การทำโครงการ/อนุมัติโครงการ ประชาชนไม่ค่อยมีส่วนร่วม

5. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป

- 1) ขาดฐานข้อมูลในการประมาณรายได้ และตั้งงบประมาณรายจ่าย ระบบงานข้อมูลสถิติต่าง ๆ
- 2) การจัดทำงบประมาณล่าช้า และผิดพลาดบ่อย เพราะเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจ
- 3) ขาดแคลนเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่มีประสิทธิภาพ
- 4) การเบิกจ่ายงบประมาณมีความบกพร่อง ซึ่งที่พบ ได้แก่ ทำฎีกาเบิกจ่ายไม่เรียบร้อย เบิกจ่ายอุดหนุนผิดประเภท หลักฐานการรับจ่ายไม่สมบูรณ์ และบางแห่งพนักงานรายงานเท็จและเบิกจ่ายกันภายใน

การบริหารงานพัสดุ

- 1) การจัดซื้อจัดจ้างและการอนุมัติไม่เป็นไปตามระเบียบและกฎหมาย เพราะขาดความเข้าใจ และบางแห่งมีเจตนาทุจริตและสมยอมกัน
- 2) เครื่องใช้ในสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลถูกนำไปใช้ส่วนตัวและขาดการบำรุงดูแลรักษา
- 3) การประมูลรับเหมาก่อสร้างในองค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งผู้รับเหมาเป็นกลุ่มเดิม ๆ

6. ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน

1) ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงสร้างอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพราะขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนทราบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารได้ทุกขั้นตอน

2) ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นอย่างจำกัด ทั้งด้านการตรวจสอบ และไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิต⁶⁴

2.5.6 การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

อนุชา สุนสวัสดิคุณ และคนอื่นๆ ได้ให้ความหมายของอำนาจกำกับดูแลและอำนาจบังคับบัญชา ดังนี้

อำนาจการกำกับดูแล คือ อำนาจของรัฐในการควบคุมเหนือองค์การกระจายอำนาจภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด โดยบัญญัติ อำนาจกำกับดูแลจึงแตกต่างจากอำนาจบังคับบัญชา

การกำกับดูแลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การควบคุมของรัฐ โดยราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาค เหนือองค์การกระจายอำนาจ ซึ่งก็คือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเอง ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติ

อำนาจกำกับดูแล องค์การบริหารส่วนตำบล

1. การกำกับดูแลตัวบุคคล

1.1 การสั่งให้นายก องค์การบริหารส่วนตำบล รองนายก องค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบล พ้นจากตำแหน่ง ในกรณีที่น่าปรากฏว่า ผู้ดำรงตำแหน่งข้างต้น กระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ให้นายอำเภอดำเนินการสอบสวน โดยเร็ว และในกรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่ามีพฤติการณ์ดังกล่าวจริง ให้นายอำเภอเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้บุคคลดังกล่าว พ้นจากตำแหน่ง โดยผู้ว่าราชการจังหวัดอาจดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมด้วยก็ได้ คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

1.2 การวินิจฉัยกรณีมีข้อสงสัยว่าความเป็น นายก องค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองนายก องค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกภาพของสภา องค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงหรือไม่ เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับความเป็นนายก องค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองนายก องค์การบริหารส่วนตำบล สิ้นสุดลงเนื่องจากขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม หรือกระทำการฝ่าฝืน

⁶⁴ สุวิทย์ ชัยวรพันธ์, การบริหารท้องถิ่น : องค์การบริหารส่วนตำบล, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2549), หน้า 223.

หรือมีข้อสงสัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใดสิ้นสุดเนื่องจาก (ก) ขาดประชุมสภา องค์การบริหารส่วนตำบล สามครั้งติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุอันควร (ข) มิได้อยู่ประจำในหมู่บ้านที่ได้รับเลือกเป็นระยะเวลาติดต่อกัน 6 เดือน (ค) เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่ องค์การบริหารส่วนตำบล นั้น เป็นผู้สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล นั้นหรือที่ องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะกระทำหรือ (ง) ขาดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามหรือไม่ ให้นายอำเภอวินิจฉัยให้เป็นที่สุด

2. การกำกับดูแลองค์การ : อำนาจการยุบสภา องค์การบริหารส่วนตำบล

2.1 การยุบกรณีเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนร่วม เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม นายอำเภอจะรายงานเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อยุบสภา องค์การบริหารส่วนตำบล ก็ได้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจยุบสภาและให้แสดงเหตุผลไว้ในคำสั่งด้วย และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นใหม่ภายใน 45 วัน

2.2 การยุบสภา องค์การบริหารส่วนตำบล กรณีไม่อาจจัดประชุมสภา องค์การบริหารส่วนตำบลครั้งแรกหรือไม่อาจเลือกประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบลได้ นายอำเภอต้องกำหนดให้สมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลได้มาประชุมสภา องค์การบริหารส่วนตำบลครั้งแรกภายใน 15 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลในที่สภา องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่อาจจัดให้มีการประชุมครั้งแรก ได้ตามกำหนดเวลาหรือมีการประชุมสภา องค์การบริหารส่วนตำบล แต่ไม่อาจเลือกประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบลได้ นายอำเภออาจเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดให้มีคำสั่งยุบสภา องค์การบริหารส่วนตำบล

3. การกำกับดูแลการกระทำ

3.1 เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ให้ส่งร่างข้อบัญญัติให้นายอำเภอพิจารณา โดยนายอำเภอพิจารณา ดังนี้

(ก) เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากสภา องค์การบริหารส่วนตำบล ให้นายก องค์การบริหารส่วนตำบล ลงชื่อและประกาศเป็นข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อไป

(ข) ไม่เห็นชอบด้วยให้ส่งร่างข้อบัญญัตินั้น ให้ส่งคืนสภา องค์การบริหารส่วนตำบลภายใน 15 วัน แต่วันที่นายอำเภอได้รับร่างข้อบัญญัติฯ ดังกล่าวให้สภา องค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาทบทวนร่างข้อบัญญัติฯ นั้นใหม่ เมื่อสภา องค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาทบทวนร่างข้อบัญญัติฯ ข้างต้นแล้ว มีมติยืนยันตามร่างข้อบัญญัติฯเดิม ด้วยคะแนนเสียงเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้นายก

องค์การบริหารส่วนตำบล ลงชื่อและประกาศเป็นข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากนายอำเภอ ถ้าสภา องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ยืนยันภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ ได้รับร่างข้อบัญญัติฯ คืนจากนายอำเภอ หรือยืนยันด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดที่มีอยู่ ให้ร่างข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นอันตกไป

(ค) หากนายอำเภอไม่ส่งร่างข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบล คืนสภา องค์การบริหารส่วนตำบลภายใน 15 วัน นับแต่วันที่นายอำเภอได้รับร่างข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว ให้ถือว่านายอำเภอเห็นชอบกับร่างข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

3.2 อำนาจในการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบล และการระงับการปฏิบัติหน้าที่ นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ โดยให้มีอำนาจเรียกสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล นายก องค์การบริหารส่วนตำบล รองนายก องค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายก องค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบล มาชี้แจงหรือสอบสวน ตลอดจนเรียกงานและเอกสารใดๆ จาก องค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบได้

เมื่อนายอำเภอเห็นว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใดปฏิบัติภารกิจในทางที่อาจเป็นการเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเสียหายแก่ราชการและนายอำเภอได้ชี้แจงแนะนำ ตักเตือนแล้วไม่ปฏิบัติตาม ในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนที่จะรอขำมิได้ ให้นายอำเภอมีอำนาจออกคำสั่งระงับการปฏิบัติราชการของนายก องค์การบริหารส่วนตำบล ไว้ตามที่เห็นสมควรได้ แล้วให้รีบรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดทราบภายในสิบห้าวัน เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยตามที่เห็นสมควรโดยเร็ว การกระทำของนายก องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ฝ่าฝืนคำสั่งของนายอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี ไม่มีผลผูกพัน องค์การบริหารส่วนตำบล

4. การกำกับดูแลทางการคลัง

4.1 การออกกฎระเบียบให้ องค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติ

(ก) การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

(ข) กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการคลัง การงบประมาณ การโอน การจัดการทรัพย์สิน การซื้อ การจ้าง ค่าตอบแทนและค่าจ้าง และจะออกระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินการอื่นๆของ องค์การบริหารส่วนตำบลให้ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องปฏิบัติด้วยก็ได้ โดยในการออกระเบียบดังกล่าว ต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระ ความคล่องตัวและความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

4.2 การตรวจสอบความถูกต้อง

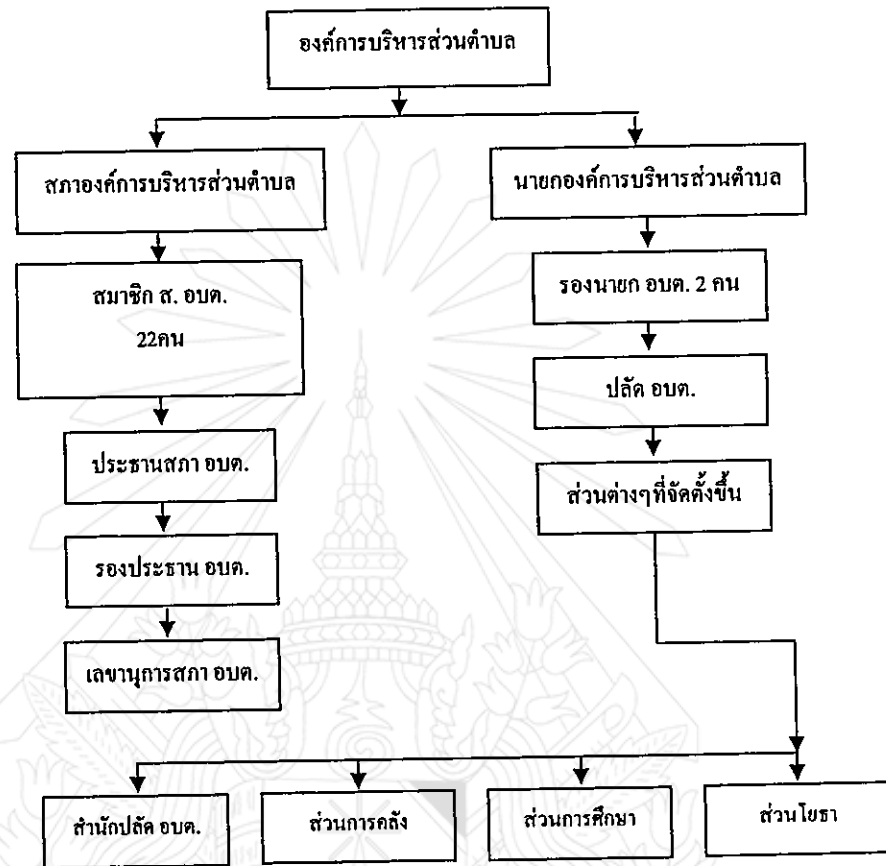
กระทรวงมหาดไทยจะต้องจัดให้มีการตรวจสอบการคลัง การบัญชีหรือการเงินอื่นๆของ องค์การบริหารส่วนตำบล⁶⁵

กล่าวโดยสรุป การควบคุมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน้าที่ของนายอำเภอท้องที่ ควบคุมด้านการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนดไว้ซึ่งสามารถกำกับดูแลตัวบุคคล การกำกับดูแลองค์การในการยุบสภา การกำกับดูแลการกระทำที่เหมาะสม และการกำกับดูแลด้านการคลัง

⁶⁵ อนุชา สุณสวัสดิกุล และคนอื่นๆ, บทสรุปสำหรับผู้บริหาร รูปแบบและวิธีการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ เอ.พี.กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์จำกัด, 2548), หน้า 11

2.6 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง

สุรพล รอดเสียด้า

นายคมศร สุระสรางค์

นางสาวพรทิพย์ ทิพย์ไอสถ

นายวรรณพงษ์ วีวรรณตระกูล

จิตติชยา บุญส่ง

นายการุณ กาญจนะวสิทธิ์

นายประสิทธิ์ พันธุ์พง

นายอุทัย พันธุ์อัม

นางช่อทิพย์ ทองปรน

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

หัวหน้าส่วนสำนักงานปลัดหนองปลิง

หัวหน้าส่วนโยธา

หัวหน้าส่วนการศึกษา

หัวหน้าส่วนการคลัง

..... ประธานสภา อบต.

..... รองประธาน อบต.

..... เลขานุการสภา อบต.

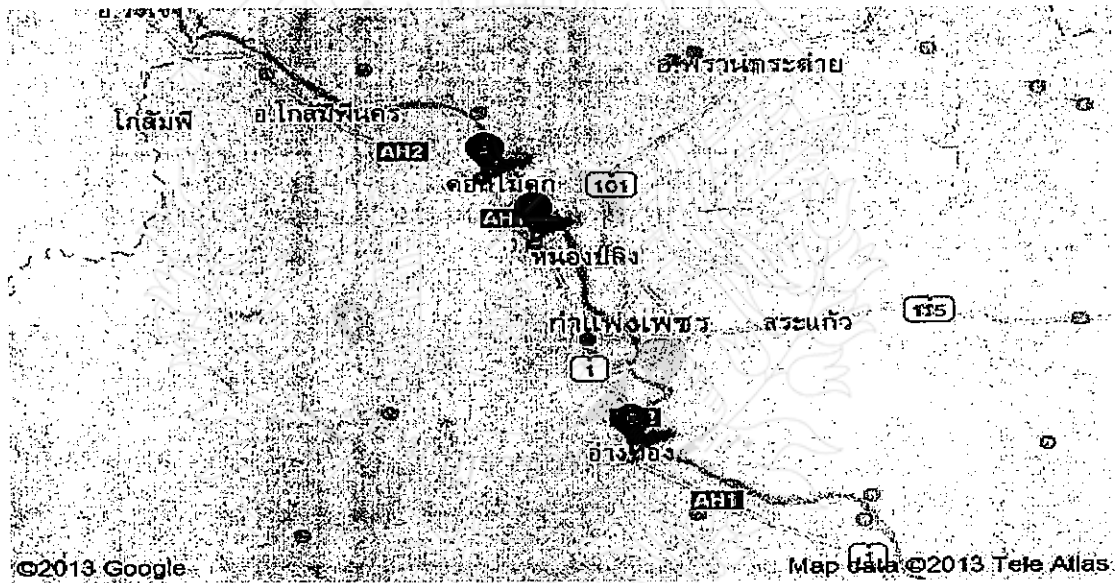
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 22 คน
พนักงานส่วนตำบล จำนวน 54 คน

ประวัติความเป็นมา

จากการบอกเล่า บริเวณละแวกนี้เป็นหนองน้ำและมีปลิงเยอะมาก เคยได้รับการขนานนาม
ว่า หนองปลิง

สภาพทั่วไปของตำบล

เนื่องจากอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองมากนัก จึงมีสภาพการเป็นชุมชนเมืองให้เห็นอยู่ทั่วไป สอง
ข้างทางจะเป็นร้านอาหารและกลุ่มแม่บ้านที่ขายขนมของกลุ่มเกือบตลอด ดันไม้ต่างก็มีให้เห็นอย่าง
มากมาย มีความร่มรื่นมาก

แผนภูมิที่ 2.2 แสดงอาณาเขตตำบลหนองปลิง

อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ ติดกับ ต.ลานดอกไม้ อ.เมือง จ.กำแพงเพชร

ทิศใต้ ติดกับ ต.ลานดอกไม้ต.กิ่งอ. โกสัมพีนคร จ.กำแพงเพชร

ทิศตะวันออก ติดกับ ต.สระแก้ว อ.เมือง จ.กำแพงเพชร

ทิศตะวันตก ติด ต.ทรงธรรม อ.เมือง จ.กำแพงเพชร

จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนหลังคาเรือน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 4,296 หลังคาเรือน จำนวนประชากรทั้งหมด 11,151 คน

ข้อมูลอาชีพของตำบล

อาชีพหลักจะทำนา ทำไร่ และรับจ้างทั่วไป ส่วนอาชีพเสริมก็จะผลิตสินค้าของกลุ่มแม่บ้านจำหน่าย

ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล

1. วัดบ่อสามเสน
2. สถานีอนามัย ต.หนองปลิง
3. โรงเรียนบ้านบ่อสามเสน⁶⁶

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุเทพ คุณภิติ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “หลักธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” กลุ่มประชากรตัวอย่าง ประกอบด้วย พนักงานส่วนตำบล และประชาชนที่มารับบริการและประชาชนทั่วไป ผลการศึกษาวินิจฉัยสรุปได้ดังนี้

1. กระบวนการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วยหลักที่สำคัญ 6 ประการคือ หลักนิติธรรมและหลักคุณธรรม ได้ออกข้อบัญญัติจำนวนหลายเรื่องโดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคและความยุติธรรม แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ด้านสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และด้านการให้บริการแก่ประชาชน หลักการมีส่วนร่วม ได้นำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานตามภารกิจภายใต้แนวคิดร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ หลักความรับผิดชอบ ได้จัดตั้งศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ โดยประชาชนมีระบบติดตามตรวจสอบผลการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและแจ้งผลไปยังผู้ร้องเรียนโดยตรง หลักความโปร่งใสและตรวจสอบได้เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการบริหารงานของท้องถิ่นได้ด้วยกันหลายช่องทาง ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ทางสื่อต่าง ๆ และการติดตามการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ และหลักความคุ้มค่า หรือหลักประสิทธิภาพและ

⁶⁶องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองปลิง, “แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2554-2556)”, กำแพงเพชร : องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองปลิง, 2555), หน้า 3, (อัดสำเนา).

ประสิทธิผล ได้สร้างจิตสำนึกแก่เจ้าหน้าที่เพื่อการประหยัดใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและให้บริการอย่างรวดเร็ว เสมอภาค เป็นธรรม ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดการใช้จ่ายงบประมาณ มีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการทำงาน ใช้ระบบการรายงาน การติดตามผลและเทคนิควิธีการบริหารงานแบบใหม่

2. ปัจจัยที่มีผลให้การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมีส่วนสำคัญที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้ สำหรับปัจจัยด้านความเป็นธรรมและความเสมอภาคในการให้บริการ การมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน การแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด ความศรัทธาในตัวผู้บริหารและสมาชิกสภา ความสามัคคี และความเข้มแข็งทางการเมือง ส่วนปัจจัยความตั้งใจและความจริงใจของผู้บริหาร การประชาสัมพันธ์ ความรับผิดชอบ การบริหารโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ความมีคุณธรรม ความคุ้มค่า การสร้างจิตสำนึกและการนำไปปฏิบัติ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ วิสัยทัศน์ของผู้นำ ความประทับใจและความเป็นกันเอง⁶⁷

นันทพล พงศธรวิสุทธิ ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ติดตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสันนาเมือง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานของ อบต. ตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และประชาชนเห็นด้วยว่ารูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบ อบต. ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นของตน การแก้ไขปัญหาตำบล ทำให้เกิดความโปร่งใสในการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้บริหารในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในรูปแบบของธรรมาภิบาล ดังนี้

1. การบริหารงานใน อบต. พนักงานส่วนตำบลมีความต้องการให้ผู้บริหารสนองความต้องการของชุมชน หัวใจของการบริหารงานคือความ โปร่งใส รวมทั้งการใช้งบประมาณในการบริหารงานอย่างคุ้มค่ามากที่สุด

⁶⁷สุเทพ คุณเกิด, “หลักธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย), 2548, 150 หน้า.

2. ควรส่งเสริมให้บุคลากร มีความร่วมมือและเคร่งครัดในกฎระเบียบ มีการปฏิบัติงานที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ ต้องมีการอบรมเพิ่มพูนประสิทธิภาพ มีการลงโทษแก่ผู้กระทำผิด และให้รางวัลกับข้าราชการที่ประพฤติดี⁶⁸

จามรี พิลาสสมบัติ ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ตามหลักธรรมาภิบาล ในเขตอำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา” พบว่าตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางทุกด้าน ผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ยึดมั่นในความถูกต้อง สร้างความสามัคคี ให้ความสำคัญเป็นธรรมแก่พนักงาน สร้างองค์การที่มีความโปร่งใส ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชน ตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อเป็นประโยชน์แก่ชุมชน⁶⁹

กิตติยา สยามประโคน ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของนายกเทศมนตรีตำบลโนนสุวรรณ อำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์” พบว่า 1) ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนสุวรรณ อำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีต่อบทบาทหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง 2) ประเด็นที่มีการปฏิบัติและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้าน มีดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม คือ มีการควบคุมการใช้กฎระเบียบ ข้อบังคับตามเทศบัญญัติอย่างเคร่งครัด ด้านหลักคุณธรรม คือ ได้ใช้ความยุติธรรมและความเที่ยงธรรมในการตัดสินปัญหา และปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาคทัดเทียมกัน ด้านความโปร่งใส คือ มีการเปิดเผยและประชาสัมพันธ์ รวมถึงการเปิด โอกาสให้ประชาชน และองค์กร

⁶⁸นันทพล พงศธรวิสุทธิ, “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่”, รายงานการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2548, 89 หน้า.

⁶⁹จามรี พิลาสสมบัติ, “ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ตามหลักธรรมาภิบาล ในเขตอำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา”, รายงานการค้นคว้าศึกษาแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2550, 53 หน้า.

อิสระ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานสนับสนุน ส่งเสริมการดำเนิน โครงการต่าง ๆ ของเทศบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านหลักความรับผิดชอบ คือ นายกเทศมนตรีมี ส่วนในในความรับผิดชอบ ต่อ นโยบายในด้านต่างๆ ที่วางไว้ ผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชน ด้านหลักความคุ้มค่า คือ ได้มีการวางแผน และจัดหา และส่งเสริม ให้ประชาชนใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ้มค่า ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3) ข้อเสนอแนะ ที่มีต่อบทบาทหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของนายกเทศมนตรี ตำบล โนนสุวรรณ อำเภอ โนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ คือ ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆของเทศบาลทางหอกระจายข่าว อย่างครอบคลุม รองลงมาคือ ควรสร้างสวนสาธารณะ และมีเครื่องออกกำลังกาย ที่มีคุณภาพ ลงทุนถาวร เพื่อใช้เป็นที่ยออกกำลังกายในชุมชน และในการคัดเลือก พนักงานเข้าทำงานในเทศบาลควรใช้หลักคุณธรรมพิจารณา⁷⁰

พิมพ์ลดา ชีระมนต์ปราณีต ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์” พบว่า 1) ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกเป็นรายหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากหลักที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม คือ มีการวางกฎเกณฑ์ ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความเป็นธรรม คือ มีการวางกฎเกณฑ์ ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความเป็นธรรมต่อประชาชน ด้านหลักคุณธรรมคือ อบต.ได้คำนึงถึงความสำคัญของจรรยาบรรณของหน่วยงานและพนักงานส่วนตำบลและประกาศให้ประชาชนทราบ ด้านหลักความรับผิดชอบ คือ มีการช่วยเหลือสงเคราะห์ เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้ด้อย โอกาส ผู้พิการอย่างทั่วถึง และด้านหลักความคุ้มค่า คือ มีการดูแลรักษา พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรและเพื่อการอุปโภคบริโภคแก่ราษฎร 2) ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดเข้ามาส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ได้ดีขึ้น เช่น สภาพที่อยู่อาศัยของ

⁷⁰กิตติยา สยามประโคน, “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของนายกเทศมนตรีตำบล โนนสุวรรณ อำเภอ โนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์”, ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์), 2552, 94 หน้า.

ประชาชน ปัญหาภายในชุมชน ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาของเยาวชน เด็กกำพร้า ผู้สูงอายุ คนยากจน ให้ทั่วถึง ร้อยละ 16.8 รองลงมา ได้แก่ อยากรู้พัฒนาถนนที่ชำรุด ขยายเขตน้ำประปา ไฟฟ้า สาธารณูปโภค ให้ทั่วถึง ร้อยละ 15.1 และอยากรู้จัดภูมิทัศน์ของพื้นที่ตำบลชุมเห็ดให้ดูสวยงาม สวนสาธารณะ จัดให้มีเครื่องออกกำลังกาย สนามกีฬาและสนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน สำหรับพักผ่อน หย่อนใจ ไม่ใช่เป็นเพียงนโยบาย ร้อยละ 14.5⁷¹

วิไล สมัญญา ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์” พบว่า 1) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านหลักนิติธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านหลักความคุ้มค่า 2) การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามแวงมีการเปิดเผยให้ประชาชนได้รับทราบให้ มากขึ้น และเพิ่มความรวดเร็วในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ร้อยละ 16 รองลงมา ได้แก่ การ ปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานมีความยุติธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และถูกต้อง เป็นที่น่าพอใจ ให้บริการดีเป็น กันเอง และอยากรู้ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกไปในการตั้งงบประมาณ แล้วนำงบประมาณที่เหลือ มาพัฒนาหมู่บ้าน⁷²

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบล เพื่อลดความขัดแย้ง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการป้องกันและ ปรามปรามการทุจริตภายในองค์กร เพื่อให้้องค์การบริหารส่วนตำบลบริหารงานและการ ให้บริการประชาชนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ไม่เลือกปฏิบัติในการให้บริการ ประชาชน ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลดังกล่าว ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม

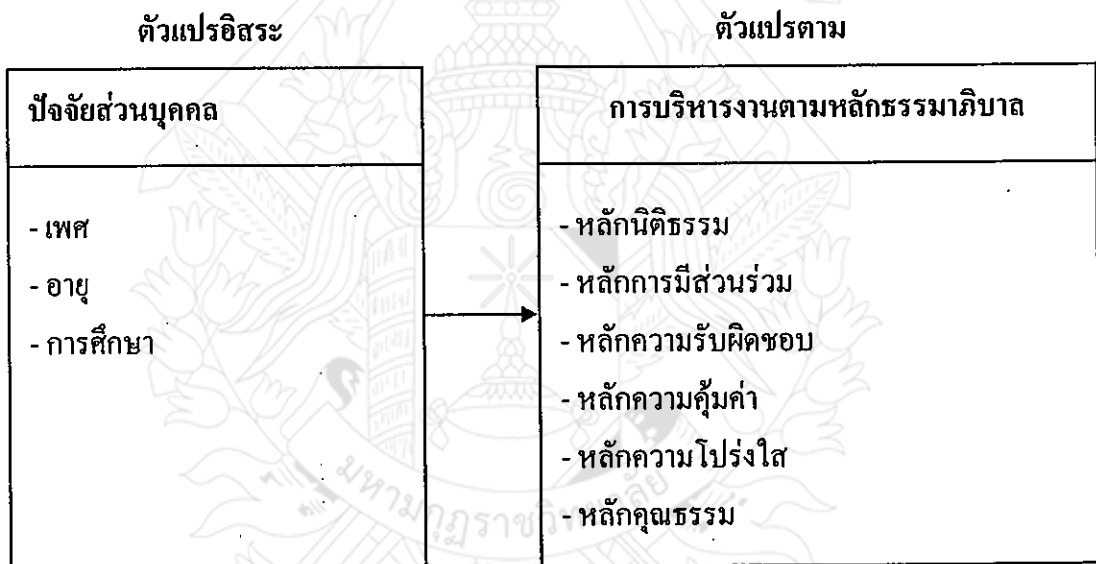
⁷¹พิมพ์ลดา ธีระมนต์ประณีต, “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์”, ภาคนิพนธ์รัฐ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์), 2552, 103 หน้า.

⁷²วิไล สมัญญา, “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์”, ภาคนิพนธ์ รัฐศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์), 2553, 106 หน้า.

หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ผู้วิจัยจะได้นำมาเป็นกรอบในการวิจัย ต่อไป

2.8 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ผู้วิจัยได้เลือกแนวคิดของ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546³ มาเป็นประเด็นศึกษา เพราะเป็นกรอบแนวคิดที่เชื่อถือได้ มาจากพระราชกฤษฎีกาซึ่งเป็นกฎหมายที่สำคัญที่ใช้ในการบริหาร และครอบคลุมตรงประเด็นกับงานวิจัยที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ดังนั้น กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า สามารถสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2.3 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

³ดร.ถวิลวดี บุรีกุล, และรศ.ดร.วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ, ประสพการณ์วิชาชีพบริหารรัฐกิจ : การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี, อ่างแล้ว, หน้า 13.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร” เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 11,151 คน¹

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลหนองปลิง จำนวน 387 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณตามสูตรของ ทาโร ยามาเน่ ตามสูตรดังนี้

---

¹ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง, “แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2554-2556)”, (กำแพงเพชร : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง, 2555), หน้า 3.

$$n = \frac{N}{1 + (Ne^2)}$$

เมื่อ n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากร

e คือ ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างซึ่งในรายงานการวิจัย

กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 หรือ 0.05^2

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่าง } n &= \frac{11151}{1 + (11151 \times (0.05)^2)} \\ &= 387 \end{aligned}$$

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้ที่มีสิทธิเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 11,151 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 378 คน มีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

3.2.1 แบ่งประชากรออกเป็นชั้น โดยใช้หมู่บ้านเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ จากการเปรียบเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ใช้สูตรดังนี้

$$\text{จากสูตร } n_1 = \frac{nN_1}{N}$$

โดย n_1 = จำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

N_1 = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม²

3.2.2 ดำเนินการสุ่มจนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ รายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่างปรากฏตามตารางที่ 3.1

²นำชัย ทนุผล, วิธีการเตรียมโครงการวิจัย = How to prepare a research proposal, พิมพ์ครั้งที่ 3, (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2540), หน้า 41.

³รศ.ดร.สมชัย วงษ์นายะ และรศ.ดร.ทวนทอง เขาวงกิตพิงส์, “เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิจัย”, กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร, 2551, หน้า 72, (อัครสำเนา).

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

หมู่ที่	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	1,235	42
2	1372	43
3	945	32
4	1045	35
5	1037	36
6	931	32
7	882	30
8	984	34
9	792	27
10	855	30
11	1073	37
รวม	11,151	378

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถาม เป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert Scale⁴ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้

5	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในมากที่สุด
4	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในมาก
3	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในปานกลาง

⁴บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2543), หน้า 43.

2	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่น้อย
1	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

3.4 การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการใช้เป็นแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ มีลำดับขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเครื่องมือดังต่อไปนี้

3.4.1 ศึกษาค้นคว้ากรอบแนวคิดจากเอกสาร ตำรา หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

3.4.2 ผู้วิจัยนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด และให้ครอบคลุมขอบเขตของการวิจัย

3.4.3 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาของการวิจัย

3.4.4 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา

3.4.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำไปให้ผู้ทรงเชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาเพื่อหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1) นายนิรศร์ ศรีโพธิ์

การศึกษา	พ.บ.ม. (การบริหารทรัพยากรมนุษย์)
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

2) รองศาสตราจารย์พรเพ็ญ โชชัย

การศึกษา	กศ.ม. (เคมี)
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ระดับ 9 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

3) ดร.สมบูรณ์ เตชะผล

การศึกษา	Ph.D. (Education Administration)
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

4) นายวิชา จันทรเชื้อ

การศึกษา M.Sc. (การวางแผน)

ตำแหน่งปัจจุบัน รองปลัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร เป็นผู้ดูแลด้านภาษา

5) นายสุรพงษ์ รอดเลี้ยงดำ

การศึกษา รป.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา)

ตำแหน่งปัจจุบัน นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

3.4.6 รวบรวมแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ของผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีสูตรในการหาค่า ดังนี้

สูตร	IOC	=	$\frac{\sum R}{N}$
เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
โดยที่	+1	แน่ใจว่าสอดคล้อง	
	0	ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง	
	-1	แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง	

โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.60 - 1.00 จากข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ ใช้ได้จำนวน 30 ข้อ

3.4.7 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 30 ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือวิจัยมีความน่าเชื่อถือได้ ผู้วิจัยได้หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ตามค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ตามสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ α = ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ธีระศักดิ์ อุ่ณารมณเลิศ, เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา, (นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549), หน้า 65.

k = จำนวนข้อของเครื่องมือ

S_i^2 = ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3.4.8 นำแบบสอบถามที่ทำการปรับปรุงไปแก้ไขแล้วขอรับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

3.4.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สมบูรณ์ต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.5.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อให้ผู้วิจัยได้สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน

3.5.2 ขอความอนุเคราะห์จากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในการช่วยแจกแบบสอบถาม โดยอธิบายวิธีขั้นตอนการกรอกแบบสอบถาม เพื่อให้ประชาชนกลุ่มตัวอย่างได้กรอกแบบสอบถามอย่างถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์ เลือกใช้วิธีการแจกด้วยวิธีแบบบังเอิญ ตามคุณสมบัติกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3.5.3 แจกแบบสอบถามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 378 ชุด ได้แบบสอบถามคืน จำนวน 378 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 จึงได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ข้อมูลและจัดเรียงลำดับข้อมูล

3.5.4 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ประมวลผลต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนมาวิเคราะห์ด้วยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติคอมพิวเตอร์ทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าจำนวน และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ใช้การวิเคราะห์โดยการหา

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้กำหนดการแปลผลค่าเฉลี่ย โดยใช้เลือกใช้ช่วงห่างค่าคะแนน 0.51⁶ เกณฑ์ที่ใช้เป็นดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

3.6.3 ตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ของประชาชนที่มีเพศ และระดับการศึกษา ต่างกัน ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ในส่วนประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) หรือ F-test หากทดสอบแล้วพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffé)

3.6.4 ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเรียงลำดับความถี่ (Frequency)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ มีสถิติที่ใช้ในการวิจัย 2 ประเภท ได้แก่

3.7.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าจำนวน ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.7.2 สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) หรือ F-test ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)

⁶บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, อ่างแล้ว, หน้า 103.

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1) การหาค่าร้อยละ (Percentage)⁷

$$\text{สูตรค่าร้อยละ} = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ f = ความถี่หรือจำนวน

N = จำนวนข้อมูลทั้งหมดรวมกัน

2) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) หรือมัชฌิมเลขคณิต⁸

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

x = ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)⁹

$$S = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

S = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$\sum fx$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ

N = จำนวนประชากร

⁷กลุ่มงานฝึกอบรมการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.), ตำราชุดฝึกอบรมหลักสูตรนักวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2547), หน้า 147.

⁸สังศรี ชมภูวงศ์, การวิจัย, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2547), หน้า 55.

⁹ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2540), หน้า 53.

4) การทดสอบสมมติฐาน (t-test)¹⁰

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

- เมื่อ t = ค่าที่ (t- test Independent) โดยที่ $df = n_1 + n_2 - 2$
 $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
 S_1^2, S_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
 n_1, n_2 = จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

5) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One –Way ANOVA) หรือ (F-test)¹¹

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = อัตราส่วนของความแปรปรวน

MS_b = ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

¹⁰ พวงรัตน์ ทวีรัตน์, วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด), (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2543), หน้า 183.

¹¹ นีกา เมธธาวิชัย, วิทยาการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2543), หน้า 110.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ 3 ประการ คือ

1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่มีสิทธิเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 387 คน คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณตามสูตรของทาร์โร ยามาเน่ และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ สำหรับตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าคะแนนที่เกิดจากการนำคะแนนทั้งหมดมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนข้อมูลทั้งหมด เป็นการหาค่ากลางของข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มาจากการสุ่ม
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้บอกถึงการกระจายของข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่มาจากการสุ่ม
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่มโดยวิธีการสุ่ม
t	แทน	t (t-distribution) ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน โดยทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่มาจากการสุ่มแบบความน่าจะเป็นที่มี 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน
F	แทน	F (F-distribution) ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่มาจากการสุ่มแบบความน่าจะเป็นที่มีมากกว่า 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน เป็นการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-WAY ANOVA) มีขั้นตอนในการคำนวณ 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ทดสอบความแปรปรวน (ทดสอบค่า F) ขั้นตอนที่ 2 หลังจากมีการทดสอบค่าความแปรปรวนแล้ว หากพบว่ามีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ต่อโดยหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ใช้การวิเคราะห์แจกแจงค่าจำนวน และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความ
คิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอ
เมือง จังหวัดกำแพงเพชร ของประชาชนที่มีที่มีเพศ และระดับการศึกษา ต่างกัน ใช้การทดสอบค่าที
(t-test) สำหรับประชาชนที่มีอายุต่างกัน ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way
ANOVA) หากพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการทดสอบความ
แตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffé)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ
บริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content
Analysis) เรียงลำดับความถี่ (Frequency)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร” กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่มีสิทธิเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งมีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ใช้การวิเคราะห์หา แจกแจง จำนวน และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดัง ตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	189	48.80
หญิง	198	51.20
รวม	387	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ส่วนมากเพศหญิง จำนวน 198 คิดเป็นร้อยละ 51.20 และเพศชาย จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 48.80

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 – 30 ปี	101	26.10
31 – 60 ปี	255	65.90
61 ปีขึ้นไป	31	8.00
รวม	387	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ส่วนมากอายุ 31 – 60 ปี จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 65.90 อายุ 18 – 30 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 26.10 และอายุ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	305	78.80
ปริญญาตรีขึ้นไป	82	21.20
รวม	387	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ส่วนมากระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 78.80 และปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.20

**ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร**

การศึกษาวเคราะห์ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย
ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของ
ประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
หนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม 6 ด้าน

ที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านหลักนิติธรรม	3.02	0.85	ปานกลาง
2.	ด้านหลักคุณธรรม	2.65	0.63	ปานกลาง
3.	ด้านหลักความโปร่งใส	2.80	0.87	ปานกลาง
4.	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	2.76	0.98	ปานกลาง
5.	ด้านหลักความรับผิดชอบ	2.71	0.78	ปานกลาง
6.	ด้านหลักความคุ้มค่า	2.64	0.66	ปานกลาง
	รวม	2.77	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร รวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาลำดับ ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม

ข้อที่	ด้านหลักนิติธรรม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	อบต. ได้ออกข้อบัญญัติตำบล เพื่อบังคับใช้ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ได้อย่างเหมาะสมกับอำนาจหน้าที่ของตน	3.16	1.00	ปานกลาง
2.	อบต. ได้ออกข้อบัญญัติตำบล เพื่อบังคับใช้ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ได้อย่างเหมาะสมกับอำนาจหน้าที่ของตน	2.94	1.05	ปานกลาง
3.	การออกข้อบัญญัติ อบต. ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะหรือทำประชาคมแสดงความคิดเห็น	2.88	1.06	ปานกลาง
4.	อบต. จัดเก็บภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือน ค่าธรรมเนียม อย่างเป็นธรรม ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้	2.89	1.08	ปานกลาง
5.	อบต. มีการเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎ ระเบียบของหน่วยงานแก่ผู้รับบริการและประชาชนทั่วไป	2.94	1.01	ปานกลาง
6.	อบต. มีนโยบาย เผยแพร่สร้างจิตสำนึกแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในการใช้กฎระเบียบด้วยความเป็นธรรม	3.09	1.07	ปานกลาง
7.	อบต. มีการทบทวน ปรับปรุง กฎ ระเบียบ และกระบวนการดำเนินการให้เป็นธรรม และทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง	3.28	1.06	ปานกลาง
รวม		3.02	0.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 7 อบต. มีการทบทวน ปรับปรุง กฎ ระเบียบ และกระบวนการดำเนินการให้เป็นธรรม และทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 1 อบต. ได้ออกข้อบัญญัติตำบล เพื่อบังคับใช้ให้เป็นไป

ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ได้อย่างเหมาะสมกับอำนาจหน้าที่ของตน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 3 การออกข้อบัญญัติ อบต. ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะหรือทำประชาคมแสดงความคิดเห็น

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม

ข้อที่	ด้านหลักคุณธรรม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	อบต. มีข้อกำหนดจรรยาบรรณของหน่วยงานและพนักงานส่วนตำบลและประกาศให้ประชาชนทราบ	2.73	0.96	ปานกลาง
2.	อบต. มีการจัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการ	2.61	0.89	ปานกลาง
3.	อบต. รณรงค์ให้มีการใช้หลักคุณธรรมอย่างกว้างขวางและจริงจังทุกระดับจากระดับผู้บริหารถึงระดับปฏิบัติทุกคน	2.65	0.87	ปานกลาง
4.	อบต. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมของพนักงานประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ของหน่วยงานเพื่อสร้างจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรม	2.70	0.83	ปานกลาง
5.	ผู้บริหารในอบต. ไม่เคยถูกร้องเรียนในเรื่องความประพฤติที่ไม่เหมาะสม	2.62	0.95	ปานกลาง
6.	อบต. มีการควบคุมภายในที่ดีเพื่อป้องกันการทุจริตประพฤตินิหอบของผู้บริหารและพนักงาน	2.62	0.98	ปานกลาง
รวม		2.65	0.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 1 อบต. มีข้อกำหนดจรรยาบรรณของหน่วยงานและพนักงานส่วนตำบลและประกาศให้ประชาชนทราบ รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 4 อบต. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมของพนักงานประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ของหน่วยงานเพื่อสร้างจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรม และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 2 อบต. มีการจัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส

ข้อที่	ด้านหลักคุณโปร่งใส	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	อบต. มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนประชาชนเกี่ยวกับความ โปร่งใสที่ต้องการ ได้รับจากหน่วยงานและพนักงาน	2.83	1.07	ปานกลาง
2.	อบต.มีนโยบายสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน	2.78	1.06	ปานกลาง
3.	อบต. มีการกระตุ้นและผลักดันให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสาร และมีระบบให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร	2.81	1.03	ปานกลาง
4.	อบต. มีการดำเนินการปรับปรุงระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้น และเผยแพร่แก่สาธารณชน	2.87	1.05	ปานกลาง
5.	อบต. ได้จัดทำประกาศและคู่มือการขอรับบริการแก่ประชาชน โดยระบุขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการที่ชัดเจน	2.78	1.03	ปานกลาง
6.	อบต.มีระบบการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก และประชาชนผู้สนใจ	2.76	1.07	ปานกลาง
รวม		2.80	0.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 4 อบต. มีการดำเนินการปรับปรุงระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้น และเผยแพร่แก่สาธารณชน รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 4 อบต. มีการดำเนินการปรับปรุงระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้น และเผยแพร่แก่สาธารณชน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 6 อบต.มีระบบการติดตามตรวจสอบประเมินผล รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนทั่วไป

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ข้อที่	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	อบต. ดำเนินการปรับปรุงกฎระเบียบและกลไกเพื่อความสะดวกของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่าง ๆ	2.65	1.08	ปานกลาง
2.	อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง	2.82	1.15	ปานกลาง
3.	อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในตรวจสอบ เป็นคณะกรรมการ ในการจัดซื้อ-จัดจ้างพัสดุ และตรวจงานจ้าง	2.80	1.12	ปานกลาง
4.	อบต. สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น	2.72	1.16	ปานกลาง
5.	อบต. สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.85	1.11	ปานกลาง
6.	อบต. สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในตรวจในการบริหารงานของผู้บริหาร	2.73	1.18	ปานกลาง
	รวม	2.76	0.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 5 อบต. สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 2 อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 1 อบต. ดำเนินการปรับปรุงกฎระเบียบและกลไกเพื่อความสะดวกของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่าง ๆ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ

ข้อที่	ด้านหลักความรับผิดชอบ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	นายก อบต. ประธานสภา อบต. เป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบสมกับการเป็นผู้นำท้องถิ่น	2.76	1.07	ปานกลาง
2.	อบต. มีนโยบายส่งเสริมพนักงานส่วนตำบลผู้มีความรู้ความสามารถ โดยใช้ระบบการให้รางวัล และระบบจูงใจอื่น ๆ อย่างเหมาะสม	2.75	1.04	ปานกลาง
3.	อบต. มีการประเมินผลการดำเนินงาน โดยการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการเป็นประจำทุกปี	2.74	0.99	ปานกลาง
4.	อบต. มีการริเริ่มนโยบาย โครงการใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานการบริหารงาน ในการให้บริการประชาชน	2.67	1.00	ปานกลาง
5.	อบต. ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในเมื่อเกิดภัยพิบัติ	2.67	0.99	ปานกลาง
6.	อบต. มีนโยบายด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เหมาะสม เช่น การพัฒนาอาชีพ การศึกษา สงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้	2.66	1.03	ปานกลาง
รวม		2.71	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 1 นายก อบต. ประธานสภา อบต. เป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบสมกับการเป็นผู้นำท้องถิ่น รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 2 อบต. มีนโยบายส่งเสริมพนักงานส่วนตำบลผู้มีความรู้ความสามารถ โดยใช้ระบบการให้รางวัล และระบบจูงใจอื่น ๆ อย่างเหมาะสม และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 6 อบต. มีนโยบายด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เหมาะสม เช่น การพัฒนาอาชีพ การศึกษา สงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า

ข้อที่	ด้านหลักความคุ้มค่า	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	อบต. มีนโยบายสร้างจิตสำนึกเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในการประหยัดการใช้ทรัพยากร	2.73	0.94	ปานกลาง
2.	อบต. ดำเนินการลดขั้นตอนการให้บริการ/การทำงาน เพื่อความสะดวกในการบริหารงานและการให้บริการที่รวดเร็วแก่ประชาชน	2.68	1.00	ปานกลาง
3.	อบต. ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการบริหารงานเพื่อลดต้นทุนในการบำรุงดูแลรักษา	2.64	0.90	ปานกลาง
4.	อบต. มีการวางแผนกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการทำงานที่ดี เพื่อลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน	2.67	0.92	ปานกลาง
5.	อบต. มีการวางแผน กำหนดจำนวนทรัพยากรที่ใช้ในการให้บริการ/ทำงานของหน่วยงาน ได้อย่างเหมาะสม	2.60	0.87	ปานกลาง
6.	อบต. มีการบำรุงรักษาพัสดุให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพเป็นอย่างดี	2.57	0.92	ปานกลาง
7.	อบต. นำทรัพยากรในพื้นที่ มาใช้เป็นประโยชน์ในการบริหาร การพัฒนา สร้างความเจริญให้ชุมชน	2.61	0.98	ปานกลาง
รวม		2.64	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 1 อบต. มีนโยบายสร้างจิตสำนึกเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในการประหยัดการใช้ทรัพยากร รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 2 อบต. ดำเนินการลดขั้นตอนการให้บริการ/การทำงาน เพื่อความสะดวกในการบริหารงาน และการให้บริการที่รวดเร็วแก่ประชาชน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 6 อบต. มีการบำรุงรักษาพัสดุให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพเป็นอย่างดี

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

สมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม 6 ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	189	2.73	0.68	ปานกลาง
หญิง	198	2.80	0.69	ปานกลาง
รวม	387	2.77	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร รวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม 6 ด้าน ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	189	2.73	0.68	-0.90	0.38
หญิง	198	2.80	0.69		

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร รวมทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	189	2.96	0.86	ปานกลาง
หญิง	198	3.08	0.85	ปานกลาง
รวม	387	3.02	0.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	189	2.96	0.86	-1.39	0.17
หญิง	198	3.08	0.85		

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	189	2.60	0.61	ปานกลาง
หญิง	198	2.71	0.64	ปานกลาง
รวม	387	2.65	0.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.16 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	189	2.60	0.61	-1.78	0.08
หญิง	198	2.71	0.64		

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	189	2.76	0.88	ปานกลาง
หญิง	198	2.85	0.87	ปานกลาง
รวม	387	2.80	0.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	189	2.76	0.88	-0.99	0.32
หญิง	198	2.85	0.87		

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	189	2.74	0.98	ปานกลาง
หญิง	198	2.78	0.97	ปานกลาง
รวม	387	2.76	0.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.20 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	189	2.74	0.98	-0.41	0.69
หญิง	198	2.78	0.97		

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	189	2.70	0.79	ปานกลาง
หญิง	198	2.72	0.78	ปานกลาง
รวม	387	2.71	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.22 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	189	2.70	0.79	-0.21	0.83
หญิง	198	2.72	0.78		

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	189	2.61	0.65	ปานกลาง
หญิง	198	2.67	0.67	ปานกลาง
รวม	387	2.64	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.24 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	189	2.61	0.65	-0.95	0.34
หญิง	198	2.67	0.67		

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม
หลักธรรมาภิบาล แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของ
ประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
หนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม 6 ด้าน จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18 – 30 ปี	101	2.86	0.81	ปานกลาง
31 – 60 ปี	255	2.73	0.64	ปานกลาง
61 ปีขึ้นไป	31	2.74	0.55	ปานกลาง
รวม	387	2.77	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการ
บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัด
กำแพงเพชร รวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่
อายุ 18 – 30 ปี รองลงมา ได้แก่ อายุ 61 ปีขึ้นไป และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อายุ 31 – 60 ปี

ตารางที่ 4.26 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงาน
ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัด
กำแพงเพชร โดยรวม 6 ด้าน ที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.30	2	0.65	1.40	0.25
ภายในกลุ่ม	178.72	384	0.47		
รวม	180.02	386			

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการ
บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัด
กำแพงเพชร รวมทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.27 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18 – 30 ปี	101	3.08	1.00	ปานกลาง
31 – 60 ปี	255	2.99	0.80	ปานกลาง
61 ปีขึ้นไป	31	3.09	0.72	ปานกลาง
รวม	387	3.02	0.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อายุ 61 ปีขึ้นไป รองลงมา ได้แก่ อายุ 18 – 30 ปี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อายุ 31 – 60 ปี

ตารางที่ 4.28 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรมที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.75	2	0.37	0.52	0.60
ภายในกลุ่ม	279.39	384	0.73		
รวม	280.14	386			

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.29 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18 – 30 ปี	101	2.69	0.72	ปานกลาง
31 – 60 ปี	255	2.65	0.59	ปานกลาง
61 ปีขึ้นไป	31	2.57	0.60	ปานกลาง
รวม	387	2.65	0.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อายุ 18 – 30 ปี รองลงมา ได้แก่ อายุ 31 – 60 ปี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อายุ 61 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.30 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม ที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.35	2	0.18	0.46	0.64
ภายในกลุ่ม	150.57	384	0.39		
รวม	150.93	386			

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.31 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18 – 30 ปี	101	2.94	1.02	ปานกลาง
31 – 60 ปี	255	2.76	0.83	ปานกลาง
61 ปีขึ้นไป	31	2.69	0.68	ปานกลาง
รวม	387	2.80	0.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อายุ 18 – 30 ปี รองลงมา ได้แก่ อายุ 31 – 60 ปี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อายุ 61 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.32 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส ที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.61	2	1.30	1.71	0.18
ภายในกลุ่ม	292.56	384	0.76		
รวม	295.17	386			

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.33 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18 – 30 ปี	101	2.96	1.06	ปานกลาง
31 – 60 ปี	255	2.69	0.95	ปานกลาง
61 ปีขึ้นไป	31	2.74	0.82	ปานกลาง
รวม	387	2.76	0.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อายุ 18 – 30 ปี รองลงมา ได้แก่ อายุ 61 ปีขึ้นไป และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อายุ 31 – 60 ปี

ตารางที่ 4.34 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม ที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5.35	2	2.68	2.82	0.05*
ภายในกลุ่ม	363.79	384	0.95		
รวม	369.14	386			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ต่อโดยวิธีหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม ที่มีอายุต่างกัน ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)

อายุ	$\bar{X}$	18 – 30 ปี	31 – 60 ปี	61 ปีขึ้นไป
		2.96	2.69	2.74
18 – 30 ปี	2.96	-	30*	0.22*
31 – 60 ปี	2.69		-	0.05*
61 ปีขึ้นไป	2.74			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง อายุ 18 – 30 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนอายุ 31 – 60 ปี, มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.36 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18 – 30 ปี	101	2.82	0.90	ปานกลาง
31 – 60 ปี	255	2.66	0.75	ปานกลาง
61 ปีขึ้นไป	31	2.75	0.57	ปานกลาง
รวม	387	2.71	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อายุ 18 – 30 ปี รองลงมา ได้แก่ อายุ 61 ปีขึ้นไป และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อายุ 31 – 60 ปี

ตารางที่ 4.37 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ ที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.11	2	1.01	1.65	0.19
ภายในกลุ่ม	234.82	384	0.61		
รวม	236.83	386			

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.38 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18 – 30 ปี	101	2.68	0.73	ปานกลาง
31 – 60 ปี	255	2.63	0.64	ปานกลาง
61 ปีขึ้นไป	31	2.62	0.61	ปานกลาง
รวม	387	2.64	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อายุ 18 – 30 ปี รองลงมา ได้แก่ อายุ 31 – 60 ปี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อายุ 61 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.39 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า ที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.23	2	0.12	0.27	0.77
ภายในกลุ่ม	167.70	384	0.44		
รวม	167.93	386			

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.40 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม 6 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	305	2.81	0.70	ปานกลาง
ปริญญาตรีขึ้นไป	82	2.58	0.58	ปานกลาง
รวม	387	2.77	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.40 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร รวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.41 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม 6 ด้าน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ต่ำกว่าปริญญาตรี	305	2.81	0.70	3.05	0.00*
ปริญญาตรีขึ้นไป	82	2.58	0.58		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร รวมทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง สูงกว่าประชาชนระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป

ตารางที่ 4.42 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	305	3.06	0.86	ปานกลาง
ปริญญาตรีขึ้นไป	82	2.91	0.80	ปานกลาง
รวม	387	3.02	0.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.43 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ต่ำกว่าปริญญาตรี	305	3.06	0.86	1.38	0.17
ปริญญาตรีขึ้นไป	82	2.91	0.80		

จากตารางที่ 4.43 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.44 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	305	2.68	0.63	ปานกลาง
ปริญญาตรีขึ้นไป	82	2.57	0.61	ปานกลาง
รวม	387	2.65	0.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.44 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.45 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ต่ำกว่าปริญญาตรี	305	2.68	0.63	1.04	0.16
ปริญญาตรีขึ้นไป	82	2.57	0.61		

จากตารางที่ 4.45 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.46 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	305	2.86	0.90	ปานกลาง
ปริญญาตรีขึ้นไป	82	2.59	0.72	ปานกลาง
รวม	387	2.80	0.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.46 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.47 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ต่ำกว่าปริญญาตรี	305	2.86	0.90	2.83	0.01*
ปริญญาตรีขึ้นไป	82	2.59	0.72		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.47 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง สูงกว่าประชาชนระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป

ตารางที่ 4.48 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	305	2.85	1.00	ปานกลาง
ปริญญาตรีขึ้นไป	82	2.43	0.82	น้อย
รวม	387	2.76	0.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.48 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม แปลผลค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.49 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ต่ำกว่าปริญญาตรี	305	2.85	1.00	3.87	0.00*
ปริญญาตรีขึ้นไป	82	2.43	0.82		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.49 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง สูงกว่าประชาชนระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป

ตารางที่ 4.50 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	305	2.77	0.79	ปานกลาง
ปริญญาตรีขึ้นไป	82	2.48	0.73	น้อย
รวม	387	2.71	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.50 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ แปลผลค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.51 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ต่ำกว่าปริญญาตรี	305	2.77	0.79	3.10	0.00*
ปริญญาตรีขึ้นไป	82	2.48	0.73		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.51 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง สูงกว่าประชาชนระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป

ตารางที่ 4.52 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	305	2.67	0.67	ปานกลาง
ปริญญาตรีขึ้นไป	82	2.52	0.63	น้อย
รวม	387	2.64	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.52 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.53 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ต่ำกว่าปริญญาตรี	305	2.67	0.67	1.95	0.05*
ปริญญาตรีขึ้นไป	82	2.52	0.63		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.53 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง สูงกว่าประชาชนระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป

**ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร**

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) สำหรับให้ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงความลำดับถี่ (Frequency) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปรัชญาดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.54 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม

ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	อบต.ควรบริหารงานตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด	5
2.	ผู้บริหารควรมีมาตรการการควบคุมพฤติกรรมของพนักงานที่ชัดเจน เพื่อให้พนักงานปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ	3
3.	อบต.ควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน	2

จากตารางที่ 4.54 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักนิติธรรม ความถี่สูงสุดได้แก่ อบต. ควรบริหารงานตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด จำนวน 5 คน รองลงมาได้แก่ผู้บริหารควรมีมาตรการการควบคุมพฤติกรรมของพนักงานที่ชัดเจน เพื่อให้พนักงานปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ จำนวน 3 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ อบต. ควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน จำนวน 2 คน

ตารางที่ 4.55 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลัก
คุณธรรม

ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	อบต.ควรทำให้องค์กรปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน	16
2.	อบต.ควรมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อ จัดจ้างให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วถึงกัน	11
3.	อบต.ควรสนับสนุนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการ แผนงานต่าง ๆ ของ อบต.	4

จากตารางที่ 4.55 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักคุณธรรม ความถี่
สูงสุดได้แก่ อบต. ควรทำให้องค์กรปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน จำนวน 16 คน รองลงมาได้แก่
อบต. ควรมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อ จัดจ้างให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วถึงกัน จำนวน 11 คน
และความถี่ต่ำสุดได้แก่ อบต. ควรสนับสนุนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการ แผนงาน
ต่าง ๆ ของ อบต. จำนวน 4 คน

ตารางที่ 4.56 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความ
โปร่งใส

ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	อบต.ควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถรับรู้การปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงาน	8
2.	อบต.ควรผู้บริหารควรมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานของ อบต.ทุก 6 เดือน	5
3.	อบต.ควรเปิด โอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหาร	3

จากตารางที่ 4.56 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความโปร่งใส ความถี่สูงสุด ได้แก่ อบต.ควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถรับรู้การปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงาน 8 คน รองลงมา ได้แก่ อบต.ควรผู้บริหารควรมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานของ อบต.ทุก 6 เดือน จำนวน 5 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ อบต.ควรเปิด โอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหาร จำนวน 3 คน

ตารางที่ 4.57 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้าน
หลักการมีส่วนร่วม

ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	อบต. ควรประชาสัมพันธ์ รณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่น ทุกขั้นตอน	12
2.	อบต. ควรพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องความต้องการของประชาชน ที่ได้จาก การประชาคมหมู่บ้าน	8
3.	อบต. ควรสนับสนุนส่งเสริม เสริมสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนเพื่อให้ ประชาชนเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วม	3

จากตารางที่ 4.57 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักการมีส่วนร่วม
ความถี่สูงสุดได้แก่ อบต. ควรประชาสัมพันธ์ รณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา
ท้องถิ่น ทุกขั้นตอน 12 คน รองลงมา ได้แก่ อบต. ควรพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องความต้องการ
ของประชาชน ที่ได้จากการประชาคมหมู่บ้าน จำนวน 8 คน และความถี่ต่ำสุดได้แก่ อบต. ควร
สนับสนุนส่งเสริม เสริมสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการมีส่วน
ร่วม จำนวน 3 คน

ตารางที่ 4.58 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลัก
ความรับผิดชอบ

ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	อบต. ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตประชาชน และการสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่	14
	อบต. ควรมีการวางแผน กำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม.	8
	อบต. ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตประชาชน และการสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่	5
2.	อบต. ควรกำหนดทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารที่ไม่เกินศักยภาพของตนเองให้ครอบคลุมกับกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม	3
3.	อบต. ควรให้ความสำคัญกับปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนมากขึ้น	2

จากตารางที่ 4.58 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความรับผิดชอบ ความถี่สูงสุด ได้แก่ อบต. ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตประชาชน และการสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ 14 คน รองลงมา ได้แก่ อบต. ควรมีการวางแผน กำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม จำนวน 8 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ อบต. ควรให้ความสำคัญกับปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนมากขึ้น จำนวน 2 คน

ตารางที่ 4.59 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า

ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	อบต.ควรควรให้ความสำคัญการวางแผนการปฏิบัติงานลดความบกพร่องผิดพลาดในการบริหาร	18
2.	อบต.ควรใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด	12
3.	อบต.ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตประชาชน และการสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่	8
4.	อบต.ควรมีทรัพยากรการบริหารให้มีประสิทธิภาพที่สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา	6
5.	อบต.ควรเลือกใช้ประโยชน์จากทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า เหมาะสมกับลักษณะงาน	4

จากตารางที่ 4.59 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านหลักความคุ้มค่า ความถี่สูงสุดได้แก่ อบต.ควรควรให้ความสำคัญการวางแผนการปฏิบัติงานลดความบกพร่องผิดพลาดในการบริหาร จำนวน 18 คน รองลงมา ได้แก่ อบต.ควรใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด จำนวน 12 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ อบต.ควรเลือกใช้ประโยชน์จากทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า เหมาะสมกับลักษณะงาน จำนวน 4 คน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชนผู้ที่มีสิทธิเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 387 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบละแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน โดยการแจกแจงค่าจำนวนและหาค่าร้อยละ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และ ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเรียงลำดับความถี่ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ส่วนมากเพศหญิง จำนวน 198 คิดเป็นร้อยละ 51.20 และเพศชาย จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 48.80 ส่วนมากอายุ 31- 60 ปี จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 65.90 อายุ 18-30 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 26.10 และอายุ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 ส่วนมากระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 78.80 และปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.20

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่าความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร รวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ สำหรับรายด้านสรุปดังนี้

1) ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 7 อบต. มีการทบทวน ปรับปรุง กฎ ระเบียบ และกระบวนการดำเนินการให้เป็นธรรม และทันสมัยกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 1 อบต. ได้ออกข้อบัญญัติตำบล เพื่อบังคับใช้ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ได้อย่างเหมาะสมกับอำนาจหน้าที่ของตน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 3 การออกข้อบัญญัติ อบต. ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะหรือทำประชาคมแสดงความคิดเห็น

2) ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 1 อบต. มีข้อกำหนดจรรยาบรรณของหน่วยงานและพนักงานส่วนตำบล และประกาศให้ประชาชนทราบ รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 4 อบต. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมของ

พนักงาน ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ของหน่วยงานเพื่อสร้างจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรม และ ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 2 อบต. มีการจัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการ

3) ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 4 อบต. มีการดำเนินการปรับปรุงระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้น และเผยแพร่แก่สาธารณชน รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 4 อบต. มีการดำเนินการปรับปรุงระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้น และเผยแพร่แก่สาธารณชน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 6 อบต. มีระบบการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนทั่วไป

4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 5 อบต. สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 2 อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 1 อบต. ดำเนินการปรับปรุงกฎระเบียบและกลไกเพื่อความสะดวกของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่าง ๆ

5) ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 1 นายก อบต. ประธานสภา อบต. เป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบสมกับการเป็นผู้นำท้องถิ่น รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 2 อบต. มีนโยบายส่งเสริมพนักงานส่วนตำบลผู้มีความรู้ความสามารถ โดยใช้ระบบการให้รางวัล และระบบจูงใจอื่น ๆ อย่างเหมาะสม และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 6 อบต. มีนโยบายด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เหมาะสม เช่น การพัฒนาอาชีพ การศึกษา สงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้

6) ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 1 อบต. มีนโยบายสร้างจิตสำนึกเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในการประหยัด การใช้ทรัพยากร รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 2 อบต. ดำเนินการลดขั้นตอนการให้บริการ/การทำงาน เพื่อความสะดวกในการบริหารงานและการให้บริการที่รวดเร็วแก่ประชาชน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 6 อบต. มีการบำรุงรักษาพัสดุให้สามารถใช้งานได้เต็มที่ประสิทธิภาพเป็นอย่างดี

5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า

1) ประชาชนที่มีประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ทั้งรายรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2) ประชาชนที่มีประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม ประชาชนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักคุณธรรม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5.1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เรียงลำดับดังนี้

1) ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ความถี่สูงสุดได้แก่ อบต.ควรบริหารงานตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด จำนวน 5 คน รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารควรมีมาตรการควบคุมพฤติกรรมของพนักงานที่ชัดเจน เพื่อให้พนักงานปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ จำนวน 3 คน และความถี่ต่ำสุดได้แก่ อบต.ควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน จำนวน 2 คน

2) ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ความถี่สูงสุดได้แก่ อบต.ควรทำให้องค์กรปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน จำนวน 16 คน รองลงมาได้แก่ อบต.ควรมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อ จัดจ้าง ให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วถึงกัน จำนวน 11 คน และความถี่ต่ำสุดได้แก่ อบต.ควรสนับสนุนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการ แผนงานต่าง ๆ ของ อบต. จำนวน 4 คน

3) ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ความถี่สูงสุด ได้แก่ อบต.ควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ค้นต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถรับรู้การปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงาน 8 คน รองลงมาได้แก่ อบต.ควรผู้บริหารควรมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานของ อบต. ทุก 6 เดือน จำนวน 5 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ อบต.ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหาร จำนวน 3 คน

4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ความถี่สูงสุดได้แก่ อบต.ควรประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ทุกชั้นตอน 12 คน รองลงมาได้แก่ อบต.ควรพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องความต้องการของประชาชน ที่ได้จากการประชาคมหมู่บ้าน

จำนวน 8 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ อบต.ควรสนับสนุนส่งเสริม เสริมสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วม จำนวน 3 คน

5) ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ความถี่สูงสุด ได้แก่ อบต.ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตประชาชน และการสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ 14 คน รองลงมา ได้แก่ อบต.ควรมีการวางแผน กำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม จำนวน 8 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ อบต.ควรให้ความสำคัญกับปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนมากขึ้น จำนวน 2 คน

6) ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ความถี่สูงสุด ได้แก่ อบต.ควรให้ความสำคัญการวางแผนการปฏิบัติงานลดความบกพร่องผิดพลาดในการบริหาร จำนวน 18 คน รองลงมา ได้แก่ อบต.ควรใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด จำนวน 12 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ อบต.ควรเลือกใช้ประโยชน์จากทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า เหมาะสมกับลักษณะงาน จำนวน 4 คน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร” มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ผลการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบริหารงานยังไม่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลเท่าที่ควร เพราะปัญหาการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร การให้บริการประชาชน ผู้บริหารยังไม่เข้าใจวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักธรรมาภิบาล ต่างฝ่ายต่างเข้าใจไปคนละทิศทาง จึงทำให้การใช้หลักธรรมาภิบาลไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ส่งผลให้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทพล พงศธรวิสุทธิ ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการสร้างระบบการบริหารจัดการที่คิดตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานของ อบต. ตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับรายได้อภิปรายผลดังนี้

1) ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถบริหารงานได้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลได้ดีพอสมควร เพราะหลักนิติธรรมนอกจากต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ออกจากส่วนกลาง ซึ่งอาจมีปัญหากับองค์การบริหารส่วนตำบลบางไม่สะดวกในการปฏิบัติตาม กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ไม่สอดคล้องกับสภาพบริบทกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนเท่าที่ควร องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีปัญหาในการบริหารการพัฒนาที่ต้องดิคขัดต้องปฏิบัติตามกฎหมายของหน่วยงานอื่น ๆ เช่น กฎหมายของกรมที่ดิน กฎหมายของกรมป่าไม้ เป็นต้น นอกจากนี้หลักนิติธรรมมีผลเกี่ยวข้องกับจำนวนข้อโต้แย้งหรือไม่เห็นด้วยกับกฎระเบียบของหน่วยงาน จำนวนข้อเรียกร้องเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม จำนวนการลงโทษทางวินัยต่อเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม ซึ่งผู้บริหารบางแห่งยังใช้อำนาจเหนือกฎหมาย กฎระเบียบ ไม่ให้ความสำคัญเป็นธรรมในการพิจารณาความดีความชอบแก่พนักงาน จึงส่งผลให้หลักนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไล สมัญญา ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์” พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

2) ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า การนำหลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงาน ผู้บริหารยังไม่สามารถดำเนินการตามหลักคุณธรรมให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร เพราะผู้บริหารยังขาดการกำหนดจรรยาบรรณของหน่วยงานและของพนักงาน จัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการของหน่วยงาน ไม่ให้ความสำคัญณรงค์ให้มีการใช้หลักคุณธรรมทุกระดับจากระดับผู้บริหารถึงระดับผู้ปฏิบัติทุกคน จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมของหน่วยงาน ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ สร้างระบบเครือข่ายการส่งเสริมหลักคุณธรรมระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมเท่าที่ควร จึงส่งผลให้ประชาชนมีความคิดเห็นต่อด้านหลักคุณธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ดา ธีระมนต์ปราณีต ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์” พบว่า ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

3) ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า ความโปร่งเป็นการเปิดเผยข้อมูล สามารถตรวจสอบได้ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง ประชาชนบางส่วนยังไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน รวมถึงการบริหารงานการบริหารกิจการต่างๆ ยังไม่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณะชนได้ทันต่อเวลา ส่งผลให้ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับ ปานกลาง ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ จามรี พิลาสมบัติ ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ตามหลักธรรมาภิบาล ในเขตอำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา” พบว่า ตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล ด้านความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง

4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีโอกาสได้แสดงทัศนะ และการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มีผลต่อคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นต่อการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจของรัฐ เป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม และยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ หลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารยังไม่สามารถแก้ไข ปรับปรุง มีกฎระเบียบและกลไกที่ให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมดีเท่าที่ควรจึงทำให้จำนวนผู้ที่เกี่ยวข้องที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของหน่วยงานเท่าที่ควร ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติยา สยามประโคน ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของนายกเทศมนตรีตำบลโนนสุวรรณ อำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์” พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนสุวรรณ อำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีต่อบทบาทหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง

5) ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีความใกล้ชิดกับประชาชน เป็นองค์กรในระดับต้นที่มีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาสนองตอบกับความต้องการของประชาชน ซึ่งประชาชนในแต่ละชุมชนแต่ละพื้นที่มีความต้องการที่แตกต่างกัน บ่งกลุ่มมีความต้องการด้าน โครงสร้างพื้นฐาน บางกลุ่มมีความต้องการด้านสังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาด้านสุขภาพ การพัฒนาด้านการศึกษา หรืออนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม เป็นต้น แต่ผู้บริหารไม่สามารถแก้ไขปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้ทุกกลุ่มในเวลาอันรวดเร็วเนื่องจากมีความจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ จึงส่งผลให้พนักงานมีความคิดเห็นต่อด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่ง

ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ลดา ชีระมนตรีปราณีต ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์” พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

6) ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ก็ปรากฏผลได้ว่า กฎหมายกฎระเบียบ ที่กำหนดโดยส่วนกลาง ไม่เอื้ออำนวยต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากนัก เช่น การใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ซึ่งการบริการสาธารณะของท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ที่วัสดุอุปกรณ์ที่มีในท้องถิ่นไม่สามารถรับบริการพัฒนาในด้านนี้ได้ รวมถึงการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้เต็มที่ประสิทธิภาพตลอดเวลา องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีจัดการเก็บ ดูแลพัสดุที่ไม่ดีพอ รวมถึงระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างต่าง ๆ ที่กำหนดจากส่วนกลางประกอบกับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเลือกซื้อวัสดุอุปกรณ์ซึ่งส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเรื่องราคาต่ำ อาจทำให้ได้พัสดุที่ไม่มีคุณภาพ อายุการใช้งานสั้น เสียค่าดูแลรักษาสูง จึงส่งผลให้หลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไล สมัญญา ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์” พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง

5.2.2 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย โดยการเปรียบเทียบเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ก็ปรากฏผลได้ว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในฐานะตัวแทนของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ลงสู่ประชาชน การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดี โดยให้ถือเอาประโยชน์ของประชาชนเป็นจุดมุ่งหมายในการทำงาน สร้างความตระหนักตั้งแต่ระดับปัจเจก บุคคลถึงระดับประชาคม ในเรื่องสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบในการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นพลังของชุมชนที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความ

เข้าใจในหลักการของการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในชุมชนของตน ซึ่งประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงสามารถรับรู้ได้ และได้รับผลกระทบต่อการบริหารงาน การพัฒนาท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงส่งผลให้ประชาชนที่มีเพศต่างกัยมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ลดดา ธีระมนต์ปราณีต ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่าประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า ประชาชนทุกวัยได้รับประโยชน์ ผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เกิดจากการบริหารงาน การพัฒนาท้องถิ่น ตามแผนพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย ประชาชนทุกวัยสามารถเข้าร่วมกิจกรรม การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ทุกขั้นตอน ทำให้ประชาชนได้รับทราบขั้นตอนกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าเทียมกัน จึงเป็นผลให้ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไล สมัญญา ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์” การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า การศึกษามีผลต่อความรู้ ความเข้าใจการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพราะประชาชนมีระดับการศึกษาต่างกัน สำเร็จการศึกษาในสาขาที่ต่างกัน ซึ่งบางสาขาไม่มีรายวิชาที่ต้องเรียนรู้เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ทำให้ประชาชนบางกลุ่มไม่มีความรู้ ความเข้าใจการบริหารงานของท้องถิ่น ตามบทบาทอำนาจหน้าที่หรือการนำหลักธรรมาภิบาลประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน จึงส่งผลให้ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์

ลดฯ วีระมนต์ปราณีต ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะและข้อค้นพบ (Fact Findings) จากการวิจัยและการอภิปรายผลแล้วสามารถสรุปผลโดยแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังนี้

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ควรปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไป โดยดำเนินการดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดเก็บภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือน ค่าธรรมเนียม อย่างเป็นธรรม ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และควรมีการเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎ ระเบียบของหน่วยงานแก่ผู้รับบริการและประชาชนทั่วไป เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลภายใต้กำหนดที่กำหนดไว้

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ควรปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยดำเนินการดังนี้ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้ประชาชนในตำบลมีความประหยัดตามหลักการใช้ชีวิตแบบพอเพียง มีมาตรการดูแลรักษาพัสดุให้สามารถใช้งานได้ อย่างเต็มประสิทธิภาพอยู่ตลอด เลือกใช้พัสดุที่มีคุณภาพดี อายุการใช้งานนาน ค่าเสียค่าดูแลรักษาต่ำ วางแผนการปฏิบัติงานเพื่อลดความเสี่ยงและความผิดพลาด

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 1) ควรศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) ควรศึกษา การบริหารความเสี่ยงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) ควรศึกษามาตรการส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บรรณานุกรม

1. หนังสือทั่วไป

กลุ่มงานฝึกอบรมการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.), ตำราชุดฝึกอบรมหลักสูตร

นักวิจัย, กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2547.

โกวิทช์ พวงงาม. ผศ.,ดร. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : เอ็มเคเปอร์เน็ท, 2550.

_____ .การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2548.

_____ .มติใหม่การปกครองท้องถิ่น วิสัยทัศน์กระจายอำนาจและการบริหารงานท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมอธรรม, 2549.

ฉลอง มาปรีดา. คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร. ฉะเชิงเทรา : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะวิชาครู ศาสตร์ วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา, 2537.

ชาญชัย เทียนไทย. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2541.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ศ.ดร. ธรรมชาติของการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการทางด้าน สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : เดือนตุลาการพิมพ์, 2544.

ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับองค์กรปกครอง ท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, 2545.

ดิน ปรัชญพฤทธิ. ทฤษฎีองค์การ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2538.

_____ .เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารการพัฒนาและการพัฒนาการบริหาร. เล่ม 1 นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2548.

ถวิลวดี บุรีกุล.ดร. และวราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ.รศ.,ดร. ประสพการณ์วิชาชีพบริหารรัฐกิจ : การ บริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550.

ทรงชัย สันติวงษ์. ทฤษฎีองค์การและการออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์ จำกัด, 2541.

ธีระพล อรุณะกสิกร และคนอื่นๆ. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2549.

ธีระศักดิ์ อุ่่นอารมณ์เลิศ. เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.

- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. และคณะ. การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรง :
 - ข้อพิจารณาเพื่อการปฏิรูปโดยองค์รวม. กรุงเทพมหานคร : เอกสารเผยแพร่ศูนย์
 ศึกษาการ พัฒนาประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.
- นิภา เมธาวีชัย. วิทยาการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2543.
- นำชัย ทนุผล. วิธีการเตรียมโครงการวิจัย = How to prepare a research proposal. พิมพ์ครั้งที่ 3.
 เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2540.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. การสร้างธรรมาภิบาล Good Governance. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
 วิญญูชน, 2542.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2543.
- บัญญัติ พุ่มพันธ์. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อปท.ของเรา องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ).
 เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พิชการ
 พิมพ์ จำกัด, 2549.
- _____ .อบต.ของเรา : ท้องถิ่นของเรา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิชการ พิมพ์
 จำกัด, 2548.
- ปธาน สุวรรณมงคล. รศ.,ดร. การปกครองท้องถิ่นไทย ในการบริบทของรัฐธรรมนูญแห่ง
 ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษร, 2543.
- ประกอบ กุลเกลี้ยง และคณะ. การบริหารโดยองค์คณะบุคคล. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, 2545.
- ประพันธ์ สุริหาร. หลักและระบบบริหารการศึกษา. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2549.
- ประมวล รุจนเสรี. การบริหารการจัดการที่ดี good governance. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
 อสารศึกษาคินแดน, 2542.
- ประเวศ วสี. แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วยรัฐธรรมนูญแห่งชาติ ในธรรมาภิบาลกับคอร์ปชั่นไทย.
 กรุงเทพมหานคร : หมอชาวบ้าน, 2541.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด).
 กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2543.
- รศดร. รัดนเสริมพงศ์, ดร. การบริหารท้องถิ่น. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมา-
 ชีราช, 2549.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2540.
- สงศรี ชมภูวงศ์. การวิจัย. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2547.

สนธิ จรอนันต์. ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร : บริษัท สุขุม และบุตร จำกัด, 2548.

สมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ. องค์การบริหารส่วนตำบลในอุดมคติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คลังนาวิทยา, 2544.

สุชา จันทร์เอม. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2542.

สุดจิต นิมิตรกุล. กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีในการปกครองที่ดี GoodGovernance. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, 2543.

สุโท เจริญสุข. ความคิดเห็น. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2543.

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. เอกสารประกอบการบรรยายการใช้หลัก
 ธรรมภิบาลในการบริหารงาน. ม.ป.ท., 2542.

นายกรัฐมนตรีน, สำนัก. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและ
 สังคมที่ดี พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กองกลางสำนัก ก.พ., 2542.

อนุชา สุนสวัสดิกุล และคนอื่นๆ. บทสรุปสำหรับผู้บริหาร รูปแบบและวิธีการกำกับดูแลองค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ เอ.พี.กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์จำกัด,
 2548.

อรพินท์ สฟโชคชัย และคณะ. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการ
 บริหารงานส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2543.

2. วารสาร

เกรียงไกร เจริญวงศ์ศักดิ์. “ธรรมาภิบาลการเมือง : บทบาทภาคีการเมือง”. รัฐสภาวารสาร 46, 2541. :
 37.

3. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานวิจัย

กานแก้ว เปี่ยมมหกุล. “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักปลัดเทศบาลตำบล
 เมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด”. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต
 วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2550.

กิตติยา สยามประโคน. “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของ
 นายกเทศมนตรีตำบลโนนสุวรรณ อำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์”. ภาคนิพนธ์รัฐ
 ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2552.

- จามรี พิลาสมบัติ. "ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ตามหลักธรรมาภิบาล ในเขตอำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา". รายงานการค้นคว้า ศึกษาแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- ทิวา บุญคำเนิน. "ความคิดเห็นของสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล และกรรมการ สุขาภิบาลต่อปัญหา และอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตจังหวัดนครปฐม". วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.
- นันทพล พงศธรวิสุทธิ. "บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ ดีตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่". รายงานการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.
- พิมพ์ลดา ชีระมนตรีประณีต. "ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์". ภาคนิพนธ์รัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2552.
- ภูวดล จันทร์ศร. "ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร โดยวิธีใช้เทป บันทึกลีเสียงผ่านหอกระจายข่าวในจังหวัดนครราชสีมา". วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหา บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2539.
- วิไล สมัญญา. "ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์". ภาคนิพนธ์รัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2553.
- สวัสดิ์ นาสมพันธ์. "ความคิดเห็นของผู้ต้องขังที่มีต่อการปฏิบัติงานจำเนกลักษณะผู้ต้องขังเรือนจำกลาง ขอนแก่น". สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย, 2550.
- สุเทพ คุณกิติ. "หลักธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น". วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2548.
- เสกสรร วัฒนพงษ์. "ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประสานงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจทางหลวงกับ เจ้าหน้าที่ตำรวจภูธร ในเขตพื้นที่ทางหลวง หมายเลข 34 บางนา-บางปะกง". วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.

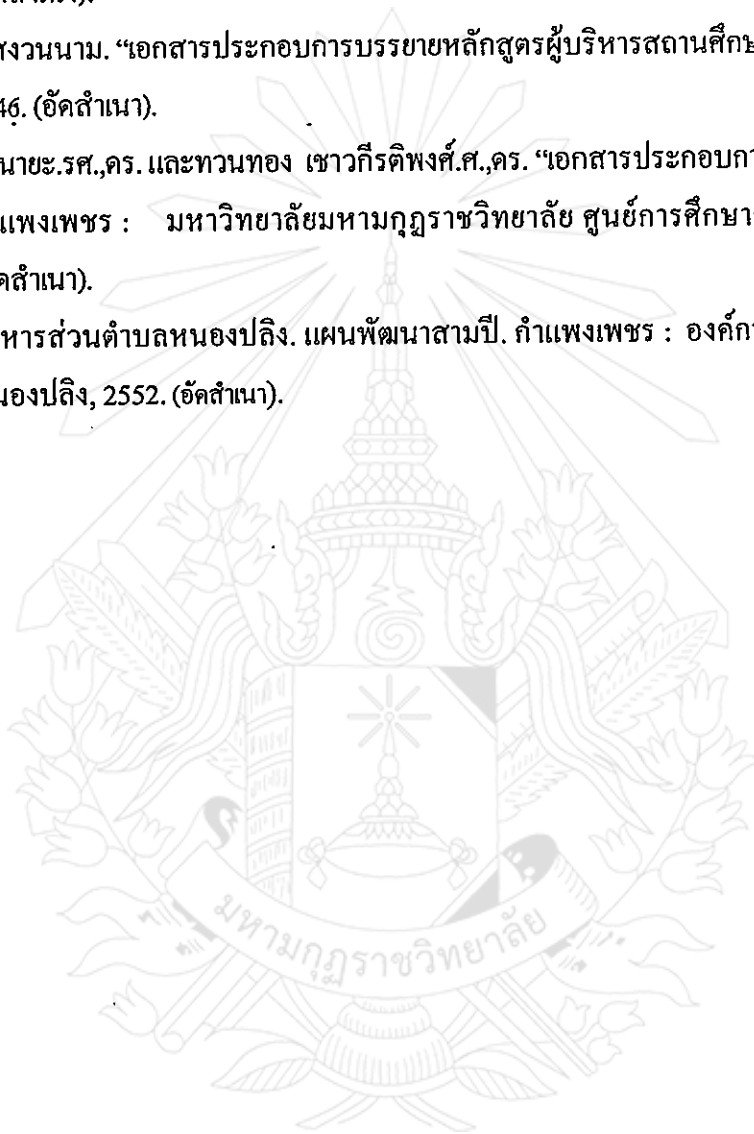
4. เอกสารที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์

ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, กรม. “การมีส่วนร่วมของประชาชน”. เอกสารประกอบการสัมมนา
วันสิ่งแวดล้อมไทย ณ ห้องบอลรูม ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์. 4-6 ธันวาคม, 2543.
(อัครา).

จันทร์ณี สงวนนาม. “เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง”. ม.ป.ท.,
2546. (อัครา).

สมชัย วงษ์นายะ.รศ.,ดร. และทวนทอง เขาวงศ์พิงศ์.ศ.,ดร. “เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิจัย”.
กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร. 2551.
(อัครา).

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง. แผนพัฒนาสามปี. กำแพงเพชร : องค์การบริหารส่วนตำบล
หนองปลิง, 2552. (อัครา).

ภาคผนวก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ดร. สมบูรณ์ เดชะผล

การศึกษา Ph.D. (Education Administration)
 ตำแหน่งปัจจุบัน หัวหน้าไปรษณีย์จังหวัดกำแพงเพชร
 อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. อาจารย์นริศ ศรีโพธิ์

การศึกษา พบม. (การบริหารทรัพยากรมนุษย์)
 ตำแหน่งปัจจุบัน ข้าราชการชำนาญ อธิบดีปลัดเทศบาลระดับ9
 อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3. อาจารย์วิชา จันท์เชื้อ

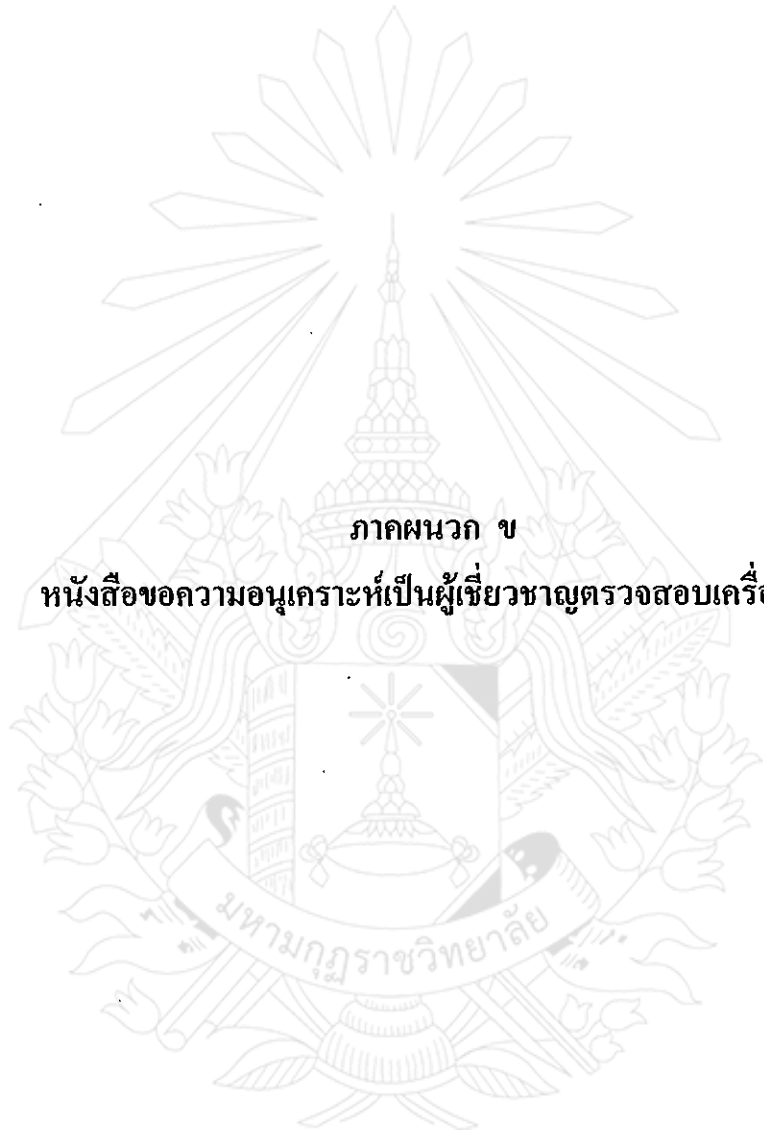
การศึกษา M.Sc. (การวางแผน)
 ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
 อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

4. รองศาสตราจารย์ พรเพ็ญ โชชัย

การศึกษา กศ.ม. (เคมี)
 ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

5. นายสุรพงศ์ รอดเสียงดำ

วุฒิการศึกษา รป.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา)
 ตำแหน่งปัจจุบัน นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหนองปลิง
 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร โทร. 055 - 722340

ที่ ศธ. 6017 / 141

วันที่ 3 สิงหาคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ

เจริญพร ดร. สมบูรณ์ เดชะผล หัวหน้าไปรษณีย์กำแพงเพชร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบเครื่องมือวิจัยจำนวน 1 ชุด

ด้วย พระสมยศ สถัญญโต รหัสประจำตัว 5210204126 นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยมี รองศาสตราจารย์ศรชัย ท้าวมิตร เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์ เป็นอย่างดียิ่งใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระราชสาร โมลี)

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร โทร. 055 - 722340

ที่ ศธ. 6017 / 142

วันที่ 3 สิงหาคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ

เจริญพร อาจารย์นริศ ศรีโพธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบเครื่องมือวิจัยจำนวน 1 ชุด

ด้วย พระสมยศ สดัญญโต รหัสประจำตัว 5210204126 นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษากำแพงเพชร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยมี รองศาสตราจารย์ศรชัย ท้าวมิตร เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์ เป็นอย่างดีจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระราชสาร โมลี)

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร โทร. 055 - 722340
ที่ ศธ.6017 / 143 วันที่ 3 สิงหาคม 2554
เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ

เจริญพร อาจารย์วิชา จันทร์เชื้อ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบเครื่องมือวิจัยจำนวน 1 ชุด

ด้วย พระสมยศ สลัญญโศร ทัฬหประจําตัว 5210204126 นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษากำแพงเพชร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยมี รองศาสตราจารย์ศรชัย ท้าวมิตร เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์ เป็นอย่างดีจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระราชสาร โมลี)

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์การศึกษากำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ที่ ว. 019 / 2554

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร

รัตนาศรัยโรสมณ อ.เมือง จ.กำแพงเพชร 62000

โทร. 055-713265 โทรสาร: 055-722340

3 สิงหาคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ

เจริญพร รศ.พรเพ็ญ โชชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย พระสมยศ สลัญญโต รหัสประจำตัว 5210204126 นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยมี รองศาสตราจารย์ศรชัย ท้าวมิตร เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์เป็นอย่างดีจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อ โปรดพิจารณา

(พระราชสาร โมลี)

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ที่ ว. 019 / 2554

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร

วัดนาควัชรโสภณ อ.เมือง จ.ท่าแพงเพชร 62000

โทร. 055-713265 โทรสาร: 055-722340

3 สิงหาคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ

เจริญพร นายสุรพงศ์ รอดเสียงล้ำ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย พระสมยศ สณฺญโต รหัสประจำตัว 5210204126 นักศึกษา ระดับ
บัณฑิตศึกษาศาสาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของ
ประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง
อำเภอเมือง จังหวัดท่าแพงเพชร โดยมี รองศาสตราจารย์ศรชัย ท้าวมิตร เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

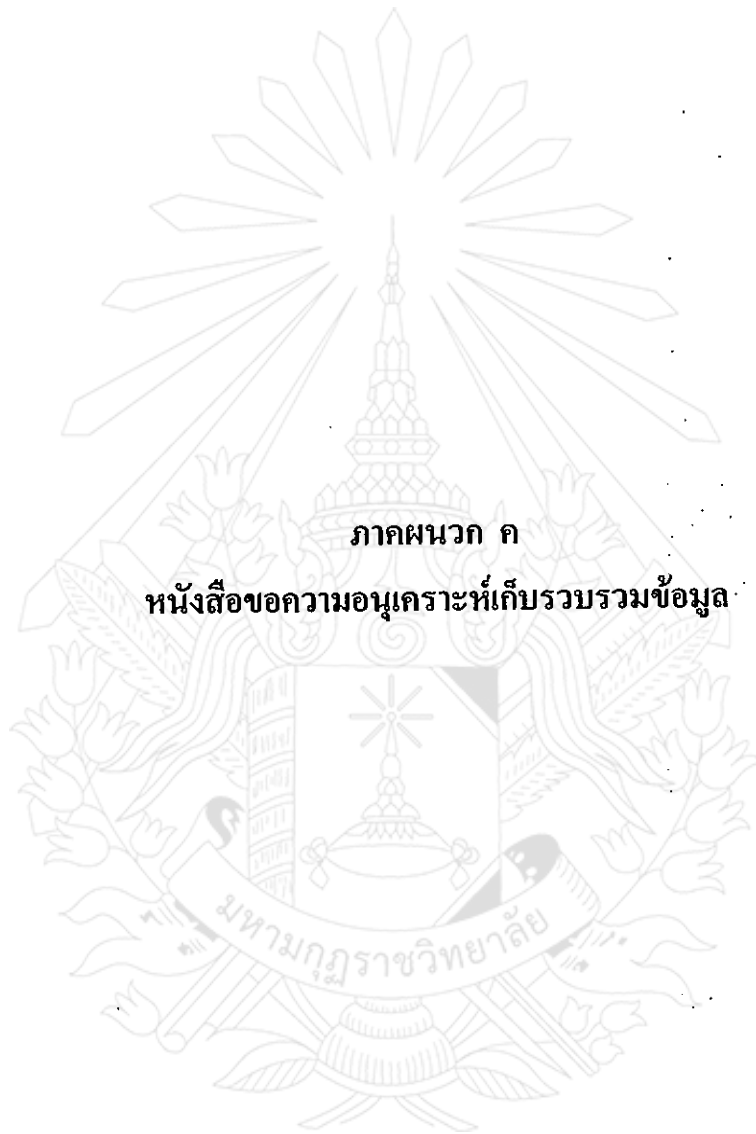
ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และ
ประสบการณ์ เป็นอย่างดีจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจเครื่องมือวิจัย
ของนักศึกษาดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระราชสาร โมลี)

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ที่ ว. 029 / 2554

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร

วัดเขตนครสวรรค์ อ.เมือง จ.ท่าแพงเพชร 62000

โทร. 055-713265 โทรสาร: 055-722340

11 สิงหาคม 2554

เรื่อง ขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการทำวิจัย.

เจริญพร นายสุรพงศ์ รอดเสียงล้ำ นายกองค้การบรหิการส่วนตำบลหนองปลิง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร ได้อนุมัติให้ พระสมยศ สลัญญโต รหัสประจำตัว 5210204126 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง ทำการศึกษาวิจัยประกอบการศึกษา เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดท่าแพงเพชร โดยมีรองศาสตราจารย์ศรชัย ท้าวมิตร เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้มหาวิทยาลัยฯ จึงอนุญาตให้ พระสมยศ สลัญญโต เก็บแบบสอบถาม เพื่อจัดเก็บข้อมูลกับประชาชนที่อยู่ในเขตการปกครองของท่าน เพื่อนำไปวิเคราะห์ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมามาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระราชสาร โมลี)

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

มหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ต้องการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีประชาชนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

3. ขอความกรุณาท่านได้ตอบแบบสอบถาม ตามสภาพความเป็นจริง โดยคำตอบของท่านจะนำไปสรุปผลการศึกษาค้นคว้าในลักษณะภาพรวมไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อท่านหรือผู้อื่น ทั้งทางตรงและทางอ้อมแต่ประการใด หากแต่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อไปในอนาคต

ขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ให้ความร่วมมือของท่านเป็นอย่างสูง

พระสมยศ สลฺยณฺฑโต (ก้องกฤติยา)

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง ให้ใส่เครื่องหมาย / ในช่อง ( ) ตรงตามข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1. เพศ

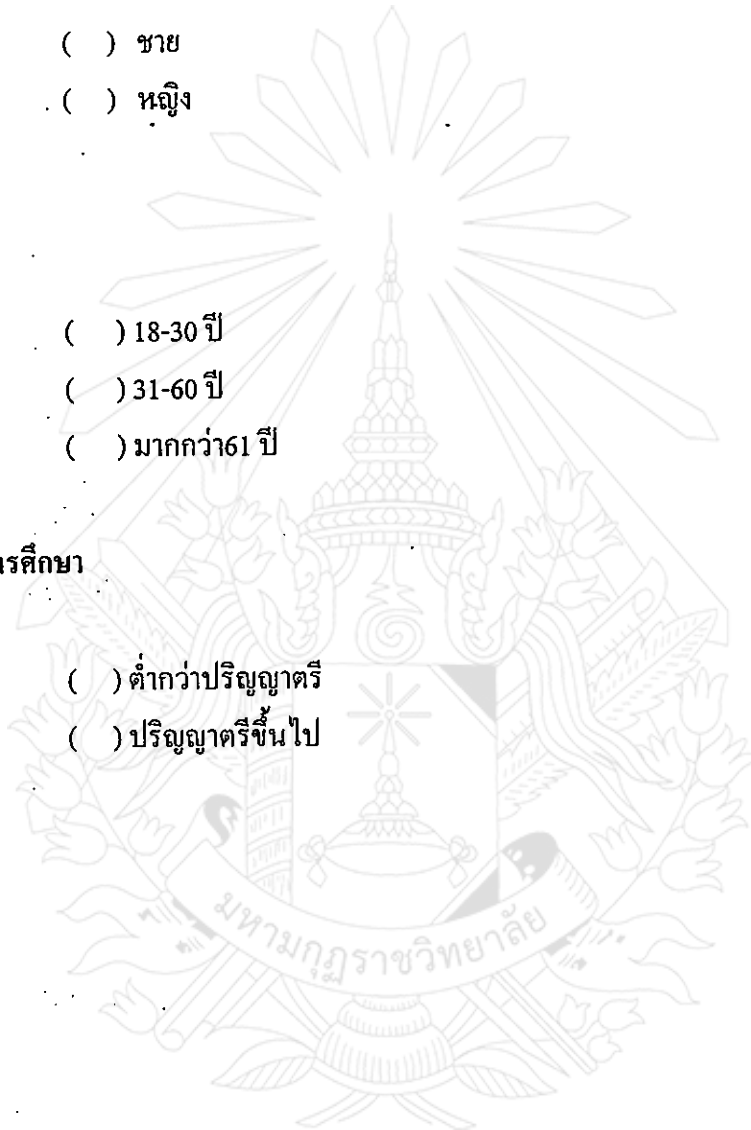
- ( ) ชาย
( ) หญิง

2. อายุ

- ( ) 18-30 ปี
( ) 31-60 ปี
( ) มากกว่า 61 ปี

3. ระดับการศึกษา

- ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี
( ) ปริญญาตรีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
คำชี้แจง โปรดตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ที่ตรงกับการปฏิบัติจริงขององค์การ
บริหารส่วนตำบล โดยมีเกณฑ์

- 5 หมายถึง นำหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติในการบริหาร อบต. มากที่สุด
4 หมายถึง นำหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติในการบริหาร อบต. มาก
3 หมายถึง นำหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติในการบริหาร อบต. ปานกลาง
2 หมายถึง นำหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติในการบริหาร อบต. น้อย
1 หมายถึง นำหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติในการบริหาร อบต. น้อยที่สุด

ข้อที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านหลักนิติธรรม						
1.	อบต. ได้ออกข้อบัญญัติตำบล เพื่อบังคับใช้ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ได้อย่างเหมาะสมกับอำนาจหน้าที่ของตน					
2.	การออกข้อบัญญัติ อบต. ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะหรือทำประชาคม แสดงความคิดเห็น					
3.	อบต. จัดเก็บภาษีป้าย, ภาษีบำรุงท้องที่, ภาษีโรงเรือน ค่าธรรมเนียม อย่างเป็นธรรม ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้					
4.	อบต. มีการเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎ ระเบียบของหน่วยงานแก่ผู้รับบริการและประชาชนทั่วไป					
5.	อบต. ได้ส่งเสริมให้พนักงานส่วนตำบลปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ อย่างเคร่งครัดและประกาศให้ประชาชนทราบ					

ข้อที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านหลักนิติธรรม						
6.	อบต. มีนโยบาย เผยแพร่สร้างจิตสำนึกแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในการใช้กฎระเบียบด้วยความเป็นธรรม					
7.	อบต. มีการทบทวน ปรับปรุง กฎ ระเบียบ และกระบวนการดำเนินการให้เป็นธรรม และทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง					
ด้านหลักคุณธรรม						
1.	อบต. มีข้อกำหนดจรรยาบรรณของหน่วยงานและพนักงานส่วนตำบลและประกาศให้ประชาชนทราบ					
2.	อบต. มีการจัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการ					
3.	อบต. รณรงค์ให้มีการใช้หลักคุณธรรมอย่างกว้างขวางและจริงจังทุกระดับจากระดับผู้บริหารถึงระดับผู้ปฏิบัติทุกคน					
4.	อบต. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมของพนักงาน ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ของหน่วยงานเพื่อสร้างจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรม					
5.	ผู้บริหารในอบต. ไม่เคยถูกร้องเรียนในเรื่องความประพฤติที่ไม่เหมาะสม					
6.	อบต. มีการควบคุมภายในที่ดีเพื่อป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบของผู้บริหารและพนักงาน					

ข้อที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านความโปร่งใส						
1.	อบต. มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ประชาชน เกี่ยวกับความโปร่งใสที่ต้องการได้รับจากหน่วยงานและพนักงาน					
2.	อบต. มีนโยบายสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน					
3.	อบต. มีการกระตุ้นและผลักดันให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสาร และมีระบบให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร					
4.	อบต. มีการดำเนินการปรับปรุงระบบสารสนเทศ และระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้น และเผยแพร่แก่สาธารณชน					
5.	อบต. ได้จัดทำประกาศและคู่มือการขอรับบริการแก่ประชาชน โดยระบุขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการที่ชัดเจน					
6.	อบต. มีระบบการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก และประชาชนผู้สนใจ					
ด้านหลักการมีส่วนร่วม						
1.	อบต. ดำเนินการปรับปรุงกฎระเบียบและกลไกเพื่อความสะดวกของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่างๆ					
2.	อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง					

ข้อที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
3.	อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในตรวจสอบ เป็นคณะกรรมการ ในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ และตรวจงานจ้าง					
4.	อบต. สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น					
5.	อบต. สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
6.	อบต. สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในตรวจในการบริหารงานของผู้บริหาร					
หลักความรับผิดชอบ						
1.	นายก อบต. ประธานสภา อบต.เป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบสมกับการเป็นผู้นำท้องถิ่น					
2.	อบต. มีนโยบายส่งเสริมพนักงานส่วนตำบลผู้มีความรู้ความสามารถ โดยใช้ระบบการให้รางวัลและระบบจูงใจอื่น ๆ อย่างเหมาะสม					
3.	อบต. มีการประเมินผลการดำเนินงาน โดยการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการเป็นประจำทุกปี					
4.	อบต. มีการริเริ่มนโยบาย โครงการใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานการบริหารงาน ในการให้บริการประชาชน					
5.	อบต. ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในเมื่อเกิดภัยพิบัติ					
6.	อบต. มีนโยบายด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เหมาะสม เช่น การพัฒนาอาชีพ การศึกษา สงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้					

ข้อที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านหลักความคุ้มค่า						
1.	อบต. มีนโยบายสร้างจิตสำนึกเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในการประหยัดการใช้ทรัพยากร					
2.	อบต. ดำเนินการลดขั้นตอนการให้บริการ/การทำงาน เพื่อความสะดวกในการบริหารงานและการให้บริการที่รวดเร็วแก่ประชาชน					
3.	อบต. ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการบริหารงานเพื่อลดต้นทุนในการบำรุงดูแลรักษา					
4.	อบต. มีการวางแผนกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการทำงานที่ดี เพื่อลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน					
5.	อบต. มีการวางแผน กำหนดจำนวนทรัพยากรที่ใช้ในการให้บริการ/ทำงานของหน่วยงาน ได้เหมาะสม					
6.	อบต. มีการบำรุงรักษาพัสดุให้สามารถใช้งานได้เต็มที่ประสิทธิภาพเป็นอย่างดี					
7.	อบต. นำทรัพยากรในพื้นที่ มาใช้เป็นประโยชน์ในการบริหาร การพัฒนา สร้างความเจริญให้ชุมชน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

คำชี้แจง ขอให้ท่านได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การบริหารงานมีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลมากยิ่งขึ้น โดยเสนอแนะในแต่ละด้านดังนี้

1. ท่านมีข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม อย่างไร

.....
.....
.....

2. ท่านมีข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม อย่างไร

.....
.....
.....

3. ท่านมีข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส อย่างไร

.....
.....
.....

4. ท่านมีข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม อย่างไร

.....
.....
.....

5. ท่านมีข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ อย่างไร

.....
.....
.....

6. ท่านมีข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า อย่างไร

.....

.....

.....

สรุปผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)

ข้อที่	การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล	ความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ΣR	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
ด้านหลักนิติธรรม									
1.	อบต. ได้ออกข้อบัญญัติตำบล เพื่อบังคับใช้ให้เป็นไปตาม อำนาจหน้าที่ที่กฎหมาย กำหนด ได้อย่างเหมาะสมกับ อำนาจหน้าที่ของตน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	การออกข้อบัญญัติ อบต. ได้ เปิดโอกาสให้ประชาชนมี ส่วนร่วมเสนอแนะหรือทำ ประชาคมแสดงความคิดเห็น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	อบต. จัดเก็บภาษีป้าย ภาษี บำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือน ค่าธรรมเนียม อย่างเป็นธรรม ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด ไว้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	อบต. มีการเผยแพร่ความรู้ เรื่องกฎระเบียบของหน่วย งานแก่ผู้รับบริการและ ประชาชนทั่วไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านหลักนิติธรรม									
5	อบต. ได้ส่งเสริมให้พนักงาน ส่วนตำบลปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ อย่าง เคร่งครัดและประกาศให้ ประชาชนทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล	ความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ΣR	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
6.	อบต. มีนโยบาย เผยแพร่สร้าง จิตสำนึกแก่เจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานในการใช้กฎ ระเบียบด้วยความเป็นธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	อบต. มีการทบทวน ปรับปรุง กฎ ระเบียบ และกระบวนการ ดำเนินการให้เป็นธรรม และ ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยน แปลง	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านหลักคุณธรรม									
1.	อบต. มีข้อกำหนดจรรยา บรรณของหน่วยงานและ พนักงานส่วนตำบลและ ประกาศให้ประชาชนทราบ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
2.	อบต. มีการจัดให้มีระบบการ ร้องเรียนในการให้บริการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านหลักคุณธรรม									
3.	อบต. รณรงค์ให้มีการใช้หลัก คุณธรรมอย่างกว้างขวางและ จริงจังทุกระดับจากระดับ ผู้บริหารถึงระดับผู้ปฏิบัติทุก คน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	อบต. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริม คุณธรรมของพนักงาน ประชา สัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ของ หน่วยงานเพื่อสร้างจิตสำนึก ในเรื่องคุณธรรม	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล	ความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ΣR	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
5.	ผู้บริหารในอบต.ไม่เคยถูกร้องเรียนในเรื่องความประพฤติที่ไม่เหมาะสม	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
6.	อบต. มีการควบคุมภายในที่ดี เพื่อป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบของผู้บริหาร และพนักงาน	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.60	ใช้ได้
ด้านความโปร่งใส									
1.	อบต. มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนประชาชนเกี่ยวกับความโปร่งใสที่ต้องการได้จากหน่วยงานและพนักงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	อบต.มีนโยบายสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	อบต. มีการกระตุ้นและผลักดันให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร และมีระบบให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	อบต. มีการดำเนินการปรับปรุงระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้น และเผยแพร่แก่สาธารณชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล	ความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ΣR	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
5.	อบต. ได้จัดทำประกาศและ คู่มือการขอรับบริการแก่ ประชาชน โดยระบุขั้นตอน และระยะเวลาการให้บริการที่ ชัดเจน	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
6.	อบต. มีระบบการติดตามตรวจ สอบ ประเมินผล รับฟังความ คิดเห็นจากบุคคล ภายนอก และประชาชนผู้สนใจ	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านหลักการมีส่วนร่วม									
1.	อบต. ดำเนินการปรับปรุง กฎระเบียบและกลไกเพื่อ ความสะดวกของประชาชน ในการเข้าร่วมกิจกรรมด้าน ต่างๆ	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
2.	อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชน ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อ นำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ตรง จุดและพัฒนาท้องถิ่นให้ เข้มแข็ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในตรวจสอบ เป็นคณะกรรมการ ในการ จัดซื้อ-จัดจ้างพัสดุ และตรวจ งานจ้าง	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.60	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล	ความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ΣR	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
4.	อบค. สนับสนุนให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการ กำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.	อบค. สนับสนุนให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.60	ใช้ได้
6.	อบค. สนับสนุนให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในตรวจใน การบริหารงานของผู้บริหาร	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.60	ใช้ได้
หลักความรับผิดชอบ									
1.	นายก อบค. ประธานสภา อบค. เป็นแบบอย่างที่ดี มี ความรับผิดชอบสมกับการ เป็นผู้นำท้องถิ่น	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
2.	อบค. มีนโยบายส่งเสริม พนักงานส่วนตำบลผู้มีความรู้ ความสามารถ โดยใช้ระบบ การให้รางวัล และระบบจูงใจ อื่น ๆ อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
3.	อบค. มีการประเมินผลการ ดำเนินงานโดยการสำรวจความ พึงพอใจของประชาชนต่อการ ให้บริการเป็นประจำทุกปี	+1	+1	+1	0	+1	4	0.08	ใช้ได้
4.	อบค. มีการริเริ่มนโยบาย โครงการใหม่ ๆ ที่เป็น ประโยชน์ ต่อการบริหารงาน ในการให้บริการประชาชน	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.06	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล	ความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ΣR	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
5.	อบต. ให้ความสำคัญในการ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ของประชาชนในเมื่อเกิดภัย พิบัติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	อบต. มีนโยบายด้านคุณภาพ ชีวิตของประชาชนที่เหมาะสม เช่น การพัฒนาอาชีพ การ ศึกษา สงเคราะห์คนชรา ผู้ ยากไร้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านหลักความคุ้มค่า									
1.	อบต. มีนโยบายสร้างจิต สำนึกเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ในการประหยัดการใช้ ทรัพยากร	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
2.	อบต. ดำเนินการลดขั้นตอน การให้บริการ/การทำงาน เพื่อ ความสะดวกในการบริหาร งานและการให้บริการที่รวดเร็ว แก่ประชาชน	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
3.	อบต. ใช้เทคโนโลยีที่ เหมาะสมในการบริหารงาน เพื่อลดต้นทุนในการบำรุง ดูแลรักษา	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
4.	อบต. มีการวางแผนกำหนด เป้าหมายและมาตรฐานการ ทำงานที่ดี เพื่อลดความเสี่ยง ในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล	ความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ΣR	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
5.	อบต. มีการวางแผน กำหนด จำนวนทรัพยากรที่ใช้ในการ ให้บริการ/ทำงานของหน่วย งาน ได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.60	ใช้ได้
6.	อบต. มีการบำรุงแลร์รักษา พัสดุให้สามารถใช้งานได้ อย่างเต็มประสิทธิภาพเป็น อย่างดี	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.60	ใช้ได้
ด้านหลักความคุ้มค่า									
7.	อบต. นำทรัพยากรในพื้นที่ มาใช้เป็นประโยชน์ในการ บริหาร การพัฒนา สร้างความ เจริญให้ชุมชน	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.60	ใช้ได้

ภาคผนวก ฉ
ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับ

มหาจุฬาราชวิทยาลัย

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับ

No.	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1.	122.37	690.930	.611	.979
2.	122.50	686.879	.755	.978
3.	122.23	696.806	.585	.979
4.	122.17	687.661	.818	.978
5.	122.27	687.099	.727	.978
6.	122.10	699.610	.792	.978
7.	122.30	696.631	.709	.978
8.	122.17	694.420	.707	.978
9.	122.37	694.309	.709	.978
10.	122.27	696.754	.738	.978
11.	122.23	684.392	.859	.978
12.	122.43	680.944	.775	.978
13.	122.27	690.754	.734	.978
14.	122.43	695.909	.769	.978
15.	122.53	689.568	.690	.979
16.	122.07	696.754	.627	.979
17.	122.27	700.754	.728	.979
18.	122.40	699.076	.645	.979
19.	122.43	686.530	.828	.978
20.	122.40	685.972	.829	.978
21.	122.30	689.734	.760	.978
22.	122.47	679.292	.835	.978
23.	122.50	681.707	.854	.978
24.	122.40	690.662	.734	.978
25.	122.60	667.283	.844	.978

No.	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
26.	122.27	690.133	.694	.979
27.	122.27	691.099	.727	.978
28.	122.20	693.200	.736	.978
29.	122.13	691.223	.811	.978
30.	122.37	695.413	.685	.979
31.	121.97	702.792	.666	.979
32.	122.20	698.166	.694	.979
33.	122.13	693.637	.796	.978
34.	122.43	689.426	.801	.978
35.	122.17	697.454	.798	.978
36.	122.23	690.185	.772	.978
37.	122.10	698.093	.554	.979
38.	122.27	684.685	.771	.978

Reliability Coefficients

N of Case = 30

N of Items = 38

Alpha = 0.98

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - สกุล : พระสมยศ สมนูโต (ก้องกฤติยา)
- วัน เดือน ปีเกิด : 29 มกราคม 2514
- ชาติภูมิ : 63 หมู่ที่ 6 ตำบลเทพนคร อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
- อุปสมบท : 27 กรกฎาคม 2536 ณ พัทธสีมาวัดบาง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
- ที่อยู่ปัจจุบัน : 267 หมู่ที่ 6 วัดบ่อสามแสน ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
- การศึกษา
- พ.ศ. 2552 : พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
- พ.ศ. 2552 : ศาสตรศาสตรบัณฑิต (ศน.ม.) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

